

2018

100 lat
GUS

Urząd Statystyczny
w Opolu

Statystyka Opola

Statistics of Opole

Urząd Statystyczny w Opolu Statistical Office in Opole

Opole 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Biernacka, Beata Dzierżanowska, Brygida Grzesiak, Sylwia Hulbój, Małgorzata Kania,
Elwira Kunicka, Sylwia Lew, Danuta Michoń, Maria Mołodowicz, Wioletta Mulica, Joanna Sobiech

Kierujący

Supervisor

Janina Kuźmicka

Redakcja techniczna, skład

Technical supervision, typesetting

Izabela Wieszczyk

Opracowanie graficzne

Graphics

Jolanta Bardoń

Projekt okładki

Cover design

Jolanta Bardoń

Zdjęcie zamieszczone na okładce

Photograph on the cover

Panorama Opola – fot. Jarosław Małkowski

ISSN 2451–1390

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

PRZEDMOWA

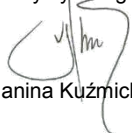
Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu publikację „Statystyka Opola 2018”, prezentującą informacje o sytuacji demograficznej, społecznej i gospodarczej miasta.

Tablice przeglądowe przedstawiają dane o Opolu w latach 2010–2017, w tym na tle województwa opolskiego i wybranych miast w kraju. Informacje statystyczne w latach: 2010, 2015–2017 zaprezentowano w trzynastu tematycznych działach poprzedzonych uwagami zawierającymi wyjaśnienia dotyczące metodologii i zakresu informacji. Dane zostały opracowane na podstawie wyników badań statystyki publicznej oraz informacji uzyskanych ze źródeł administracyjnych. W uzupełnieniu treści publikacji zamieszczono ilustracje graficzne przedstawiające wybrane zjawiska w formie wykresów.

Przekazując Państwu „Statystykę Opola 2018” dziękuję wszystkim osobom i instytucjom, które poprzez udostępnienie danych przyczyniły się do wzbogacenia treści publikacji. Jednocześnie jesteśmy otwarci na wszelkie uwagi i komentarze, które będą pomocne przy opracowywaniu kolejnych edycji.

Publikacja, wydawana w cyklu dwuletnim, dostępna jest w formie książkowej oraz na stronie internetowej: <http://opole.stat.gov.pl>.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Opolu

Janina Kuźmicka

PREFACE

The Statistical Office in Opole hereby presents you with the publication “Statistics of Opole 2018”, containing information on the demographic, social and economic situation of the city.

Review tables show the data on Opole in the years 2010–2017, including comparison with Opolskie voivodship and selected cities in the country. Statistical information in the years: 2010, 2015–2017 has been presented in thirteen thematic sections preceded by remarks containing explanations regarding the methodology and scope of information. The data were compiled on the basis of the results of official statistics surveys and information obtained from administrative sources. In addition to the content of the publication, there are graphic illustrations showing selected phenomena in the form of charts.

With the publication “Statistics of Opole 2018”, I would like to thank all the persons and institutions that, through the sharing of data, contributed to the enrichment of the content of the study. Moreover, we would be obliged for any comments and suggestions which will help in the development of subsequent editions.

The publication, issued on a two-yearly cycle, is available in book form and on the website: <http://opole.stat.gov.pl>.

Director
of the Statistical Office in Opole

Janina Kuźmicka

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Str. Page
Przedmowa	Preface 3–4
Spis tablic i wykresów	List of tables and graphs 6–9
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	Symbols. Abbreviations 10
Uwagi ogólne	General notes 11–13
TABLICE PRZEGLĄDOWE	REVIEW TABLES
I. Wybrane dane o Opolu	Selected data on Opole 14–23
II. Opole na tle województwa opolskiego w 2017 r.	Opole on the background of the opolskie voivodship in 2017 24–27
III. Opole na tle wybranych miast w 2017 r.	Opole compared to selected cities in 2017 28–30
DZIAŁY	CHAPTERS
I. Geografia	Geography 31
II. Stan i ochrona środowiska	Environmental protection 32–40
III. Bezpieczeństwo publiczne	Public safety 41–42
IV. Ludność	Population 43–58
V. Rynek pracy. Wynagrodzenia	Labour market. Wages and salaries 59–72
VI. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	Municipal infrastructure. Dwellings 73–76
VII. Edukacja i wychowanie	Education 77–90
VIII. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	Health care and social welfare 91–96
IX. Kultura. Turystyka. Sport	Culture. Tourism. Sport 97–102
X. Przemysł i budownictwo	Industry and construction 103–104
XI. Finanse przedsiębiorstw	Finances of enterprises 105–111
XII. Finanse publiczne	Public finance 112–115
XIII. Podmioty gospodarki narodowej	Entities of the national economy 116–122

SPIS TABLIC I WYKRESÓW

LIST OF TABLES AND GRAPHS

	Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY	
Położenie geograficzne Opola	Geographic location of Opole	1 31
Dane meteorologiczne	Meteorological data	2 31
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 32
Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	Geodesic area by directions of land use	1(3) 36
Pobór i zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	Water withdrawal and consumption for needs of the national economy	2(4) 37
Pobór i zużycie wody w zakładach przemysłowych	Water withdrawal and consumption in industrial plants	3(5) 37
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania	Industrial and municipal wastewater requiring treatment	4(6) 37
Ścieki odprowadzone przez zakłady przemysłowe	Wastewater discharged by industrial plants	5(7) 38
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza	Emission and reduction of air pollutants	6(8) 38
Odpady wytworzone i nagromadzone	Waste generated and accumulated	7(9) 38
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe	Municipal waste and liquid waste	8(10) 39
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania (ceny bieżące)	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sources of financing (current prices)	9(11) 39
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (ceny bieżące)	Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by directions of investing (current prices)	10(12) 40
DZIAŁ III. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	CHAPTER III. PUBLIC SAFETY	
Uwagi ogólne	General notes	x 41
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według rodzajów przestępstw	Ascertained crimes by the police in completed preparatory proceedings by type of crime	1(13) 42
Wypadki drogowe	Road traffic accidents	2(14) 42
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej	Registered activity of the State Fire Service	3(15) 42
DZIAŁ IV. LUDNOŚĆ	CHAPTER IV. POPULATION	
Uwagi ogólne	General notes	x 43
Ludność według płci	Population by sex	1(16) 47
Ludność według płci i grup wieku	Population by sex and age groups	2(17) 47
Ludność według ekonomicznych grup wieku ...	Population by economic age groups	3(18) 47
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności według płci	Median age of population by sex	4(19) 48
Ruch naturalny ludności	Vital statistics	5(20) 48
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców	Marriages contracted by age of newlyweds	6(21) 49
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców	Marriages contracted by previous marital status of newlyweds	7(22) 50
Rozwody i separacje	Divorces and separations	8(23) 51
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa	Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce	9(24) 51
Plodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	Female fertility and reproduction rates of population	10(25) 52
Urodzenia żywe	Live births	11(26) 52
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	Live births by birth order and age of mother	12(27) 52
Zgony według płci i wieku zmarłych	Deaths by sex and age of the deceased	13(28) 53

	Tabl. Table	Str. Page
Zgony według przyczyn	Deaths by causes	14(29) 53
Prognoza ludności	Population projection	15(30) 54
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	Internal migration of population for permanent	
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	residence	16(31) 55
według płci i grup wieku	Internal migration of population for permanent	
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	residence by sex and age groups	17(32) 56
według płci i stanu cywilnego	Internal migration of population for permanent	
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	residence by sex and marital status	18(33) 57
według kierunków	Internal migration of population for permanent	
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały	residence by directions	19(34) 58
według województw	Internal migration of population for permanent	
	residence by voivodships	20(35) 58
DZIAŁ V. RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA	CHAPTER V. LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES	
Uwagi ogólne	General notes	x 59
Pracujący według sektorów własności	Employed persons by ownership sectors	
i sekcji	and sections	1(36) 65
Przeciętne zatrudnienie według sektorów	Average paid employment by ownership	
własności i sekcji	sectors and sections	2(37) 66
Bezrobotni zarejestrowani i oferty pracy	Registered unemployed persons and job offers	3(38) 67
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestr-	Newly registered unemployed persons and	
wani	persons removed from unemployment rolls ...	4(39) 68
Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestro-	Selected categories of registered unemployed	
wanych będących w szczególnej sytuacji	persons with a specific situation on the labour	
na rynku pracy	market	5(40) 69
Bezrobotni zarejestrowani według wieku,	Registered unemployed persons by age,	
poziomu wykształcenia, czasu pozostawania	educational level, duration of unemployment	
bez pracy oraz stażu pracy	and work seniority	6(41) 69
Poszkodowani w wypadkach przy pracy	Persons injured in accidents at work	7(42) 70
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	Persons working in hazardous conditions	8(43) 71
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia czynni-	Persons working in hazardous conditions harm-	
kami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla	ful and dangerous to health	9(44) 71
zdrowia	Average monthly gross wages and salaries by	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	selected sections	10(45) 72
według wybranych sekcji		
DZIAŁ VI. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER VI. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS	
Uwagi ogólne	General notes	x 73
Wodociągi i kanalizacja	Water supply and sewage systems	1(46) 75
Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej	Consumers and consumption of electricity	
w gospodarstwach domowych	in households	2(47) 75
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu	Gas supply system as well as consumers and	
z sieci w gospodarstwach domowych	consumption of gas from gas supply system	
Zasoby mieszkaniowe	in households	3(48) 75
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych	Dwelling stocks	4(49) 76
wyposażone w instalacje	Dwellings in dwelling stocks fitted with installa-	
Mieszkania oddane do użytkowania	tions	5(50) 76
	Dwellings completed	6(51) 76
DZIAŁ VII. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER VII. EDUCATION	
Uwagi ogólne	General notes	x 77
Edukacja według szczebli kształcenia	Education by level	1(52) 79
Współczynnik skolaryzacji w roku szkolnym	Enrolment rate in the 2017/18 school year	2(53) 80
2017/18	Primary schools for children and youth	3(54) 81
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży	Lower secondary schools for children	
Gimnazja dla dzieci i młodzieży	and youth	4(55) 81
Uczniowie branżowych szkół I stopnia	Students sectoral vet schools I stage and gra-	
i absolwenci zasadniczych szkół zawodo-	duates of basic vocational schools for youth	
wych dla młodzieży	5(56) 82	
Licea ogólnokształcące	General secondary schools	6(57) 82

	Tabl. Table	Str. Page
Technika	Technical secondary schools	7(58) 83
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży według grup kierunków kształcenia	Students and graduates of technical secondary schools for youth by fields of education	8(59) 83
Szkoły policealne	Post-secondary schools	9(60) 84
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych według grup kierunków kształcenia	Students and graduates of post-secondary schools by fields of education	10(61) 84
Szkoły wyższe	Higher Education Institutions	11(62) 85
Studenci szkół wyższych według systemów studiów, typów szkół i grup kierunków kształcenia	Students of higher education institutions by study systems, type of schools and fields of education	12(63) 85
Absolwenci szkół wyższych według systemów studiów, typów szkół i grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2016/17	Graduates of higher education institutions by study systems, type of schools and fields of education in the 2016/17 academic year ...	13(64) 88
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	Students of higher education institutions receiving scholarships	14(65) 90
Domy i stołówki studenckie	Student dormitories and canteens	15(66) 90
Wychowanie przedszkolne	Pre-primary education	16(67) 90
DZIAŁ VIII. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER VIII. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	General notes	x 91
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	Out-patient health care	1(68) 94
Szpitala i apteki	Hospitals and pharmacies	2(69) 94
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna	Emergency medical services and first aid	3(70) 94
Żłobki	Nurseries	4(71) 95
Placówki wsparcia dziennego	Day-support centres	5(72) 95
Rodzinna piecza zastępcza	Family foster care	6(73) 96
Osoby pełniące funkcję rodzinnej pieczy zastępczej	Persons performing the function of a family foster care	7(74) 96
Dzieci według wieku w rodzinnej pieczy zastępczej	Children by age in a family foster care	8(75) 96
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej	Stationary social welfare facilities	9(76) 96
DZIAŁ IX. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER IX. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	General notes	x 97
Placówki biblioteczne	Library institutions	1(77) 99
Muzea	Museums	2(78) 99
Teatry i instytucje muzyczne	Theatres and music institutions	3(79) 99
Galerie sztuki	Art galleries	4(80) 100
Kina stałe	Fixed cinemas	5(81) 100
Abonenci radiowi i telewizyjni	Radio and television subscribers	6(82) 100
Baza noclegowa turystyki	Tourist accommodation establishments	7(83) 101
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments	8(84) 101
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki według kraju zamieszkania	Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments by country of residence	9(85) 102
Kluby sportowe	Sports clubs	10(86) 102
DZIAŁ XI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 103
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące)	Sold production of industry (current prices)	1(87) 104
Budynki oddane do użytkowania	Buildings completed	2(88) 104
DZIAŁ XI. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XI. FINANCES OF ENTERPRISES	
Uwagi ogólne	General notes	x 105
Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw	Revenues from total activity of enterprises	1(89) 107

	Tabl. Table	Str. Page
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw	Costs of obtaining revenues from total activity of enterprises	2(90) 108
Wyniki finansowe przedsiębiorstw	Financial results of enterprises	3(91) 109
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach ...	Economic relations in enterprises	4(92) 110
Aktywa obrotowe oraz zobowiązania przedsiębiorstw	Current assets and liabilities of enterprises	5(93) 111
DZIAŁ XII. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XII. PUBLIC FINANCE	
Uwagi ogólne	General notes	x 112
Dochody budżetu miasta według rodzajów	Revenue of the city budget by type	1(94) 113
Dochody budżetu miasta według działów	Revenue of the city budget by division	2(95) 114
Wydatki budżetu miasta według rodzajów	Expenditure of the city budget by type	3(96) 114
Wydatki budżetu miasta według działów	Expenditure of the city budget by division	4(97) 115
DZIAŁ XIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY	
Uwagi ogólne	General notes	x 116
Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własności i form prawnych	Entities of the national economy by ownership sectors and legal status	1(98) 117
Podmioty gospodarki narodowej według sekcji	Entities of the national economy by sections ...	2(99) 118
Podmioty gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących	Entities of the national economy by the expected number of employed persons	3(100) 119
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	Commercial companies by legal status and sections	4(101) 119
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane według sekcji	Entities of the national economy newly registered and deleted by sections	5(102) 121
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji	Natural persons conducting economic activity by sections	6(103) 122

SPIS WYKRESÓW LIST OF GRAPHS

	Str. Page	
Ludność według płci i wieku w 2017 r.	Population by sex and age in 2017	30
Ruch naturalny ludności	Vital statistics	30
Małżeństwa i prawomocnie orzeczone rozwody ...	Marriages and divorces validly adjudicated	30
Struktura pracujących według sekcji	Structure of employed persons by sections	30
Bezrobotni zarejestrowani według płci oraz stopa bezrobocia rejestrowanego	The registered unemployed persons by sex and registered unemployment rate	30
Odczylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w Opolu	Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in Opole	30
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	Consumption of water from water supply systems in households per capita	30
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 zawartych małżeństw	Dwellings completed per 1000 marriages contracted	30
Struktura uczniów w szkołach dla dzieci i młodzieży	Structure of pupils in schools for children and youth	30
Struktura przedsiębiorstw i ich przychodów według wskaźnika rentowności obrotu netto w 2017 r. ...	Structure of enterprises and their revenues by turnover profitability rate net in 2017	30
Dochody i wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca	Revenue and expenditure of the city budget per capita	30
Struktura podmiotów gospodarki narodowej według przewidywanej liczby pracujących i sekcji w 2017 r.	Structure of entities of the national economy by the expected number of employed persons and sections in 2017	30

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-)	- zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;
(0,0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
Kropka (.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. data not available or not reliable.
Znak x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. not applicable.
Znak Δ	- oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification are presented in abbreviated form.
"W tym" "Of which"	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys.	= tysiąc	art.	= artykuł
thous.	= thousand	Art.	= article
mln	= milion	cd.	= ciąg dalszy
	million	cont.	= continued
zł	= złoty	dok.	= dokończenie
zł	= zloty	cont.	= continued
szt.	= sztuka	m.in.	= między innymi
pcs	= piece	i.a.	= among others
wol.	= wolumin	np.	= na przykład
vol.	= volume	e.g.	= for example
kg	= kilogram	nr (Nr)	= numer
	kilogram	No.	= number
t	= tona	pkt	= punkt
	tonne		
km	= kilometr	poz.	= pozycja
	kilometre		
m ²	= metr kwadratowy	str.	= strona
	square metre		page
ha	= hektar	tabl.	= tablica
	hectare		table
km ²	= kilometr kwadratowy	tj.	= to jest
	square kilometre	i.e.	= that is
m ³	= metr sześcienny	ust.	= ustęp
	cubic metre		
dam ³	= dekametr sześcienny	ww.	= wyżej wymienione
	cubic decametre		
hm ³	= hektometr sześcienny	Dz.U.	= Dziennik Ustaw
	cubic hectometre		
kWh	= kilowatogodzina		
	kilowatt-hour		
GWh	= gigawatogodzina		
	gigawatt-hour		

UWAGI OGÓLNE

1. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”;

2) według **sektorów własności**:

— **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

— **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

2. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.

3. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

4. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

5. Dane o **wynikach finansowych przedsiębiorstw niefinansowych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfiko-

GENERAL NOTES

1. Data are presented:

1) **according to the Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

Within PKD 2007/NACE Rev. 2 the item “**Industry**” was introduced as an additional grouping, including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”;

2) according to **ownership sectors**:

— **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local self-government entities as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,

— **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

2. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the respective organizational status of units of the national economy.

3. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

4. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own account in order to earn a profit.

5. Data on **financial results of non-financial enterprises** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and in-

wana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

6. Dane w ujęciu wartościowym – o ile nie zaznaczono inaczej – podano w cenach bieżących.

7. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy z niższych poziomów klasyfikacji mogą się różnić – z tytułu zaokrągleń – od wielkości „ogółem” na wyższych poziomach klasyfikacji.

8. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

9. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

10. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych, prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

11. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

12. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

13. Brak porównywalności danych za 2017 r. z latami poprzednimi ze względu na zmiany w podziale terytorialnym województwa od dnia 1 I 2017 r.

14. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

surance activities” according to the PKD 2007/NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

6. The data in terms of value – unless otherwise indicated – are presented in current prices.

7. Due to the electronic data processing technology, in some cases, the sums of the lower levels of the classification may differ – due to rounding – from the size of the “total” at higher levels of classification.

8. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

9. When computing per capita data (per 1000 population, etc.) as of the end of a year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

10. Data, unless otherwise indicated, do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

11. Selected information for the last year presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

12. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate notes.

13. Lack of comparability of data for 2017 with the previous years due to changes in the territorial division of the voivodship since 1 I 2017.

14. The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB
I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Objawy i stany niedokładnie określone
Symptoms and ill-defined conditions

Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane
Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI — PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES
IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2

sekcje
sections

Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

działy
divisions

Produkcja wyrobów z metali Manufacture of metal products	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
---	--

I. WYBRANE DANE O OPOLU
 SELECTED DATA ON OPOLE

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA					
1	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele produkcyjne ^a (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	9,0	7,1	5,3	5,4
2	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	82,9	82,0	80,0	78,2
3	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczenia	94,0	95,0	97,1	96,0
4	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b	100,0	100,0	99,9	99,9
Emisja zanieczyszczeń powietrza ^c w t:					
5	pyłowych	217	204	190	144
6	gazowych (bez dwutlenku węgla)	5483	3609	5127	6020
7	Redukcja pyłowych zanieczyszczeń powietrza ^c w % zanieczyszczeń wytworzonych	99,8	99,9	99,8	99,9
8	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^d na 1 km ² w t	4376,3	1012,4	736,1	755,7
9	Zmieszane odpady komunalne zebrane ^d (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	400,7	345,5	329,2	291,2
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w zł:					
10	służące ochronie środowiska	90	203	223	578
11	służące gospodarce wodnej	65	62	76	421
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE					
12	Przestępstwa stwierdzone przez Policję ^e w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	5732	5188	5547	5498
13	na 10 tys. ludności	467	423	454	453
14	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^e w %	55,6	37,6	77,2	54,9
LUDNOŚĆ^f					
15	Ludność (stan w dniu 31 XII)	122656	122439	121576	120146
16	w tym kobiety	65249	65170	64648	63739
17	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	114	114	114	113
18	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	1270	1268	1259	1244
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
19	przedprodukcyjnym	18260	17982	17875	17750
20	produkcyjnym	81546	80784	79106	76946
21	poprodukcyjnym	22850	23673	24595	25450
22	Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	4,6	4,8	4,7
23	Rozwody na 1000 ludności	2,0	2,1	2,2	2,0
24	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,3	8,2	8,8	8,1
25	Zgony ^g na 1000 ludności	8,6	8,6	9,7	9,9

a Z ujęć własnych. b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane na podstawie szacunków, ludność ogółem – na cznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. f Patrz uwagi ogólne działu „Ludność”,

a From own intakes. b Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, the total population – based office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles. f See general notes to the chapter “Population”, item 2

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
ENVIRONMENTAL PROTECTION					
5,4	5,3	4,1	65,4	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of production ^a (excluding agriculture, forestry hunting and fishing)	1
72,3	76,7	75,2	164,1	Water consumption for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	2
97,8	97,8	100,0	100,0	Industrial and municipal wastewater treated in % of waste requiring treatment	3
99,5	100,0	100,0	96,0	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^b	4
164	125	125	287	Emission of air pollutants ^c in t:	
				particulates	5
4034	4086	4689	11865	gases (excluding carbon dioxide)	6
99,8	99,8	99,9	100,0	Reduction of particulates air pollutants ^c in % of pollutants produced:	7
804,1	1744,3	1224,7	2987,2	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^d per 1 km ² in t	8
249,0	243,2	263,1	244,2	Mixed municipal waste collected ^d (during the year) per capita in kg	9
592	149	128	167	Outlays on fixed assets (current prices) per capita in zł:	
				in environmental protection	10
296	80	193	193	in water management	11
PUBLIC SAFETY					
4683	4683	3783	3383	Ascertained crimes by the Police ^e in completed preparatory proceedings	12
390	392	318	264	per 10 thous. population	13
53,9	53,3	50,3	54,2	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^e in %	14
POPULATION ^f					
119574	118931	118722	128140	Population (as of 31 XII)	15
63549	63127	63057	67715	of which females	16
113	113	113	112	Females per 100 males (as of 31 XII)	17
1238	1232	1230	861	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)	18
17692	17862	18147	20092	Population of age (as of 31 XII):	
				pre-working	19
75492	73773	72285	77186	working	20
26390	27296	28290	30862	post-working	21
4,3	4,7	4,7	4,6	Marriages per 1000 population	22
2,4	2,1	2,0	2,0	Divorces per 1000 population	23
8,9	9,0	9,7	10,6	Live births per 1000 population	24
9,1	9,6	9,1	9,7	Deaths ^g per 1000 population	25

podstawie bilansów. c Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. d Dane szacunkowe. e Do 2012 r. – łą-
ust. 2 na str. 43. g Łącznie ze zgonami niemowląt.

on balances. c From plants of significant nuisance to air quality. d Estimated data. e Until 2012 – including prosecutor's.
on page 43. g Including infant deaths.

I. WYBRANE DANE O OPOLU (cd.)
SELECTED DATA ON OPOLE (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013
LUDNOŚĆ ^a (dok.)					
1	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,6	-0,4	-0,9	-1,8
2	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	5,3	3,0	10,2	4,1
3	Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,78	-0,95	-1,47	-1,39
RYNEK PRACY					
4	Pracujący ^{bc} (stan w dniu 31 XII)	51837	51296	51929	52057
5	w tym kobiety	26116	25402	25955	26590
6	na 1000 ludności	422,6	419,0	427,1	433,3
7	Bezrobotni zarejestrowani ogółem (stan w dniu 31 XII)	4479	4322	4989	4885
Z ogółem w %:					
8	kobiety	53,7	53,6	50,2	50,7
9	w wieku do 25 lat	14,5	13,1	11,6	10,6
10	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	23,4	29,6	28,8	32,7
11	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	7	12	23	22
12	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^d (stan w dniu 31 XII) w %	6,4	6,2	7,1	6,9
WYNAGRODZENIA					
13	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto ^c w zł	3541,80	3714,16	3771,22	3872,66
14	w tym: przemysł	3724,66	3963,29	4025,25	4105,28
15	budownictwo	2974,94	3064,75	3097,89	3190,04
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA					
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:					
16	wodociągowej	286,7	286,7	286,7	294,2
17	kanalizacyjnej ^e	279,3	279,8	284,6	293,8
18	gazowej	264,9	268,3	272,1	274,7
Zużycie w gospodarstwach domowych:					
wody z wodociągów:					
19	w dam ³	4629,6	4587,8	4608,2	4498,6
20	na 1 mieszkańca w m ³	37,7	37,4	37,7	37,1
energii elektrycznej:					
21	w GWh	125,6	114,3	112,0	111,8
22	na 1 mieszkańca w kWh	1024,0	932,9	916,7	922,0
gazu z sieci:					
23	w GWh ^f	16,4	15,3	15,7	16,0
24	na 1 odbiorcę w kWh ^g	421,0	399,1	401,4	413,0
Zasoby mieszkaniowe ^h (stan w dniu 31 XII):					
mieszkania:					
25	w tysiącach	49,9	50,3	50,6	50,9
26	na 1000 ludności	406,6	410,5	416,2	423,7
27	izby na 1000 ludności	1529,1	1543,9	1565,0	1593,4
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
28	na 1000 ludności	26526,8	26830,5	27234,3	27765,4
29	przeciętna 1 mieszkania	65,2	65,4	65,4	65,5

a Patrz uwagi ogólne działu „Ludność”, ust. 2 na str. 43. b Według faktycznego miejsca pracy. c Dane dotyczą podmiotów pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego podstawu bilansów.

a See general notes to the chapter “Population”, item 2 on page 43. b By actual workplace. c Data concern economic on private farms in agriculture was used for calculation, estimated using the results of the Agricultural Census 2010.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
POPULATION ^a (cont.)					
-0,1	-0,6	0,6	0,9	Natural increase per 1000 population	1
4,7	4,7	6,9	3,7	Infant deaths per 1000 live births	2
-0,21	0,08	0,64	0,23	Internal net migration for permanent residence per 1000 population	3
LABOUR MARKET					
51591	51655	53019	56079	Employed persons ^{bc} (as of 31 XII)	4
26857	26629	27406	28130	of which women	5
431,5	434,3	446,6	437,6	per 1000 population	6
4201	3733	3529	2981	Total registered unemployed persons (as of 31 XII)	7
Of total in %:					
49,7	51,5	53,0	55,3	women	8
9,5	7,8	8,3	6,9	aged up to 25 years	9
38,1	35,4	37,0	40,7	out of work for longer than 1 year	10
16	6	3	2	Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer	11
6,0	5,3	4,9	3,9	Registered unemployment rate ^d (as of 31 XII) in %	12
WAGES AND SALARIES					
4009,85	4225,15	4378,37	4615,60	Average monthly gross wages and salaries ^c in zł	13
4237,62	4636,31	4882,76	5133,32	of which: industry	14
3412,77	3575,85	3466,83	3845,22	construction	15
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS					
Distribution network (as of 31 XII) in km:					
298,2	298,3	341,8	482,1	water supply	16
295,1	311,2	374,2	470,7	sewage ^e	17
278,6	287,1	293,2	337,7	gas supply	18
Consumption in households:					
water from water supply systems:					
4428,7	4521,9	4450,2	4786,8	in dam ³	19
36,9	37,9	37,4	37,4	per capita in m ³	20
electricity:					
102,5	98,9	99,4	102,7	in GWh	21
854,1	827,5	835,9	801,6	per capita in kWh	22
gas from gas-line system:					
157,2*	157,3*	169,6	185,0	in GWh ^f	23
4049,2*	4078,9*	4407,6	4750,8	per consumer ^b in kWh ^g	24
Dwelling stocks ^h (as of 31 XII):					
dwellings:					
51,3	51,7	52,1	55,9	in thousands	25
429,3	434,3	438,8	436,6	per 1000 population	26
1614,8	1633,3	1647,3	1675,3	rooms per 1000 population	27
useful floor area of dwellings in m ² :					
28177,9	28554,2	28871,2	29928,5	per 1000 population	28
65,6	65,7	65,8	68,5	average per dwelling	29

gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniając Spisu Rolnego 2010. e Łącznie z kolektorami. f,g W latach 2010–2013 w jednostkach naturalnych: f – hm³, g – m³. h Na

entities employing more than 9 persons. d The number of employed persons, including estimated data of employed persons e Including collectors. f,g In 2010–2013 in natural units: f – hm³, g – m³. h Based on balances.

I. WYBRANE DANE O OPOLU (cd.)
SELECTED DATA ON OPOLE (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)					
1	Mieszkania oddane do użytkowania	727	410	352	308
2	na 1000 ludności	5,9	3,3	2,9	2,5
3	izby na 1000 ludności	23,1	13,2	10,6	10,2
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
4	na 1000 ludności	417,8	293,7	223,9	222,5
5	przeciętna 1 mieszkania	70,5	87,8	77,7	87,6
EDUKACJA I WYCHOWANIE					
Uczniowie w szkołach ^a (stan na początku roku szkolnego):					
6	podstawowych	5759	5886	5832	5908
7	gimnazjach	3111	3076	2992	2919
8	zasadniczych zawodowych ^b	1381	1247	1149	1056
9	branżowych I stopnia ^{bc}	–	–	–	–
10	liceach ogólnokształcących	3458	3203	2983	2777
11	technikach	3517	3486	3667	3831
12	artystycznych ogólnokształcących ^d	240	215	227	229
13	policealnych	3223	3941	3819	2699
Absolwenci szkół ^e :					
14	podstawowych	1008	966	879	964
15	gimnazjów	1052	994	852	943
16	zasadniczych zawodowych ^b	504	496	427	381
17	liceów ogólnokształcących.....	1254	1166	1116	1079
18	techników	766	812	761	758
19	artystycznych ogólnokształcących ^d	46	48	35	39
20	policealnych	1011	851	884	1007
21	Studenci szkół wyższych ^f (stan w dniu 30 XI)	33790	32191	28978	25633
22	Absolwenci szkół wyższych ^{fg}	9428	9983	10088	9362
23	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego)	2666	2573	2373	1982
24	Absolwenci szkół dla dorosłych ^e	753	706	716	676
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
25	miejsca w przedszkolach	3733	3815	3908	4066
dzieci w:					
26	przedszkolach	3650	3682	3840	3994
27	punktach przedszkolnych	25	25	29	24
28	oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	15	–	–	–

a Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. b,c Łącznie z uczniami: b – szkół specjalnych przysposabiających f Łącznie z filiami, zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi,

a Excluding schools for adults, except post-secondary schools. b,c Including students: b – special job-training schools; branch sections basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location, excluding

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)					
449	328	453	616	Dwellings completed	1
3,7	2,7	3,8	4,8	per 1000 population	2
14,3	10,5	11,5	17,5	rooms per 1000 population	3
295,0	244,2	279,7	394,2	useful floor area of dwellings in m ² : per 1000 population	4
78,9	89,0	73,4	82,0	average per dwelling	5
EDUCATION					
				Pupils and students in schools ^a (as of beginning of the school year):	
6278	6890	6635	8127	primary	6
2853	2880	2923	2048	lower secondary	7
1084	1071	936	–	basic vocational ^b	8
–	–	–	892	sectoral VET schools I stage ^{bc}	9
2665	2585	2540	2609	general secondary	10
3880	3816	3914	3839	technical secondary	11
224	225	215	194	general art ^d	12
2447	2573	3066	2801	post-secondary	13
				Graduates in schools ^e :	
909	942	962	–	primary	14
949	885	918	943	lower secondary	15
242	305	329	273	basic vocational ^b	16
924	908	856	838	general secondary	17
792	842	903	909	technical secondary	18
41	37	49	38	general art ^d	19
821	613	747	587	post-secondary	20
22913	20412	18095	17405	Students of higher education institutions ^f (as of 30 XI)	21
8101	6960	6183	6214	Graduates of higher education institutions ^g	22
1830	1582	1508	1535	Students of schools for adults (as of beginning of the school year)	23
483	571	491	424	Graduates of schools for adults ^e	24
				Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
4113	3837	4131	4798	places in nursery schools children in:	25
3934	3574	3889	4584	nursery schools	26
20	30	90	59	pre-primary points	27
–	–	–	–	pre-primary sections in primary schools	28

do pracy; c – oddziałów zasadniczych szkół zawodowych. d Dające uprawnienia zawodowe. e Z poprzedniego roku szkolnego. bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych. g Z poprzedniego roku akademickiego.

c – basic vocational school sections. d Leading to professional certification. e From the previous school year. f Including academies of the Ministry of National Defense and the Ministry of Internal Affairs. g From the previous academic year.

I. WYBRANE DANE O OPOLU (cd.)
 SELECTED DATA ON OPOLE (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013
OCHRONA ZDROWIA^a I POMOC SPOŁECZNA					
1	Łóżka w szpitalach ogólnych ^b (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	102	102	115	117
2	Przychodnie ^c (stan w dniu 31 XII)	92	98	99	101
3	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	47	48	50	50
4	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodostępną	2610	2551	2432	2403
Porady ^d udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
5	lekarskie	9,6	9,9	10,4	10,9
6	stomatologiczne	1,1	1,4	1,4	1,5
7	Dzieci w żłobkach ^e (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	89,1	111,7	187,8	264,1
KULTURA. TURYSTYKA.					
8	Placówki biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	19	17	17	17
9	Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	4654	4618	4669	4781
10	Czytelniczy na 1000 ludności	198	277	291	292
11	Wypożyczenia ^f księgozbioru na 1 czytelnika w wol.	27,6	18,6	17,2	17,5
12	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	2	3	3	4
13	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	673	723	655	897
14	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	14	14	14	16
15	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^g na 1000 ludności	1256	1505	1080	1348
16	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1
17	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	10	10	10	10
18	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	3987	4139	3903	3387
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
19	radiowi	210	210	214	217
20	telewizyjni	201	201	203	206
21	Baza noclegowa turystyki ^{hik} (stan w dniu 31 VII)	17	18	17	17
22	w tym hotele	9	9	9	9
23	Miejsca noclegowe ^{hik} (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	79	69	70	72
24	Korzystający z bazy noclegowej turystyki ^{hik} na 1000 ludności	426	443	440	472
LEŚNICTWO					
25	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w ha	948	948	948	948
26	w tym lasy	922	922	922	921
27	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	9,5	9,5	9,5	9,5

a Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. b Bez miejsc dziennych na i pomoc społeczną" ust. 2 na str. 91. d łącznie z poradami opłacanymi przez pacjentów (środki niepubliczne); bez porad międzybibliotecznych g Według siedziby. h W 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. i Od 2011 r. dotyczy dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

a Since 2012 data include the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration. b Excluding day social welfare" item 2 on page 91. d Including consultations paid by patients (non-public funds); excluding consultations lending. g According to the seat. h In 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. i Since 2011 concern refused to participate in the survey.

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
HEALTH CARE^a AND SOCIAL WELFARE					
116	117	118	104	Beds in general hospitals ^b (as of 31 XII) per 10 thous. population	1
107	110	109	110	Out-patients departments ^c (as of 31 XII)	2
50	51	54	58	Generally available pharmacies (as of 31 XII)	3
2391	2332	2199	2209	Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy	4
11,3	11,7	11,9	10,6	Consultations ^d provided within the scope of out-patient health care per capita:	
1,5	1,6	1,6	1,5	medical	5
				dental	6
299,0	334,2	336,3	282,9	Children in nurseries ^e (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3	7
CULTURE. TOURISM					
17	17	17	18	Library institutions (as of 31 XII)	8
4772	4838	4976	4711	Collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.	9
283	295	296	283	Borrowers per 1000 population	10
18,1	16,5	16,8	15,7	Loans ^f per borrower in vol.	11
4	4	5	6	Museums with branches (as of 31 XII)	12
1050	955	902	1794	Museum and exhibition visitors per 1000 population	13
16	16	15	15	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population	14
1329	1294	1141	1051	Audience in theatres and music institutions ^g per 1000 population	15
2	2	3	3	Fixed cinemas (as of 31 XII)	16
12	11	12	11	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population	17
3755	3804	4288	4091	Audience in fixed cinemas per 1000 population	18
218	217	218	200	Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
207	206	206	189	radio	19
17	20	20	21	television	20
11	12	14	13	Tourist accommodation establishments ^{hik} (as of 31 VII)	21
77	95	104	107	of which hotels	22
540	639	842	835	Number of beds ^{hik} (as of 31 VII) per 10 thous. population	23
				Tourists accommodation establishment ^{hik} per 1000 population	24
FORESTRY					
948	947	1454	1573	Forest land (as of 31 XII) in ha	25
921	921	1407	1524	of which forest	26
9,5	9,5	14,6	10,2	Forest cover (as of 31 XII) in %	27

oddziałach szpitalnych; łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. c Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia udzielanych w izbach przyjęć szpitali ogólnych. e Łącznie z oddziałami żłobkowymi. f W latach 2010–2014 bez wypożyczeń obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. k Dane za lata 2016–2017 opracowano z uwzględnieniem imputacji

places in hospital wards; including beds and incubators for newborns. c See general notes to the chapter "Health care and provided in admission rooms of general hospitals. e Including nursery wards. f In 2010–2014 excluding interlibrary establishments 10 and more bed places. k Data for 2016–2017 were compiled with consideration imputation for units, which

I. WYBRANE DANE O OPOLU (dok.)
 SELECTED DATA ON OPOLE (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	2013
PRZEMYSŁ					
	Produkcja sprzedana przemysłu ^a (ceny bieżące):				
1	w milionach złotych	2968,2	3565,3	3857,3	3855,2
2	na 1 mieszkańca w zł	24197	29089	31586	31790
TRANSPORT – stan w dniu 31 XII					
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni w km:				
3	powiatowe	40,7	41,0	41,6	42,6
4	gminne	130,0	165,3	195,6	196,5
	Samochody osobowe zarejestrowane ^c				
5	w tysiącach sztuk	61,0	64,4	67,0	69,5
6	na 1000 ludności	497	526	551	579
FINANSE PUBLICZNE					
	Dochody budżetu miasta:				
7	w milionach złotych	540,6	552,8	584,6	610,3
8	w tym dochody własne w % ogółem	59,2	60,9	56,5	59,1
9	na 1 mieszkańca w zł	4407,22	4510,56	4787,34	5032,29
	Wydatki budżetu miasta:				
10	w milionach złotych	568,8	578,7	570,6	644,7
11	w tym wydatki inwestycyjne ^d w % ogółem	22,9	18,6	12,7	18,3
12	na 1 mieszkańca w zł	4637,23	4721,27	4672,29	5316,09
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ – stan w dniu 31 XII					
13	Podmioty w rejestrze REGON ^e	20361	20022	20170	20426
14	na 10 tys. ludności	1660,0	1635,3	1659,0	1700,1
15	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej	6445	6546	6787	7058
	w tym:				
16	spółdzielnie	45	43	43	44
17	spółki handlowe	2098	2167	2255	2476
18	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	533	542	539	548
19	spółki cywilne	1811	1823	1822	1814
20	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	13916	13476	13383	13368
21	na 10 tys. ludności	1134,6	1100,6	1100,8	1112,6

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane nieostateczne. c Od inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych, w 2010 r. – gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych. e Bez

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Preliminary data. c Since 2011 including cars having budgetary establishments, in 2010 – also of auxiliary units and appropriated funds also special funds. e Excluding persons

2014	2015	2016	2017	SPECIFICATION	No.
INDUSTRY					
				Sold production of industry ^a (current prices):	
3737,2	4699,7	4755,9	5394,9 ^b	in million zlotys	1
31136	39339	39986	42101 ^b	per capita in zł	2
TRANSPORT – as of 31 XII					
				Hard surface public roads in km:	
42,3	42,3	42,3	59,3	powiat	3
196,5	196,5	195,4	242,1	gmina	4
				Registered passenger cars ^c :	
71,9	74,3	77,6	83,4	in thousand units	5
601	625	654	651	per 1000 population	6
PUBLIC FINANCE					
				Revenue of the city budget:	
625,6	647,9	729,8	858,7	in million zlotys	7
62,2	63,7	60,0	60,0	of which own revenue in % of total	8
5211,76	5423,05	6135,63	6700,84	per capita in zł	9
				Expenditure of the city budget:	
630,1	640,2	726,7	855,8	in million zlotys	10
12,4	10,3	11,9	12,4	of which investment expenditure ^d in % of total	11
5249,73	5359,25	6110,10	6678,31	per capita in zł	12
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY – as of 31 XII					
20521	20686	20743	21721	Entities in the REGON register ^c	13
1716,2	1739,3	1747,2	1695,1	per 10 thous. population	14
7272	7557	7825	8117	Legal persons and organizational entities without legal personality	15
				of which:	
48	47	44	45	cooperatives	16
2610	2792	2981	3090	commercial companies	17
569	569	574	554	of which with foreign capital participation	18
1813	1815	1816	1884	civil law partnerships	19
13249	13129	12918	13604	Natural persons conducting economic activity	20
1108,0	1103,9	1088,1	1061,7	per 10 thous. population	21

2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. d łącznie z dotacjami na finansowanie zadań osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

temporary permissions given at the end of the year. d Including grants for financing investment tasks of local government tending private farms in agricultural.

II. OPOLE NA TLE WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2017 R.

OPOLE ON THE BACKGROUND OF THE OPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Opole		SPECIFICATION
	ogółem total	województwo = 100 voivodship = 100		
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w t:				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in t:
pyłowych	1109	287	25,9	particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla)	42126	11865	28,2	gases (excluding carbon dioxide)
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	75	1	1,3	Municipal wastewater treatment plants ^a (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	1647,8	445,1	27,0	Waste generated (during the year; excluding municipal waste) in thous. t
Zmieszane odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	214,2	31,3	14,6	Mixed municipal waste collected ^b (during the year) in thous. t
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w mln zł służące:				Outlays on fixed assets (current prices) in mln zł serving:
ochronie środowiska	207,8	21,4	10,3	environmental protection
gospodarce wodnej	63,1	24,7	39,2	water management
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE^c PUBLIC SAFETY ^c				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	19771	3383	17,1	Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings
na 10 tys. ludności	199	264	x	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	74,1	54,2	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	990,0	128,1	12,9	Population (as of 31 XII) in thous.
w tym kobiety	511,1	67,7	13,2	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	105	861	x	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII) w tys.:				Population of age (as of 31 XII) in thous.:
przedprodukcyjnym	157,8	20,1	12,7	pre-working
produkcyjnym	620,0	77,2	12,4	working
poprodukcyjnym	212,2	30,9	14,5	post-working

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage system. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

II. OPOLE NA TLE WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2017 R. (cd.)

OPOLE ON THE BACKGROUND OF THE OPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Opole		SPECIFICATION
	ogółem total	województwo = 100 voivodship = 100		
LUDNOŚĆ (dok.) POPULATION (cont.)				
Małżeństwa	4760	590	12,4	Marriages
Rozwody	1592	252	15,8	Divorces
Separacje orzeczone	30	3	10,0	Separations adjudicated
Urodzenia żywe	9083	1357	14,9	Live births
Zgony	10880	1247	11,5	Deaths
Przyrost naturalny	-1797	110	x	Natural increase
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	-745	30	x	Internal net migration for permanent residence
RYNEK PRACY – stan w dniu 31 XII LABOUR MARKET – as of 31 XII				
Pracujący ^a	212728	56079	26,4	Employed persons ^a
Bezrobotni zarejestrowani	26066	2981	11,4	Registered unemployed persons
w tym kobiety	15006	1649	11,0	of which women
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b w %	7,3	3,9	x	Registered unemployment rate ^b in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				Network (as of 31 XII) in km:
wodociągowej rozdzielczej	7470,0	482,1	6,5	water supply distribution
kanalizacyjnej rozdzielczej ^c	4995,6	470,7	9,4	sewage distribution ^c
gazowej	2673,9	370,0	13,8	gas supply
Zasoby mieszkaniowe ^d (stan w dniu 31 XII):				Dwellings stocks ^d (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	355,2	55,9	15,7	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	358,8	436,6	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	1488,8	214,7	14,4	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1503,7	1675,3	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań:				useful floor area of dwellings:
w tysiącach m ²	28728,4	3835,0	13,3	in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	29016,6	29928,5	x	per 1000 population in m ²

a Według faktycznego miejsca pracy; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Łącznie z kolektorami. d Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace; data concern economic entities employing more than 9 persons. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

II. OPOLE NA TLE WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2017 R. (cd.)

OPOLE ON THE BACKGROUND OF THE OPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Opole		SPECIFICATION
	ogółem total	województwo = 100 voivodship = 100		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)				
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności:	2001	616	30,8	Dwellings completed per 1000 population:
mieszkania	2,0	4,8	x	dwellings
izby	9,3	17,5	x	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	232,5	394,2	x	useful floor area of dwellings in m ²
EDUKACJA I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego EDUCATION – as of beginning of the school year				
Uczniowie w szkołach ^a :				Pupils and students in schools ^a :
podstawowych	58741	8127	13,8	primary
gimnazjach	15761	2048	13,0	lower secondary
branżowych I stopnia ^b	5016	892	17,8	sectoral VET schools I stage ^b
liceach ogólnokształcących	8956	2609	29,1	general secondary
technikach	13340	3839	28,8	technical secondary
artystycznych ogólnokształcących ^c	347	194	55,9	general art ^c
policealnych	5306	2801	52,8	post-secondary
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^d	31828	4643	14,6	Children attending pre-primary education establishments ^d
OCHRONA ZDROWIA^e I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII HEALTH CARE ^e AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII				
Przychodnie	546	110	20,1	Out-patient departments
Szpitala ogólne	31	7	22,6	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys. ...	4,6	1,3	29,2	Beds in general hospitals in thous.
Apteki ogólnodostępne ^f	335	58	17,3	Public pharmacies ^f
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Placówki biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	333	18	5,4	Library institutions (as of 31 XII)
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	3790,1	603,7	15,9	Collections (as of 31 XII) in thous. vol.
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	18	6	33,3	Museums with branches (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	355,0	229,8	64,7	Museum and exhibition visitors in thous.

a Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. b Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy i uczniami oddziałów zasadniczych szkół zawodowych. c Dających uprawnienia zawodowe. d Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. e Łącznie z danymi resortu obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. f Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczną”, ust. 4 na str. 91.

a Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. b Including students special job-training schools and students of basic vocational school sections. c Leading to professional certification. d Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. e Data include the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration. f See general notes to the chapter “Health care and social welfare”, item 4 on page 91.

II. OPOLE NA TLE WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2017 R. (dok.)

OPOLE ON THE BACKGROUND OF THE OPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo Voivodship	Opole		SPECIFICATION
	ogółem total	województwo = 100 voivodship = 100		
KULTURA. TURYSTYKA (dok.) CULTURE. TOURISM (cont.)				
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	11	3	27,3	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Widzowie w kinach stałych w tys.	783,6	524,2	66,9	Audience in fixed cinemas in thous.
Baza noclegowa turystyki ^{ab} w tys.:				Tourist accommodation establishments ^{ab} in thous.:
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	10,0	1,4	13,7	number of beds (as of 31 VII)
korzystający z noclegów	421,9	107,0	25,3	tourists accommodated
LEŚNICTWO – stan w dniu 31 XII FORESTRY – as of 31 XII				
Powierzchnia gruntów leśnych w ha	257744	1573	0,6	Forest land in ha
w tym lasy	250847	1524	0,6	of which forests
PRZEMYSŁ INDUSTRY				
Produkcja sprzedana przemysłu ^c (ceny bieżące):				Sold production of industry ^c (current prices):
w milionach złotych	27548,2	5394,9	19,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	27794	42101	151,5	per capita in zł
FINANSE PUBLICZNE PUBLIC FINANCE				
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	5405,9 ^d	858,7	15,9	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5454,08 ^d	6700,84	122,9	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	5422,0 ^d	855,8	15,8	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	5470,39 ^d	6678,31	122,1	per capita in zł
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ – stan w dniu 31 XII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY – as of 31 XII				
Podmioty w rejestrze REGON ^e	100590	21721	21,6	Entities in the REGON register ^e
sektor publiczny	4087	648	15,9	public sector
sektor prywatny	95804	20815	21,7	private sector

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; dane nieostateczne. d Budżety jednostek samorządu terytorialnego ogółem. e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; patrz uwagi ogólne do działu „Podmioty gospodarki narodowej”.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. c Data concern economic entities employing more than 9 persons; preliminary data. d Local government units budgets total. e Excluding persons tending private farms in agriculture; see general notes to the chapter „Entities of the national economy”.

III. OPOLE NA TLE WYBRANYCH MIAST W 2017 R.

OPOLE COMPARTED TO SELECTED CITIES IN 2017

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	MIASTA CITIES	Opole	Katowice	Łódź	Poznań	Wrocław
Stan i ochrona środowiska Environmental protection						
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczone w % wymagających oczyszczenia		100,0	81,9	100,0	99,9	100,0
Treated industrial and municipal wastewater in % requiring treatment						
Emisja dwutlenku siarki z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km ² w t ...		21,2	12,1	4,9	3,2	3,0
Emissions of sulphur dioxide from plants of significant nuisance to air quality per km ² in t						
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych:						
Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced:						
pyłowych		100,0	99,7	100,0	99,9	99,8
particulates						
gazowych (bez dwutlenku węgla)		81,7	11,3	67,7	55,3	76,2
gases (excluding carbon dioxide)						
Ludność Population						
Ludność (stan w dniu 31 XII) na 1 km ² powierzchni ogólnej		861	1799	2354	2057	2181
Population (as of 31 XII) per 1 km ² of total area						
Kobiety na 100 mężczyzn		112	110	119	114	114
Females per 100 males						
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		66,0	66,3	72,6	68,1	66,7
Non-working age population per 100 persons of working age						
Małżeństwa zawarte na 1000 ludności		4,6	4,9	4,6	5,9	5,2
Marriages contracted per 1000 population						
Urodzenia żywe na 1000 ludności		10,6	9,4	9,0	11,9	11,2
Live births per 1000 population						
Zgony ^a na 1000 ludności		9,7	12,6	14,5	10,4	10,8
Deaths ^a per 1000 population						
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych		3,7	4,6	4,3	2,0	4,0
Infant deaths per 1000 live births						
Przyrost naturalny na 1000 ludności		0,9	-3,2	-5,5	1,5	0,4
Natural increase per 1000 population						
Rynek pracy. Wynagrodzenia Labour market. Wages and salaries						
Pracujący ^{bc} na 1000 ludności (stan w dniu 31 XII)		437,6	556,9	352,4	452,7	437,3
Employed persons ^{bc} per 1000 population (as of 31 XII)						
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %		3,9	2,2	6,3	1,4	2,1
Registered unemployed rate (as of 31 XII) in %						
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c w zł		4615,60	5290,34	4462,50	5062,37	5070,35
Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^c in zł						

a Łącznie ze zgonami niemowląt. b Według faktycznego miejsca pracy. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Including infant deaths. b By actual workplace. c Data concern economic entities employing more than 9 persons.

III. OPOLE NA TLE WYBRANYCH MIAST W 2017 R. (cd.)

OPOLE COMPARTED TO SELECTED CITIES IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	MIASTA CITIES	Opole	Katowice	Łódź	Poznań	Wrocław
Infrastruktura komunalna Municipal infrastructure						
Zużycie w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca: Consumption in households per capita:						
wody z wodociągów w m ³ water from water supply systems in m ³		37,4	35,5	38,4	40,1	44,4
gazu z sieci w kWh gas from gas supply system in kWh		1444,0	1542,7	1119,0	2191,7	2253,3
Edukacja i wychowanie Education						
Uczniowie ^a w szkołach (stan na początku roku szkolnego): Pupils and students ^a in schools (as of beginning of the school year):						
podstawowych primary		8127	17983	40091	36957	38810
gimnazjach lower secondary		2048	4067	10586	9619	9043
branżowych I stopnia ^b sectoral VET schools I stage ^b		892	599	1248	1920	1494
liceach ogólnokształcących general secondary		2609	4704	11440	12069	11494
technikach ^c technical secondary ^c		4033	4331	7746	9292	6987
policealnych post-secondary		2801	4308	6123	9558	9890
Ochrona zdrowia^d i pomoc społeczna Health care^e and social welfare						
Łóżka w szpitalach ogólnych ^e (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności Beds in general hospitals ^e (as of 31 XII) per 10 thous. population		104	119	88	109	84
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodostępną Population (as of 31 XII) per public pharmacy		2209	2389	2227	1743	2150
Dzieci w żłobkach ^f (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3 Children in nurseries ^f (as of 31 XII) per 1000 children up to the age of 3		283	194	154	200	246
Miejsca ^g w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej (stan w dniu 31 XII) Places ^g in stationary social welfare facilities (as of 31 XII)		392	841	2851	1467	1624

a Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. b,c Łącznie z uczniami: b – szkół specjalnych przysposabiających do pracy i oddziałów zasadniczych szkół zawodowych; c – szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnień zawodowe. d Łącznie z danymi resortu obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji. e Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. f Łącznie z dziećmi w oddziałach żłobkowych. g Łącznie z filiami.

a Excluding schools for adults, except post-secondary schools. b,c Including students: b – special job-training schools of basic vocational school sections. c – general art schools leading to professional certification. d Data include the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration. e Excluding day places in hospital wards; including beds and incubators for newborns. f Including children in nursery wards. g Including branches.

III. OPOLE NA TLE WYBRANYCH MIAST W 2017 R. (dok.)

OPOLE COMPARTED TO SELECTED CITIES IN 2017 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	MIASTA CITIES	Opole	Katowice	Łódź	Poznań	Wrocław
Kultura i turystyka Culture and tourism						
Ludność (stan w dniu 31 XII) na 1 placówkę biblioteczną)		7119	8007	7268	13137	15965
Population (as of 31 XII) per library establishment						
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.		4711	9393	2686	3124	1636
Collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.						
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w wol.		15,7	16,4	22,8	20,4	14,1
Loans per borrower in vol.						
Korzystający z bazy noclegowej turystyki ^{ab} na 1000 ludności		835	1316	854	1627	1844
Tourist accommodation establishment ^{ab} per 1000 population						
Stożenie wykorzystania miejsc noclegowych ^{ab} w % ...		37,4	46,8	37,9	43,0	49,0
Occupancy rate of bed places ^{ab} in %						
Finanse publiczne Public finance						
Dochody budżetów miast na prawach powiatu w mln zł		858,7	1822,4	3896,6	3510,0	4135,0
Revenue of the cities with powiat status budgets in mln zł						
na 1 mieszkańca w zł		6700,84	6131,97	5616,32	6505,48	6477,47
per capita in zł						
w tym dochody własne		514,9	1237,0	2536,4	2298,0	2969,8
of which own revenue						
Wydatki budżetów miast na prawach powiatu w mln zł		855,8	1709,1	3941,7	3348,4	4125,2
Expenditure of the cities with powiat status budgets in mln zł						
na 1 mieszkańca w zł		6678,31	5750,74	5681,41	6206,01	6462,18
per capita in zł						
Podmioty gospodarki narodowej Entities of the national economy						
Podmioty w rejestrze REGON ^c (stan w dniu 31 XII) w tym:		21721	48136	93448	112548	120203
Entities in the REGON register ^c (as of 31 XII)						
of which:						
spółki handlowe		3090	12275	13738	27331	26059
commercial companies						
w tym z udziałem kapitału zagranicznego		554	1611	2176	4034	4602
of which with foreign capital participation						
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności		1061,7	908,0	915,4	1233,7	1131,3
natural persons conducting economic activity per 10 thous. population						

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu. c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

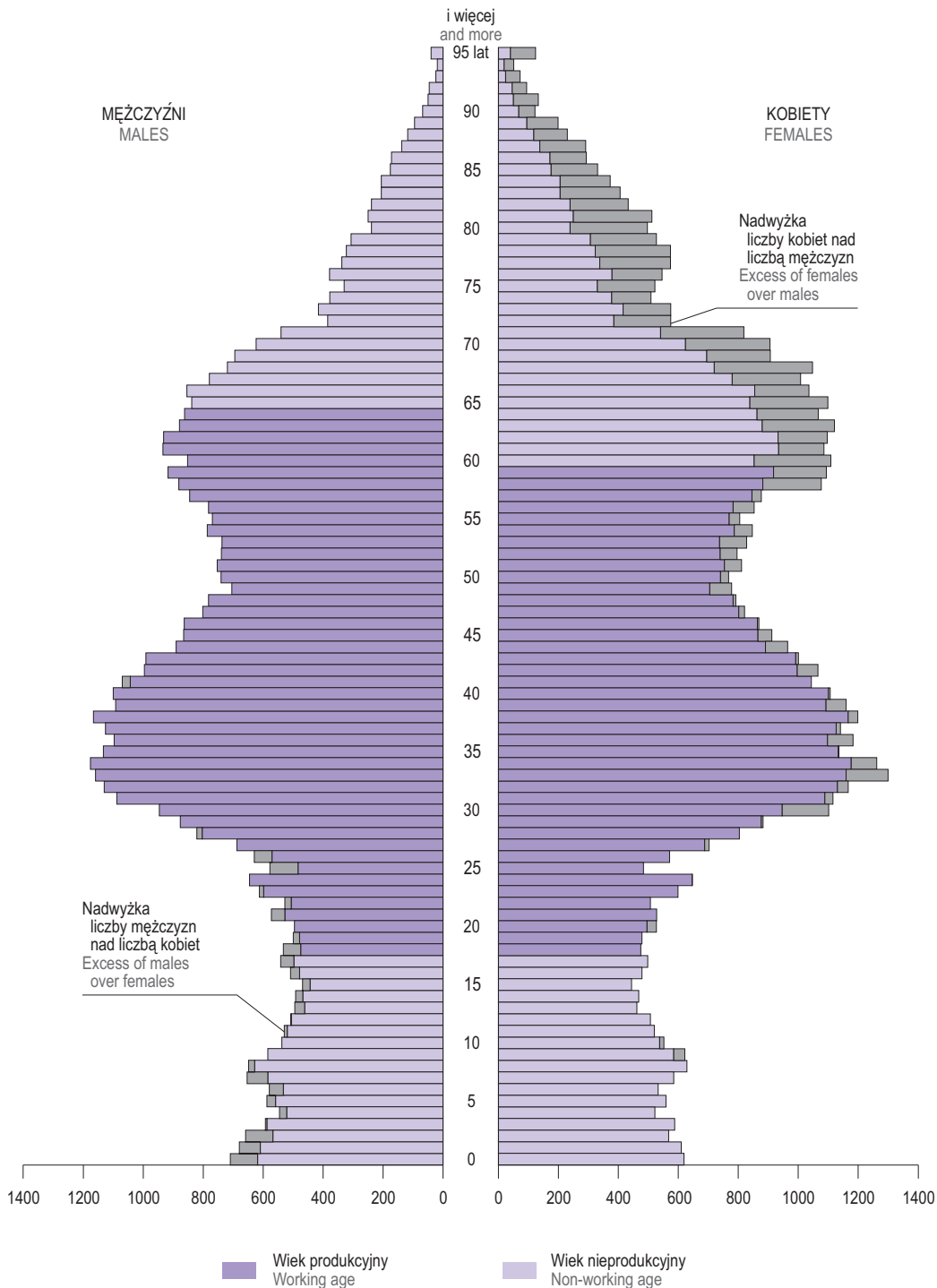
a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Data were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey. c Excluding persons tending private farms in agricultural.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2017 R.

Stan w dniu 31 XII

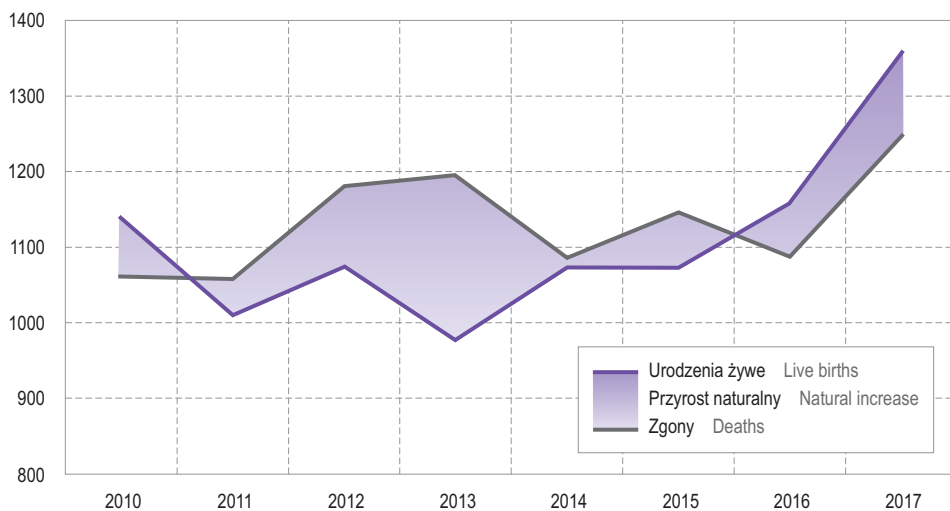
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2017

As of 31 XII

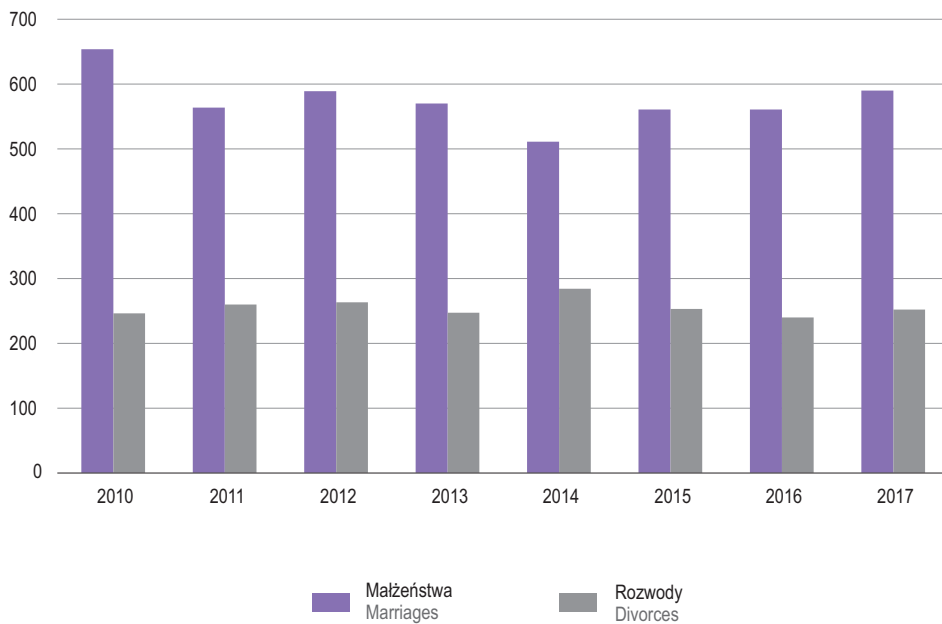
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

MAŁŻEŃSTWA I PRAWOMOCNIE ORZECZONE ROZWOODY

MARRIAGES AND DIVORCES VAIDLY ADJUDICATED

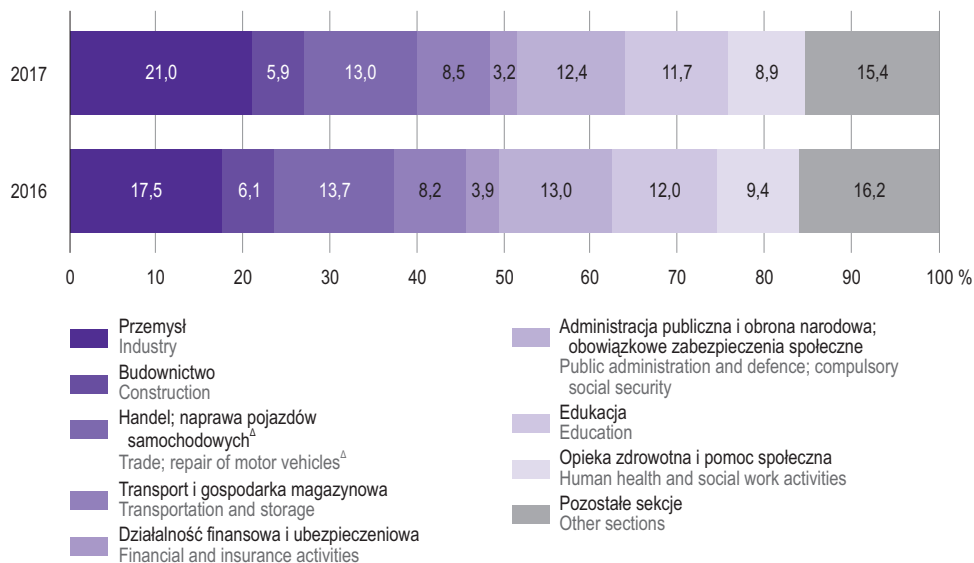

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS

As of 31 XII

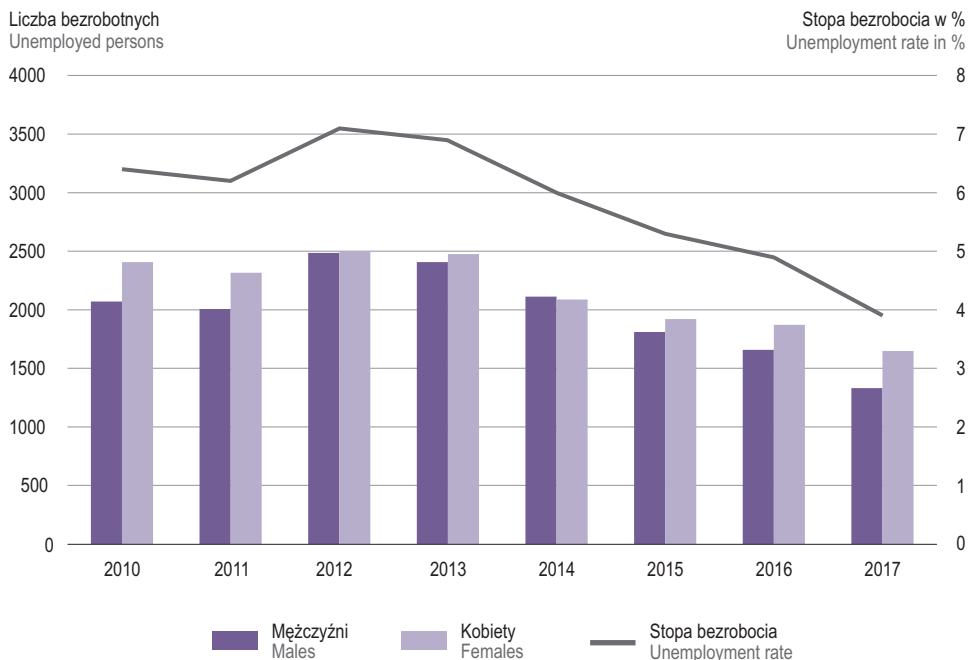

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

^a By actual workplace and kind of activity, excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture.

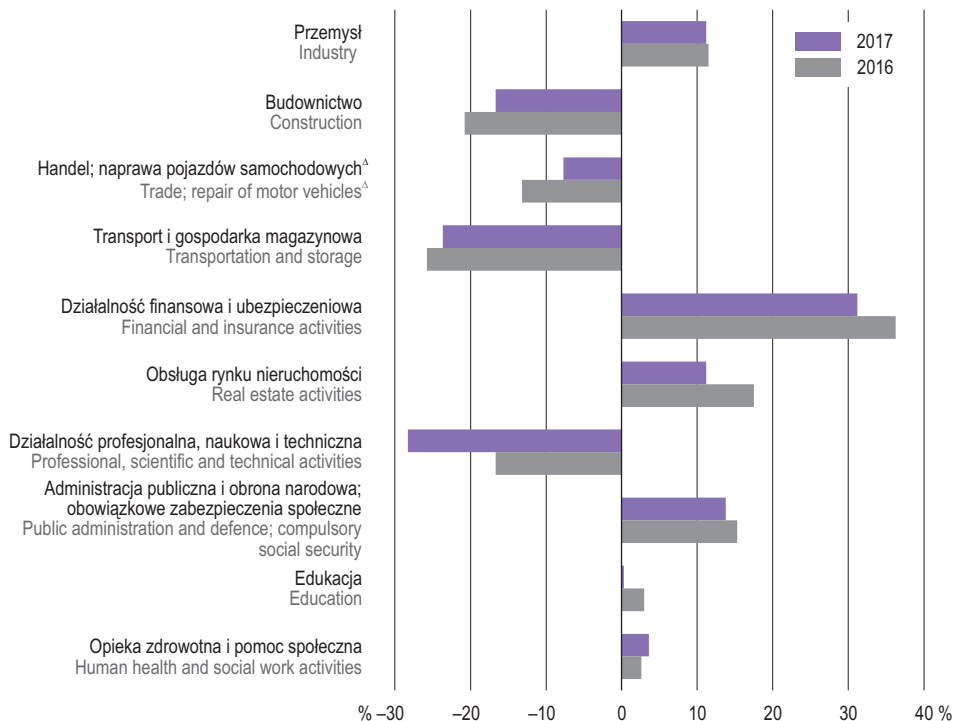
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG PŁCI ORAZ STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO

THE REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY SEX AND THE REGISTERED UNEMPLOYMENT RATE

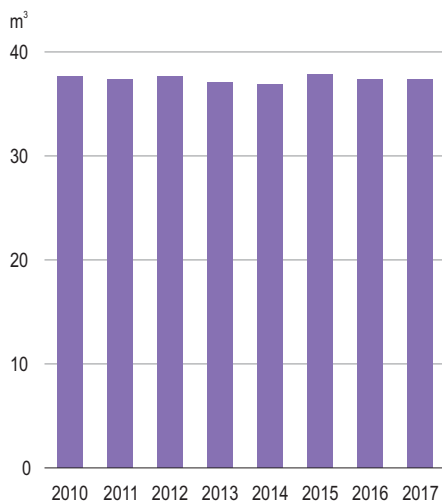
ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W OPOLU

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS
FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN OPOLE

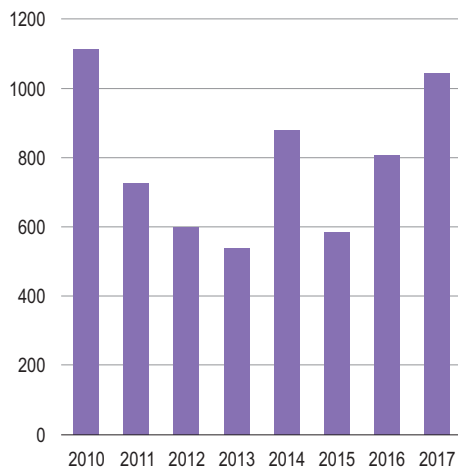
ZUŻYCIE WODY Z WODOCIĄGÓW W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA 1 MIESZKAŃCA

CONSUMPTION OF WATER FROM WATER SUPPLY
SYSTEMS IN HOUSEHOLDS PER CAPITA

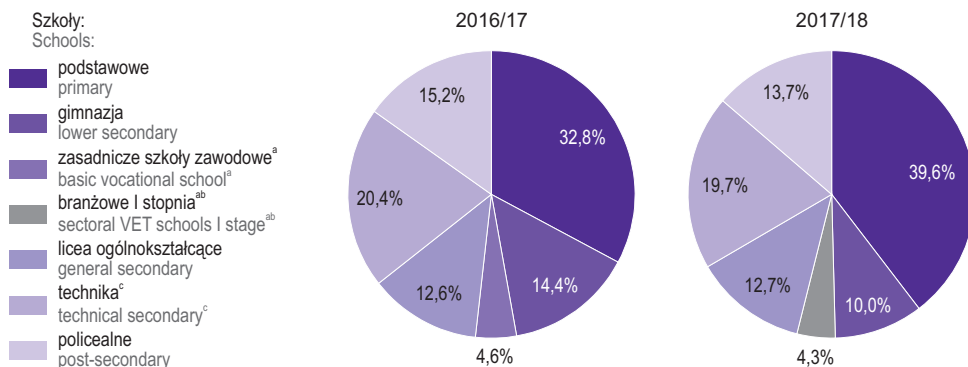

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA NA 1000 ZAWARTYCH MAŁŻEŃSTW

DWELLINGS COMPLETED PER 1000 MARRIAGES
CONTRACTED

STRUKTURA UCZNIÓW W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY STRUCTURE OF PUPILS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

a-c Łącznie z uczniami: a – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, b – oddziałów zasadniczych szkół zawodowych, c – szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

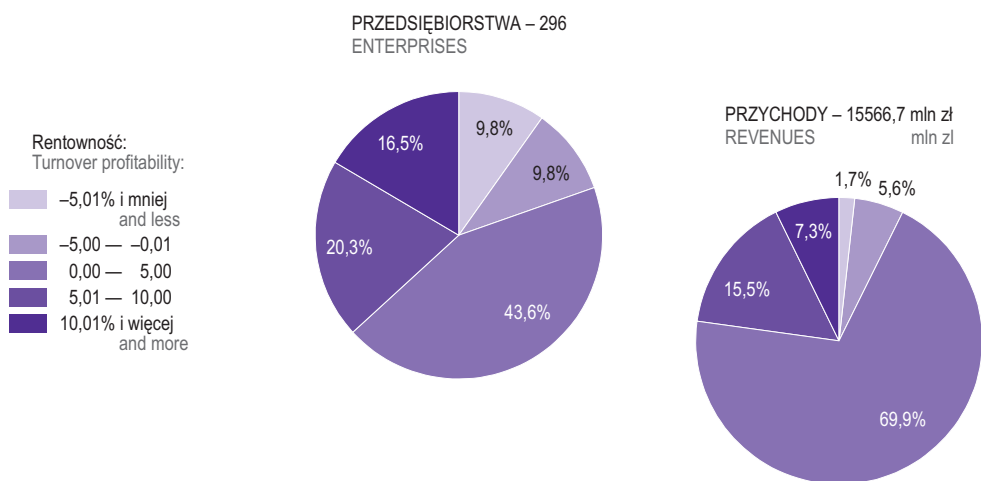
Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a-c Including students: a – special job-training schools, b – basic vocational school sections, c – general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

STRUKTURA PRZEDSIĘBIORSTW^a I ICH PRZYCHODÓW WEDŁUG WSKAŹNIKA RENTOWNOŚCI OBROTU NETTO W 2017 R.

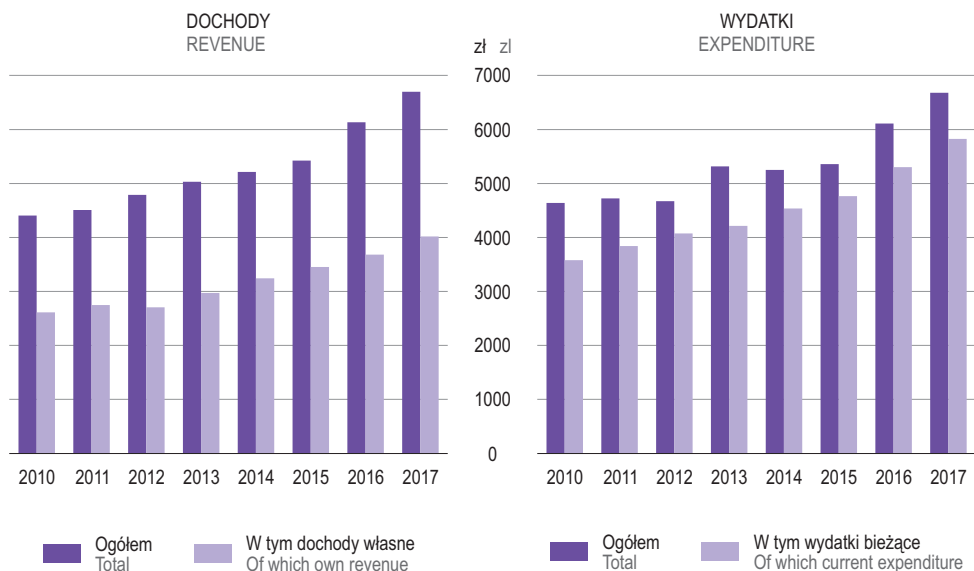
STRUCTURE OF ENTERPRISES^a AND THEIR REVENUES BY TURNOVER PROFITABILITY RATE NET IN 2017

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA NA 1 MIESZKAŃCA
REVENUE AND EXPENDITURE OF THE CITY BUDGET PER CAPITA

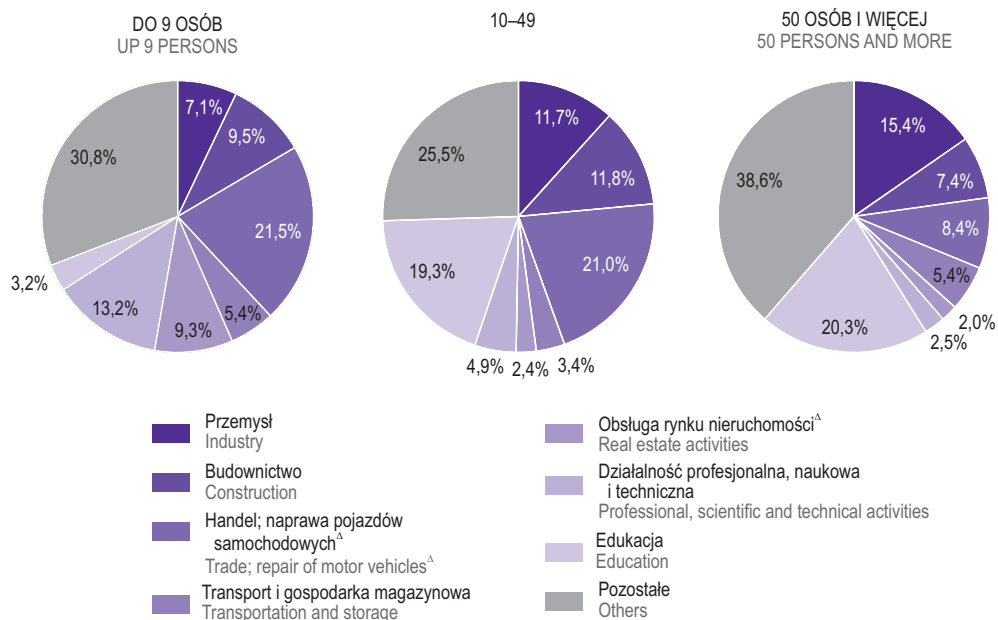

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG PRZEWDYWANEJ LICZBY PRACUJĄCYCH I SEKCJI W 2017 R.

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY THE EXPECTED NUMBER OF EMPLOYED PERSONS AND SECTIONS IN 2017

As of 31 XII

^a Zarejestrowane w rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Recorded in the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE OPOLA
GEOGRAPHIC LOCATION OF OPOLE

WYSZCZEGÓLNIENIE	W stopniach i minutach In degrees and minutes	W km In km	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy miasta:			Extreme points of the city border:
na północ (szerokość geograficzna północna)	50°46'	x	in the north (northern geographic latitude)
na południe (szerokość geograficzna północna)	50°35'	x	in the south (northern geographic latitude)
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	17°46'	x	in the west (eastern geographic longitude)
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	18°02'	x	in the east (eastern geographic longitude)
Rozciągłość:			Extent:
z południa na północ	0°11'	20,3	from south to north
z zachodu na wschód	0°16'	17,8	from west to east

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Miasta Opola.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Department of the Municipality of Opole.

TABL.2. DANE METEOROLOGICZNE
METEOROLOGICAL DATA

L A T A Y E A R S STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Średnie temperatury powietrza w °C Average air temperatures in °C	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm	Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
Opole	8,2	868	2,5	1716	5,7
	2015	358	2,5	2053	5,3
	2016	560	2,3	1825	5,5
	2017	665	2,5	1832	5,7

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Uwagi ogólne

1. Dane o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

2. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- w pozycji „na cele produkcyjne” – poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – jednostek organizacyjnych (włączając fermy przemysłowego chowu zwierząt oraz zakłady zajmujące się produkcją roślinną) wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

3. **Ścieki przemysłowe** to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu odprowadzone urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostały ujęte w „Przemśle” obejmującym sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzanych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód.

General notes

1. Data on the **geodesic status and directions of voivodship land use** are classified according to ownership and register groups of lands included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034).

2. Information regarding **water withdrawal** concerns:

- in the item “for production purposes” – excluding agriculture, forestry, hunting and fishing – organizational entities (including industrial livestock farming and crop production plants) making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;
- in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more in area;
- in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces, etc.).

3. **Industrial wastewater** includes sewage which is not residential sewage or rainwater or meltwater, produced as a result of commercial, industrial, storage, transportation or service activity as well as wastewater mixed with sewage produced by other entities discharged by sewage network owned by this plant.

Data on **industrial wastewater** refer to sewage discharged by the entities which according to Polish Classification of Activity were included under “Industry” covering “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewage, waste management and remediation activities” as well as other sections, whose share in the volume of discharged sewage is insignificant. The same entities are covered by data on water intake.

Industrial wastewater requiring treatment is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewage network of entities engaged in

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzone siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych, do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

4. Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

production (including contaminated drainage water from mines and cooling water).

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants, for cooling purposes. This is usually hot water which causes so-called thermal pollution of water.

Data regarding **treated wastewater** concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal and discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

4. Municipal wastewater means residential or municipal sewage including industrial sewage or the mixture of residential sewage with rainwater, or the mixture of residential sewage with industrial sewage and rainwater or meltwater disposed of by a commune through sewage water system and wastewater treatment plants.

Data on **municipal wastewaters** cover sewage discharged via a sewage network by the units managed by water supply and sewage companies and plants established by a voivode (or managed by territorial self-governments) and all units supervising collective discharge of sewage via sewage network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, enterprises etc.) Prior to discharge to the recipient, all the sewage should be treated. Thus, in the statistics, the wastewater was included as the **wastewater requiring treatment**. The data do not include precipitation and infiltration water discharged via sewage network.

5. Informację o **emisji i redukcji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 X 2015 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. 2015 poz. 1875).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. **Odpady** oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013 poz. 21) z późniejszymi zmianami. Informacje o odpadach opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. (Dz. U. poz. 1923).

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

5. Information regarding emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 12 X 2015, regarding payments for use of the environment (Journal of Laws 2015, item 1875).

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The **emission volumes of different pollutant types from various sources** were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. **Waste** means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21) with later amendments. Information regarding waste was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws item 1923).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

7. Data on **municipal waste** concern waste generated in households, excluding end-of-life vehicles and waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

8. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości wywiezionych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

9. Dane o **nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyłączeniem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów), jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

8. Data on **liquid waste** concern waste removed to wastewater treatment plants or dump stations which comes from households, public buildings and buildings of units conducting economic activity – in case they are not discharged by sewage system.

9. Data regarding **outlays on fixed assets of investments in environmental protection and water management** are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Law No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity employing more than 9 persons (with the exception of private farms in agriculture as well as natural persons and civil law partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

TABL. 1 (3). **POWIERZCHNIA GEODEZYJNA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC AREA BY DIRECTIONS OF LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
	w ha		in ha	
O G Ó Ł E M^a T O T A L^a	9655	9655	9655	14888
Użytki rolne Agricultural land	4651	4547	4522	8016^b
w tym: of which:				
Grunty orne Arable land	3353	3259	3240	5712
Sady Orchards	33	32	32	51
Łąki i pastwiska trwałe Permanent meadows and pastures	1098	1066	1065	1931
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woody and bushy land	945	941	941	1638
Lasy Forests	933	930	930	1577
Grunty zadrzewione i zakrzewione Woody and bushy land	12	11	11	61
Grunty pod wodami Lands under waters	348	337	388	479
Płynącymi Flowing	287	288	290	380
Stojącymi Standing	61	49	98	99
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized areas	3430	3533	3475	4332^c
w tym tereny: of which areas:				
Mieszkańciewe Residential	857	892	894	1137
Przemysłowe Industrial	493	525	524	729
Rekreacji i wypoczynku Recreational	168	187	187	203
Komunikacyjne Transport	914	950	960	1263
Pozostałe Others	281	297	329	423

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). b Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanych do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. c Łącznie z gruntami przeznaczonymi na budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Land area (including inland waters). b Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the items „forest and as well as woody”. c Including areas used for public road construction or railways.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (4). **POBÓR I ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL AND CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w dam ³		in dam ³		
POBÓR WODY WATER WITHDRAWAL					
O G Ó Ł E M	8939	8948	9086	26460	TOTAL
na cele:					for purposes of:
Produkcyjne ^a	801	478	368	17317	Production ^a
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	8138	8470	8718	9143	Exploitation of water supply network ^b
ZUŻYCIE WODY WATER CONSUMPTION					
O G Ó Ł E M	8039	7436	7298	24445	TOTAL
Przemysł	1283	571	444	17121	Industry
Eksploatacja sieci wodociągowej ^c	6756	6865	6854	7324	Exploitation of water supply network ^c

a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. c Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Excluding agriculture, forestry, hunting and fishing – from own intakes. b Water withdrawal by intakes before entering the water network. c Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 3 (5). **POBÓR I ZUŻYCIE WODY W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH**
WATER WITHDRAWAL AND CONSUMPTION IN INDUSTRIAL PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w dam ³		in dam ³		
Pobór wód podziemnych z ujęć własnych	154	97	93	611	Underground water withdrawal from own intakes
Zakup wody	485	93	76	92	The purchase of water
w tym z sieci wodociągowej na cele produkcyjne	395	–	–	16	of which from the water supply system for production purposes
Zużycie wody na potrzeby zakładów	1283	571	444	17121	Consumption of water for needs of plants
na 1 km ²	13	6	5	115	per km ²

TABL. 4 (6). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA^a**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w dam ³		in dam ³		
O G Ó Ł E M	7461	6960	6759	14138	TOTAL
Oczyszczane	7013	6808	6759	14138	Treated
mechanicznie	563	392	288	7056	mechanically
chemicznie ^b	–	–	–	316	chemically ^b
biologicznie	5	5	3	122	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	6445	6411	6468	6644	with increased biogene removal (disposal)
Nieoczyszczane	448	152	–	–	Untreated

a Odprowadzone do wód lub do ziemi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Discharged into waters or into the ground. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 5 (7). ŚCIEKI ODPROWADZONE PRZEZ ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE
WASTEWATER DISCHARGED BY INDUSTRIAL PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w dam ³ in dam ³				
O G Ó Ł E M	1484	698	427	7717	T O T A L
Do sieci kanalizacyjnej	467	144	128	215	Into sewage network
Bezpośrednio do wód lub do ziemi	1017	554	299	7502	Directly into waters or into the ground
Oczyszczane	568	397	291	7494	Treated
mechanicznie	563	392	288	7056	mechanically
chemicznie ^a	–	–	–	316	chemically ^a
biologicznie	5	5	3	122	biologically
Nieoczyszczane	448	152	–	–	Untreated
Wody chłodnicze umownie czyste	1	5	8	8	Cooling water conventionally clean

a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 6 (8). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA^a
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tonach in tonnes				
Emisja zanieczyszczeń:					Emission of pollutants:
Pyłowych	217	125	125	287	Particulates
w tym ze spalania paliw	125	99	98	257	of which particulates from the combustion of fuels
Gazowych (bez dwutlenku węgla)	5483	4086	4689	11865	Gases (excluding carbon dioxide)
w tym: dwutlenek siarki	747	654	808	3153	of which: sulphur dioxide
tlenek węgla	1993	2323	2584	3047	carbon oxide
tlenki azotu ^b	756	698	753	5058	nitrogen oxides ^b
Na 1 km²:					Per km²:
Pyłowych	2,2	1,3	1,3	1,9	Particulates
Gazowych (bez dwutlenku węgla)	56,5	42,1	48,3	79,6	Gases (excluding carbon dioxide)
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń	141025	82312	127921	755802	Particulates pollutants retained in pollutant reduction systems

a Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. b W przeliczeniu na NO₂.

a From plants of significant nuisance to air quality. b Calculated as NO₂.

TABL. 7 (9). ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE
Stan w końcu roku
WASTE^a GENERATED AND ACCUMULATED
As of the end of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	424,5	169,2	118,8	445,1	Waste generated (during the year) in thous.t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^b w tys. t.	99,1	113,0	114,4	115,8	Waste landfilled up to now (accumulated) ^b in thous.t
Powierzchnia niezrekultywowana składowania odpadów w ha ...	9,2	9,2	9,2	9,2	Non-reclaimed area of waste landfill sites in ha

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach własnych (hałdach, stawach osadowych).

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, setting, ponds).

TABL. 8 (10). **ODPADY KOMUNALNE^a I NIECZYSTOŚCI CIEKLE**
MUNICIPAL WASTE^a AND LIQUID WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zmieszane odpady zebrane w tys. t	49,1	29,1	31,3	31,3	Mixed waste collected in thous. t
w tym z gospodarstw domowych	38,2	22,5	24,2	24,2	of which from households
na 1 mieszkańca w kg	311,7	188,3	203,6	188,9	per capita in kg
W % zmieszanych odpadów zebranych z:					In % mixed waste collected from:
handlu, małego biznesu, biur i instytucji, usług komunalnych	22,2	22,6	22,6	22,6	trade, small business, offices and institutions
gospodarstw domowych	77,8	77,4	77,4	77,4	households
Nieczystości ciekłe odebrane w dam^b	25,1	20,2	19,7	21,3	Liquid waste received^b in dam
w tym z:					of which from:
Gospodarstw domowych	14,4	8,8	6,0	8,4	Households
Jednostek prowadzących działalność gospodarczą	10,5	10,7	12,5	.	Entities conducting economic activity

a Dane szacunkowe. b Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Estimated data. b Collected temporarily in tanks without outflow.

TABL. 9 (11). **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY SOURCES OF FINANCING (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
OCRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
O G Ó Ł E M	11043,5	17774,6	15204,1	21416,2	T O T A L
źródła finansowania:					sources of financing:
Środki własne	8356,2	11684,4	13784,2	15651,5	Own funds
Środki z budżetu centralnego ...	337,0	2620,1	334,0	–	Funds from the Central Budget
Środki z budżetu województwa	–	–	–	–	Funds from voivodship budget
Środki z budżetu gminy	1524,9	214,9	–	1851,0	Funds from gmina budgets
Środki z zagranicy	8,1	833,2	183,8	–	Funds from abroad
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	544,3	892,0	902,1	3913,7	Ecological funds (loans, credits, and allocations)
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	273,0	1515,0	–	–	Domestic credits and loans (including bank credits and loans)
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	–	15,0	–	–	Other funds (including non-financed outlays)
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
O G Ó Ł E M	8004,3	9569,1	22910,4	24710,8	T O T A L
źródła finansowania:					sources of financing:
Środki własne	4260,4	3863,0	4289,6	7061,5	Own funds
Środki z budżetu centralnego ...	3728,1	483,0	54,0	4103,0	Funds from the Central Budget
Środki z budżetu województwa	15,8	10,3	73,4	143,3	Funds from voivodship budget
Środki z budżetu gminy	–	295,2	1271,4	8,0	Funds from gmina budgets
Środki z zagranicy	–	4155,0	17222,0	13260,0	Funds from abroad
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	–	762,6	–	135,0	Ecological funds (loans, credits, and allocations)

TABL. 10 (12). NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)
 OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
O G Ó Ł E M	11043,5	17774,6	15204,1	21416,2	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1190,9	3724,3	3134,8	4050,1	Protection of air and climate
w tym:					of which:
zapobieganie zanieczyszczeniom	25,0	1719,8	1132,2	3632,7	pollution prevention
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	25,0	370,1	585,6	3336,7	of which new fuel combustion technologies and techniques
redukcja zanieczyszczeń	1165,9	1102,0	1729,5	319,4	reduction of pollution
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	3294,4	4550,6	4839,1	6015,2	Wastewater management and protection of water
w tym:					of which:
sieć kanalizacyjna odprowadzająca:					sewage network discharging:
ścieki	2190,1	1375,0	2094,2	3107,8	wastewater
wody opadowe	542,1	1244,8	2507,9	2803,3	precipitation water
oczyszczanie ścieków	562,2	1930,8	207,0	104,1	wastewater treatment plants
w tym komunalnych	543,8	1930,8	207,0	104,1	of which municipal
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	233,5	–	–	–	Protection and restoration of utility to soil and protection of groundwater and surface water
Gospodarka odpadami	3833,2	5361,7	3917,2	7020,6	Waste management
w tym:					of which:
zbieranie odpadów ^a i ich transport	3176,0	2797,7	3870,0	6071,7	waste collection ^a and transport
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne	135,3	1515,0	47,2	334,9	treatment and disposal of hazardous waste and other than hazardous waste
Zmniejszanie hałasu i wibracji	1276,2	–	–	344,1	Noise and vibration reduction
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	–	–	30,0	627,5	Protection of biodiversity and landscape
Pozostałe	1215,3	4138,0	3283,0	3358,7	Others
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
O G Ó Ł E M	8004,3	9569,1	22910,4	24710,8	T O T A L
Ujęcia i doprowadzenia wody	4260,4	4625,6	4289,6	7159,5	Water intakes and pipe systems
Zbiorniki i stopnie wodne	–	1838,0	17276,0	16121,0	Water reservoirs and falls
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	8,1	2800,0	49,4	1316,4	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	3735,8	305,5	1295,4	68,9	Flood bankments and pump stations
Stacje uzdatniania wody	–	–	–	45,0	Water treatment plants

a Przemysłowych i komunalnych.
 a Industrial and municipal.

DZIAŁ III BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

CHAPTER III PUBLIC SAFETY

Uwagi ogólne

1. Przepięstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przepięstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występęk ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przepięstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przepięstwo wykryte**.

U w a g a. Od 2014 r. dane o przestępstwach stwierdzonych nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich; zgodnie z obowiązującą metodologią stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

2. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

3. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

4. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego, działań człowieka lub naturalnych sił przyrody, stwarzające zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

General notes

1. An ascertained crime is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

Note. Since 2014 data about ascertained crimes do not include punishable acts committed by juveniles; in accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

2. The rate of detectability of delinquents is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

3. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads, as a result of which death or injury occurred.

A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

4. Fires are out-of-control burning processes in place not suitable for this.

Local threats are events different from fire being a result of civilization development, human activity and forces of nature, creating threat to life, health, property or environment.

False alarms are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.

TABL. 1 (13). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ^{ab} W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE^{ab} IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS BY TYPE OF CRIME

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE ASCERTAINED CRIMES					
O G Ó Ł E M	5732	4683	3783	3383	T O T A L
w tym:					of which:
O charakterze kryminalnym	4326	3382	2733	2504	Criminal
O charakterze gospodarczym	776	906	614	501	Economic
Drogowe	440	272	276	262	Traffic
WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI w % THE RATE OF DETECTABILITY in %					
O G Ó Ł E M	55,6	53,3	50,3	54,2	T O T A L
w tym:					of which:
O charakterze kryminalnym	43,6	40,1	38,7	44,0	Criminal
O charakterze gospodarczym	95,4	84,3	70,8	74,4	Economic
Drogowe	97,7	96,7	97,5	98,5	Traffic

a W 2010 r. łącznie z prokuraturą. b Od 2015 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2010 including prosecutor's office. b Since 2015 excluding punishable acts committed by juveniles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 (14). **WYPADKI DROGOWE**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Wypadki drogowe	164	147	157	146	Road traffic accidents
Ofiary wypadków	220	171	179	185	Road traffic casualties
śmiertelne	10	6	9	6	fatalities
ranni	210	165	170	179	injured

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (15). **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń:					Number of events:
Pożary	383	425	320	359	Fires
w tym obiektów mieszkalnych	99	101	81	109	of which residential buildings
Miejscowe zagrożenia ^a	550	552	658	726	Local threats ^a
Wyjazdy do fałszywych alarmów	266	244	233	248	False alarms
Wypadki z ludźmi	212	185	235	189	Casualties
w tym w czasie pożarów	21	17	18	13	of which during fires
Ratownicy biorący udział w pożarach	2817	3256	2565	3272	Rescue personnel involved in fires

a Katastrofy naturalne, awarie techniczne, wypadki w komunikacji i inne zagrożenia życia i mienia.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Opolu.

a Natural catastrophes, technical failures, transportation accidents and other threats to life and property.

S o u r c e: data of the Voivodship Headquarters of the State Fire Service in Opole.

DZIAŁ IV LUDNOŚĆ

CHAPTER IV POPULATION

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgonu) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania z innych gmin i z zagranicy na pobyt stały oraz czasowy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały oraz czasowy;
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądu okręgowego – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Bilans ludności jest opracowywany dla dwóch kategorii zamieszkania – według **krajowej** oraz **międzynarodowej definicji zamieszkania**. Różnica dotyczy kryteriów w zakresie migracji czasowych uwzględnianych w każdym z bilansów – w przypadku:

- 1) **krajowej definicji zamieszkania** – uwzględniane są migracje czasowe wewnętrzne, tj. różnica między liczbą osób, które czasowo wyjechały z gminy na ponad 3 miesiące do innego miejsca w kraju a liczbą osób przybyłych z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące. Do ludności gminy nie są zatem zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast są zaliczani stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności);
- 2) **międzynarodowej definicji zamieszkania (rezydenci)** – uwzględniane są długookresowe migracje czasowe zarówno wewnętrzne, jak i zagraniczne, tj. różnica między liczbą osób, które wyjechały z gminy na co najmniej 12 miesięcy do innego miejsca w kraju lub za granicą a liczbą osób przybyłych do gminy z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez karty stałego pobytu) na co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów gminy zalicza się zatem wszystkie osoby mieszkające lub zamierzające mieszkać na jej terenie nie krócej niż 1 rok. Rezydenci (ludność rezydująca) to kategoria

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census taking into account changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent as well as temporary residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division;
 - 2) the registers of the Ministry Digital Affairs – on internal and international migration of population for permanent as well as temporary stay residence;
 - 3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of regional court – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. The balance of the population is being developed for the two categories of residence – according to **national** and **international definition of residence**. The difference concerns the criteria for the migration for temporary stay taken into account in each of the balance sheets – in the case of:

- 1) **national definition of residence** – includes internal migration for temporary stay, i.e. the difference between the number of persons who temporarily left the gmina for more than 3 months to another place in the country and the number of persons who arrived from somewhere else in the country for more than 3 months. For the population of the gmina therefore are not counted immigrants staying in Poland temporarily, but are counted Polish permanent residents temporarily staying abroad (regardless of the period of their temporary presence /absence);
- 2) **the international definition of residence (residents)** – includes long-term temporary migration both – internal and international, i.e. the difference between the number of persons who left the gmina for a least 12 months to another place in the country or abroad and the number of people who arrived to the community from elsewhere in the country or from abroad (immigrants without residence card) for at least 12 months. For residents of the gmina, therefore, are included all persons living or intending to live in the area of gmina not less

stanu ludności opracowana na potrzeby statystyki międzynarodowej zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1260/2013 z dnia 20 XI 2013 r. w sprawie statystyk europejskich w dziedzinie demografii.

Prezentowane w dziale dane o ludności i w zakresie współczynników demograficznych opracowano zgodnie z krajową definicją zamieszkania.

3. Dane o ludności, a także współczynników demograficznych oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla 2010 r. zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

4. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zamieszkania męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zamieszkania a pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zamieszkania osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie

than 1 year. Residents (resident population) is the category of the state population developed for international statistics in accordance with Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 1260/2013 of 20 XI 2013 European statistics on demography.

Presented in the chapter data on the population in terms of demographic rates are developed according to the national definition of residence.

3. Data about population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

4. The working age population refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

5. Median age of population is a parameter determining border of age, which half of population already exceeded and second half has not reached yet.

6. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);
- births – according to the mother's place of permanent residence;
- deaths – according to the place of residence of the deceased.

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Church or the Religious Association. Marriages contracted (on the basis of canon law marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to

same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Plodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

7. Przez niemowlęta rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności oraz migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted only in the ten Churches and Religious Association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers at the age under of 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers at the age of 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be born to a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming the age-specific fertility rates for this period are treated as constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters that would be born by a woman, assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population means the difference between the number of live births and deaths in a given period.

7. Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

8. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population state as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on predicted trends in fertility, mortality as well as internal and international migration for permanent residence.

9. Dane o migracjach wewnętrznych ludności pochodzą z rejestru PESEL i zostały opracowane na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

10. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, **odpływ** – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

9. Data regarding internal migration of the population come from the PESEL register and was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

10. The inflow of the population includes registrations of arrivals for permanent residence, **outflow** – registrations of departures from permanent residence.

11. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI.

TABL. 1 (16). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI**

Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM	122656	118931	118722	128140	TOTAL
mężczyźni	57407	55804	55665	60425	males
kobiety	65249	63127	63057	67715	females
Kobiety na 100 mężczyzn	114	113	113	112	Females per 100 males
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej	1270	1232	1230	861	Population per km ² of total area

TABL. 2 (17). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU**

Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE GROUPS
As of 31 XII

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010	2015	2016	2017		
				ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM	122656	118931	118722	128140	60425	67715
TOTAL						
0– 2 lata	3514	3166	3357	3846	2049	1797
3– 6	3974	4435	4222	4509	2307	2202
7–12	5443	5807	6094	6879	3464	3415
13–15	3011	2631	2596	2830	1456	1374
16–18	3500	2788	2791	3036	1584	1452
19–24	11219	6556	6172	6643	3356	3287
25–29	10869	8204	7312	7040	3595	3445
30–34	10625	11007	10902	11451	5504	5947
35–39	8982	10503	10664	11438	5619	5819
40–44	7368	8713	9087	10235	5052	5183
45–49	7657	7050	7177	8192	4020	4172
50–54	9663	7318	7151	7810	3760	4050
55–59	10245	9198	8666	8905	4199	4706
60–64	8574	9535	9506	9944	4464	5480
65–69	5036	7936	8323	8987	3889	5098
70–74	4893	4558	4916	5728	2344	3384
75–79	3931	4139	4114	4420	1677	2743
80 lat i więcej and more	4152	5387	5672	6247	2086	4161

TABL. 3 (18). **LUDNOŚĆ WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU**

Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY ECONOMIC AGE GROUPS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
OGÓŁEM	122656	118931	118722	128140	GRAND TOTAL
w wieku:					of age:
Przedprodukcyjnym	18260	17862	18147	20092	Pre-working
Produkcyjnym	81546	73773	72285	77186	Working
w tym w wieku mobilnym	50245	45948	45050	47815	of which of mobility
Poprodukcyjnym	22850	27296	28290	30862	Post-working
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	50	61	64	66	Non-working age population per 100 persons of working age

TABL. 3 (18). **LUDNOŚĆ WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY ECONOMIC AGE GROUPS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
MĘŻCZYŹNI MALES					
R A Z E M	57407	55804	55665	60425	T O T A L
w wieku:					of age:
Przedprodukcyjnym	9271	9158	9289	10327	Pre-working
Produkcyjnym	41249	38092	37362	40102	Working
w tym w wieku mobilnym	24636	22714	22238	23659	of which of mobility
Poprodukcyjnym	6887	8554	9014	9996	Post-working
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	39	46	49	51	Non-working age population per 100 persons of working age
KOBIETY FEMALES					
R A Z E M	65249	63127	63057	67715	T O T A L
w wieku:					of age:
Przedprodukcyjnym	8989	8704	8858	9765	Pre-working
Produkcyjnym	40297	35681	34923	37084	Working
w tym w wieku mobilnym	25609	23234	22812	24156	of which of mobility
Poprodukcyjnym	15963	18742	19276	20866	Post-working
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	62	77	81	83	Non-working age population per 100 persons of working age

TABL. 4 (19). **MEDIANA WIEKU (wiek środkowy) LUDNOŚCI WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE OF POPULATION BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	40,1	42,5	42,9	43,1	T O T A L
Mężczyźni	38,2	40,3	40,9	41,3	Males
Kobiety	42,4	44,6	44,8	44,9	Females

TABL. 5 (20). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
Małżeństwa	654	561	561	590	Marriages
cywilne	289	272	276	296	civil
wyznaniowe ^a	365	289	285	294	religious ^a
Rozwody	246	253	240	252	Divorces
Urodzenia żywe	1138	1073	1158	1357	Live births
Zgony	1061	1146	1087	1247	Deaths
w tym niemowląt	6	5	8	5	of which infants
Przyrost naturalny	77	-73	71	110	Natural increase

a Ze skutkami cywilnymi.

a With civil law consequences.

TABL. 5 (20). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI (dok.)**
VITAL STATISTICS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION					
Małżeństwa	5,3	4,7	4,7	4,6	Marriages
cywilne	2,4	2,3	2,3	2,3	civil
wyznaniowe ^a	3,0	2,4	2,4	2,3	religious ^a
Rozwody	2,0	2,1	2,0	2,0	Divorces
Urodzenia żywe	9,3	9,0	9,7	10,6	Live births
Zgony	8,6	9,6	9,1	9,7	Deaths
w tym niemowląt ^b	5,3	4,7	6,9	3,7	of which infants ^b
Przyrost naturalny	0,6	-0,6	0,6	0,9	Natural increase

a Ze skutkami cywilnymi. b Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b Infant deaths per 1000 live births.

TABL. 6 (21). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF NEWLYWEDS

LATA YEARS	MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age						60 lat i więcej and more	
			19 lat i mniej under 20	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49		50–59
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	TOTAL	2010 654	5	138	295	112	45	24	17	18
		2015 561	3	96	220	113	50	28	32	19
		2016 561	4	76	244	95	46	47	29	20
		2017 590	6	92	250	113	40	48	27	14
19 lat i mniej	Under 20	2010 –	–	–	–	–	–	–	–	–
		2015 –	–	–	–	–	–	–	–	–
		2016 –	–	–	–	–	–	–	–	–
		2017 –	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24		2010 64	4	47	11	1	–	1	–	–
		2015 53	2	41	7	3	–	–	–	–
		2016 35	1	24	9	–	1	–	–	–
		2017 46	4	29	12	–	1	–	–	–
25–29		2010 268	–	73	169	20	5	1	–	–
		2015 193	1	41	130	20	1	–	–	–
		2016 203	2	40	145	13	3	–	–	–
		2017 192	2	42	127	18	1	2	–	–
30–34		2010 168	1	15	82	61	8	1	–	–
		2015 148	–	11	61	60	14	2	–	–
		2016 124	1	6	68	37	11	1	–	–
		2017 159	–	14	80	55	8	2	–	–
35–39		2010 62	–	2	22	19	17	2	–	–
		2015 56	–	3	14	19	16	4	–	–
		2016 71	–	6	16	27	14	8	–	–
		2017 72	–	5	24	21	17	5	–	–
40–49		2010 49	–	–	10	10	13	12	4	–
		2015 53	–	–	8	9	16	15	5	–
		2016 60	–	–	6	15	12	23	4	–
		2017 69	–	1	7	19	10	29	3	–
50–59		2010 17	–	1	1	1	2	6	5	1
		2015 23	–	–	–	2	1	6	13	1
		2016 34	–	–	–	3	4	10	15	2
		2017 24	–	1	–	–	2	8	11	2
60 lat i więcej	and more	2010 26	–	–	–	–	–	1	8	17
		2015 35	–	–	–	–	2	1	14	18
		2016 34	–	–	–	–	1	5	10	18
		2017 28	–	–	–	–	1	2	13	12

TABL. 6 (21). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF NEWLYWEDS (cont.)

LATA YEARS MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more	
		19 lat i mniej under 20	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59		
NA 1000 LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ PER 1000 POPULATION AGED 15 AND MORE										
OGÓŁEM	2010	6,07	0,05	1,28	2,74	1,04	0,42	0,22	0,16	0,17
TOTAL	2015	5,37	0,03	0,92	2,11	1,08	0,48	0,27	0,31	0,18
	2016	5,41	0,04	0,73	2,35	0,92	0,44	0,45	0,28	0,19
	2017	5,30	0,05	0,83	2,25	1,02	0,36	0,43	0,24	0,13
19 lat i mniej	2010	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Under 20	2015	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	2016	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	2017	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24	2010	0,59	0,04	0,44	0,10	0,01	–	0,01	–	–
	2015	0,51	0,02	0,39	0,07	0,03	–	–	–	–
	2016	0,34	0,01	0,23	0,09	–	0,01	–	–	–
	2017	0,41	0,04	0,26	0,11	–	0,01	–	–	–
25–29	2010	2,49	–	0,68	1,57	0,19	0,05	0,01	–	–
	2015	1,85	0,01	0,39	1,25	0,19	0,01	–	–	–
	2016	1,96	0,02	0,39	1,40	0,13	0,03	–	–	–
	2017	1,73	0,02	0,38	1,14	0,16	0,01	0,02	–	–
30–34	2010	1,56	0,01	0,14	0,76	0,57	0,07	0,01	–	–
	2015	1,42	–	0,11	0,58	0,57	0,13	0,02	–	–
	2016	1,20	0,01	0,06	0,66	0,36	0,11	0,01	–	–
	2017	1,43	–	0,13	0,72	0,49	0,07	0,02	–	–
35–39	2010	0,58	–	0,02	0,20	0,18	0,16	0,02	–	–
	2015	0,54	–	0,03	0,13	0,18	0,15	0,04	–	–
	2016	0,68	–	0,06	0,15	0,26	0,13	0,08	–	–
	2017	0,65	–	0,04	0,22	0,19	0,15	0,04	–	–
40–49	2010	0,45	–	–	0,09	0,09	0,12	0,11	0,04	–
	2015	0,51	–	–	0,08	0,09	0,15	0,14	0,05	–
	2016	0,58	–	–	0,06	0,14	0,12	0,22	0,04	–
	2017	0,62	–	0,01	0,06	0,17	0,09	0,26	0,03	–
50–59	2010	0,16	–	0,01	0,01	0,01	0,02	0,06	0,05	0,01
	2015	0,22	–	–	–	0,02	0,01	0,06	0,12	0,01
	2016	0,33	–	–	–	0,03	0,04	0,10	0,14	0,02
	2017	0,22	–	0,01	–	–	0,02	0,07	0,10	0,02
60 lat i więcej	2010	0,24	–	–	–	–	–	0,01	0,07	0,16
and more	2015	0,34	–	–	–	–	0,02	0,01	0,13	0,17
	2016	0,33	–	–	–	–	0,01	0,05	0,10	0,17
	2017	0,25	–	–	–	–	0,01	0,02	0,12	0,11

TABL. 7 (22). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF NEWLYWEDS

LATA YEARS POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹNI PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females			
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced	
OGÓŁEM	2010	654	553	15	86
TOTAL	2015	561	446	13	102
	2016	561	446	12	103
	2017	590	493	6	91
Kawalerowie	2010	530	498	4	28
Single	2015	451	410	5	36
	2016	433	398	3	32
	2017	475	443	1	31
Wdowcy	2010	16	1	6	9
Widowers	2015	12	1	4	7
	2016	11	2	5	4
	2017	11	2	3	6
Rozwidzeni	2010	108	54	5	49
Divorced	2015	98	35	4	59
	2016	117	46	4	67
	2017	104	48	2	54

TABLE 8 (23). **ROZWODY I SEPARACJE**
DIVORCES AND SEPARATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Rozwody	246	253	240	252	Divorces
Na 1000:					Per 1000:
nowo zawartych małżeństw ...	376,1	451,0	427,8	427,1	newly contracted marriages
ludności	2,0	2,1	2,0	2,0	population
Separacje orzeczone	6	9	10	3	Separations adjudicated
Na 1000 nowo zawartych małżeństw	9,2	16,0	17,8	5,1	Per 1000 newly contracted marriages
Na 100 tys. ludności	4,9	7,5	8,4	2,3	Per 100 thous. population

TABLE 9 (24). **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING PETITION FOR DIVORCE

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM	246	–	8	39	47	44	60	41	7
TOTAL	253	–	8	34	45	54	62	32	18
2016	240	–	8	28	58	45	58	33	10
2017	252	–	6	27	51	44	74	35	15
19 lat i mniej	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Under 20	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2016	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2017	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24	4	–	3	1	–	–	–	–	–
2015	4	–	3	–	–	1	–	–	–
2016	2	–	2	–	–	–	–	–	–
2017	1	–	1	–	–	–	–	–	–
25–29	22	–	4	16	1	–	1	–	–
2015	20	–	5	11	1	2	1	–	–
2016	19	–	5	11	2	–	1	–	–
2017	16	–	2	13	1	–	–	–	–
30–34	49	–	–	17	26	6	–	–	–
2015	55	–	–	20	25	8	2	–	–
2016	42	–	1	9	27	4	1	–	–
2017	45	–	3	11	26	4	1	–	–
35–39	40	–	–	2	15	21	2	–	–
2015	50	–	–	2	15	27	6	–	–
2016	57	–	–	4	20	27	6	–	–
2017	56	–	–	2	18	24	12	–	–
40–49	65	–	–	3	5	16	40	1	–
2015	60	–	–	1	4	13	40	2	–
2016	62	–	–	3	8	12	36	3	–
2017	78	–	–	1	6	15	53	3	–
50–59	54	–	1	–	–	1	17	34	1
2015	45	–	–	–	–	3	12	28	2
2016	42	–	–	1	1	2	12	24	2
2017	40	–	–	–	–	–	8	30	2
60 lat i więcej	12	–	–	–	–	–	–	6	6
and more	19	–	–	–	–	–	1	2	16
2016	16	–	–	–	–	–	2	6	8
2017	16	–	–	–	–	1	–	2	13

TABL. 10 (25). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKUCJI LUDNOŚCI**
 FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility – live births per 1000 women aged:				
15–49 ^{ab}	36,24	37,47	41,29	45,25
15–19 ^a	11,36	9,35	12,73	12,85
20–24	27,53	37,82	46,03	45,05
25–29	75,35	79,87	86,23	117,22
30–34	72,86	70,68	81,73	84,80
35–39	30,60	31,69	31,61	36,07
40–44	5,61	4,15	8,13	8,03
45–49 ^b	–	0,28	–	0,49
Współczynniki: Rates:				
Dzietności ogólnej	1,1076	1,1605	1,3305	1,5171
Total fertility				
Reprodukcji brutto	0,5139	0,5397	0,6331	0,7055
Gross reproduction				
Dynamiki demograficznej	1,0726	0,9363	1,0653	1,0882
Demographic dynamics				

a,b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.

a,b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 11 (26). **URODZENIA ŻYWE**
 LIVE BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1138	1073	1158	1357	TOTAL
Mażeńskie	878	782	826	944	Legitimate
chłopcy	458	402	451	506	males
dziewczęta	420	380	375	438	females
Pozamażeńskie	260	291	332	413	Illegitimate
chłopcy	152	172	156	220	males
dziewczęta	108	119	176	193	females

TABL. 12 (27). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ORAZ WIEKU MATKI**
 LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki					Birth order	
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
O G Ó Ł E M	2010	1138	622	386	80	29	14	7
TOTAL	2015	1073	547	424	80	12	5	5
	2016	1158	636	407	82	20	6	7
	2017	1357	692	517	111	21	5	11
19 lat i mniej	2010	38	34	4	–	–	–	–
Under 20	2015	22	21	1	–	–	–	–
	2016	29	27	2	–	–	–	–
	2017	31	28	3	–	–	–	–
20–24	2010	137	106	26	4	1	–	–
	2015	113	79	27	6	–	–	1
	2016	121	95	19	5	2	–	–
	2017	128	92	30	6	–	–	–
25–29	2010	416	291	97	16	7	3	2
	2015	350	225	107	17	1	–	–
	2016	342	253	79	5	3	1	1
	2017	439	275	144	14	4	2	–

TABL. 12 (27). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ORAZ WIEKU MATKI (dok.)**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER AND AGE OF MOTHER (cont.)

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					6 i dalsze and over	
		1	2	3	4	5		
30–34	2010	390	167	171	35	8	6	3
	2015	402	176	191	23	7	3	2
	2016	459	210	203	36	6	2	2
	2017	506	216	230	45	8	1	6
35–39	2010	136	21	76	24	10	4	1
	2015	167	42	90	28	4	1	2
	2016	170	41	94	26	4	2	3
	2017	210	69	96	34	6	1	4
40–44	2010	21	3	12	1	3	1	1
	2015	18	4	8	5	–	1	–
	2016	37	10	10	10	5	1	1
	2017	41	11	13	12	3	1	1
45 lat i więcej and more	2010	–	–	–	–	–	–	–
	2015	1	–	–	1	–	–	–
	2016	–	–	–	–	–	–	–
	2017	2	1	1	–	–	–	–

TABL. 13 (28). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF THE DECEASED

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010	2015	2016	2017		
				ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM TOTAL	1061	1146	1087	1247	597	650
0– 4 lata	6	7	9	5	2	3
5– 9	2	–	–	–	–	–
10–14	–	2	1	–	–	–
15–19	1	1	1	2	1	1
20–29	8	4	3	6	3	3
30–39	14	15	14	17	15	2
40–49	39	31	28	39	29	10
50–59	139	101	102	82	57	25
60–69	196	221	221	245	144	101
70 lat i więcej and more	656	764	708	851	346	505

TABL. 14 (29). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a**
DEATHS BY CAUSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016		
			ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
			na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
OGÓŁEM TOTAL	864,9	959,3	913,9	974,7	860,2
w tym: of which:					
Nowotwory	246,2	262,8	220,3	243,7	199,6
Neoplasms					
w tym nowotwory złośliwe	234,8	247,8	209,4	229,3	191,7
of which malignant neoplasms					
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	26,1	19,3	15,1	17,9	12,7
Endocrine, nutritional and metabolic diseases					
w tym cukrzyca	26,1	17,6	13,5	16,1	11,1
of which diabetes mellitus					

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 14 (29). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ^a (dok.)**
DEATHS BY CAUSES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016		
			ogółem total	mężczyźni males	kobiety females
			na 100 tys. ludności per 100 thous. population		
Choroby układu krążenia Diseases of the circulatory system	362,0	416,9	383,4	378,1	388,1
w tym: of which:					
choroba niedokrwienna serca ischaemic heart disease	54,6	45,2	32,8	34,0	31,7
choroby naczyń mózgowych cerebrovascular diseases	40,8	58,6	34,5	39,4	30,1
miażdżyca atherosclerosis	145,1	103,8	75,7	66,3	84,0
Choroby układu oddechowego Diseases of the respiratory system	50,5	85,4	111,0	127,2	96,6
Choroby układu trawiennego Diseases of the digestive system	44,0	25,9	30,3	37,6	23,8
Choroby układu moczowo-płciowego Diseases of the genitourinary system	7,3	–	3,4	1,8	4,8
Objawy i stany niedokładnie określone ^a Symptoms and ill-defined conditions ^a	67,7	87,9	111,8	123,6	101,4
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny Injuries and poisonings by external cause	35,1	31,0	23,5	32,3	15,8

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 15 (30). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. in thous.						
O G Ó Ł E M T O T A L	115,7	112,1	108,1	103,7	99,2	94,8	90,6
mężczyźni males	54,1	52,3	50,3	48,3	46,3	44,4	42,6
kobiety females	61,6	59,8	57,8	55,4	52,9	50,4	48,0
W wieku przedprodukcyjnym Pre-working age	16,9	16,0	14,1	12,9	12,0	11,5	11,2
mężczyźni males	8,6	8,2	7,3	6,7	6,2	5,9	5,8
kobiety females	8,3	7,8	6,8	6,3	5,8	5,6	5,5
W wieku produkcyjnym Working age	71,7	67,9	66,0	64,0	61,1	55,9	49,8
mężczyźni males	37,0	34,3	32,9	31,5	29,8	27,2	24,4
kobiety females	34,7	33,6	33,2	32,5	31,4	28,7	25,5
W wieku poprodukcyjnym Post-working age	27,1	28,2	28,0	26,8	26,0	27,3	29,5
mężczyźni males	8,5	9,8	10,2	10,1	10,3	11,2	12,5
kobiety females	18,7	18,5	17,8	16,7	15,7	16,1	17,1

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 45.

a See general notes, item 8 on page 45.

TABL. 15 (30). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. in thous.						
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE	61,3	65,1	63,7	62,0	62,2	69,5	81,8
Mężczyźni	46,1	52,4	53,1	53,2	55,5	62,9	74,9
Males							
Kobiety	77,5	78,0	74,2	70,7	68,5	75,8	88,4
Females							

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 45.

a See general notes, item 8 on page 45.

TABL. 16 (31). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Napływ^a	1289	1077	1170	1163	Inflow^a
Z miast	716	550	550	607	From urban areas
Ze wsi	573	527	620	556	From rural areas
Odptyw^b	1385	1067	1094	1133	Outflow^b
Do miast	537	421	452	485	To urban areas
Na wieś	848	646	642	648	To rural areas
Saldo migracji	-96	10	76	30	Net migration
Na 1000 ludności	-0,78	0,08	0,64	0,23	Per 1000 population
MĘŻCZYŹNI MALES					
Napływ^a	590	474	531	536	Inflow^a
Z miast	329	239	243	287	From urban areas
Ze wsi	261	235	288	249	From rural areas
Odptyw^b	673	532	531	556	Outflow^b
Do miast	252	207	224	243	To urban areas
Na wieś	421	325	307	313	To rural areas
Saldo migracji	-83	-58	-	-20	Net migration
Na 1000 ludności	-1,45	-1,04	-	-0,33	Per 1000 population
KOBIETY FEMALES					
Napływ^a	699	603	639	627	Inflow^a
Z miast	387	311	307	320	From urban areas
Ze wsi	312	292	332	307	From rural areas
Odptyw^b	712	535	563	577	Outflow^b
Do miast	285	214	228	242	To urban areas
Na wieś	427	321	335	335	To rural areas
Saldo migracji	-13	68	76	50	Net migration
Na 1000 ludności	-0,20	1,07	1,20	0,74	Per 1000 population

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 17 (32). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX
AND AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2010		2015		2016		2017		saldo migracji net migration
	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	
OGÓŁEM GRAND TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	1289	1385	1077	1067	1170	1094	1163	1133	30
Poniżej 20 lat	238	322	230	225	255	256	203	234	-31
Under 20									
20–24	116	119	58	68	72	44	75	67	8
25–29	366	214	267	131	290	152	259	148	111
30–44	376	422	361	394	379	328	398	368	30
45–59	102	205	63	130	91	164	90	161	-71
60 lat i więcej	91	103	98	119	83	150	138	155	-17
and more									
MĘŻCZYŹNI MALES									
RAZEM TOTAL	590	673	474	532	531	531	536	556	-20
Poniżej 20 lat	117	173	97	120	127	124	102	123	-21
Under 20									
20–24	39	46	23	34	21	22	27	34	-7
25–29	153	98	110	58	116	66	105	69	36
30–44	195	221	176	195	184	169	209	186	23
45–59	50	97	32	71	53	87	43	75	-32
60 lat i więcej	36	38	36	54	30	63	50	69	-19
and more									
KOBIETY FEMALES									
RAZEM TOTAL	699	712	603	535	639	563	627	577	50
Poniżej 20 lat	121	149	133	105	128	132	101	111	-10
Under 20									
20–24	77	73	35	34	51	22	48	33	15
25–29	213	116	157	73	174	86	154	79	75
30–44	181	201	185	199	195	159	189	182	7
45–59	52	108	31	59	38	77	47	86	-39
60 lat i więcej	55	65	62	65	53	87	88	86	2
and more									

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 18 (33). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I STANU CYWILNEGO**

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND MARITAL STATUS

STAN CYWILNY MARITAL STATUS	2010		2015		2016		2017		saldo migracji net migration
	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	
OGÓŁEM GRAND TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	1289	1385	1077	1067	1170	1094	1163	1133	30
Kawalerowie/panny Single	415	508	429	421	456	450	426	410	16
Żonaci/zamężne Married	677	697	488	497	561	492	544	547	-3
Wdowcy/wdowy Widowed	29	39	35	35	33	23	55	41	14
Rozwiedzeni/rozwiedzione Divorced	108	91	83	83	72	97	79	105	-26
Nieustalony Unknown	60	50	42	31	48	32	59	30	29
MĘŻCZYŹNI MALES									
RAZEM TOTAL	590	673	474	532	531	531	536	556	-20
Kawalerowie Single	201	273	193	230	219	226	202	216	-14
Żonaci Married	302	326	230	244	259	237	266	273	-7
Wdowcy Widowed	4	7	3	6	6	2	6	10	-4
Rozwiedzeni Divorced	50	43	33	36	28	49	37	41	-4
Nieustalony Unknown	33	24	15	16	19	17	25	16	9
KOBIETY FEMALES									
RAZEM TOTAL	699	712	603	535	639	563	627	577	50
Panny Single	214	235	236	191	237	224	224	194	30
Zamężne Married	375	371	258	253	302	255	278	274	4
Wdowy Widowed	25	32	32	29	27	21	49	31	18
Rozwiedzione Divorced	58	48	50	47	44	48	42	64	-22
Nieustalony Unknown	27	26	27	15	29	15	34	14	20

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 19 (34). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY DIRECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
		ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM	2010	1289	694	595	1385	871	514
TOTAL	2015	1077	694	383	1067	646	421
	2016	1170	763	407	1094	633	461
	2017	1163	732	431	1133	640	493
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM	2010	10,5	5,7	4,9	11,3	7,1	4,2
TOTAL	2015	9,0	5,8	3,2	8,9	5,4	3,5
	2016	9,8	6,4	3,4	9,2	5,3	3,9
	2017	9,1	5,7	3,4	8,8	5,0	3,8

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 20 (35). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY VOIVODSHIPS

WOJEWÓDZTWA VOIVODSHIPS	2010		2015		2016		2017		saldo migracji net migration
	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	napływ ^a inflow ^a	odpływ ^b outflow ^b	
OGÓŁEM	1289	1385	1077	1067	1170	1094	1163	1133	30
TOTAL									
Dolnośląskie	174	169	101	156	94	181	115	165	-50
Kujawsko-pomorskie	3	8	8	8	5	9	11	7	4
Lubelskie	20	7	8	5	21	7	13	9	4
Lubuskie	14	17	13	9	9	10	20	6	14
Łódzkie	78	29	46	29	45	28	50	11	39
Małopolskie	33	45	20	34	28	46	20	48	-28
Mazowieckie	24	72	21	48	20	46	22	69	-47
Opolskie	694	871	694	646	763	633	732	640	92
Podkarpackie	19	9	15	5	15	5	14	7	7
Podlaskie	5	4	2	1	5	5	6	5	1
Pomorskie	11	9	4	9	7	16	6	20	-14
Śląskie	140	86	116	65	115	57	119	92	27
Świętokrzyskie	31	8	7	4	7	10	8	7	1
Warmińsko-mazurskie	4	8	4	9	2	2	6	4	2
Wielkopolskie	25	31	10	32	30	34	18	27	-9
Zachodniopomorskie	14	12	8	7	4	5	3	16	-13

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

DZIAŁ V RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA

Uwagi ogólne

Pracujący

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - b) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych).

Prezentowane dane dotyczą pracujących w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego oraz bez duchownych).

2. Dane dotyczące **pracujących** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

3. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** ujmują wyłącznie osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz w niepełnym, po przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Bezrobotnie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U.

CHAPTER V LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES

General notes

Employment

1. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election) or service relation;
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - b) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents;
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives, and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives).

The presented data relate to employed persons in units employing more than 9 persons (excluding private farms in agriculture; excluding foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government as well as without clergy).

2. Data concerning **employment** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

3. Data concerning **average paid employment** include exclusively employees hired on the basis of an employment contract. Information concerns full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since

z 2017 r. poz. 1065 z późniejszymi zmianami), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

Liczba bezrobotnych nie obejmuje osób odbywających m.in. szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, pracę społecznie użyteczną oraz osób skierowanych do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych.

2. Stopa bezrobocia rejestrowanego obliczona została jako procentowy udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych – na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

3. Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy (tzn. zwolnieni grupowo) – są to osoby zwolnione zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 III 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. Nr 90, z 2003 r. poz. 844 z późniejszymi zmianami). Przepisy ustawy stosuje się w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę stosunków pracy (zatrudnienia z pracownikami) w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, a także na mocy porozumienia stron, w okresie nie przekraczającym 30 dni. Dotyczy to zakładów pracy, w których następuje zmniejszenie zatrudnienia z przyczyn ekonomicznych lub w związku ze zmianami organizacyjnymi, produkcyjnymi albo technicznymi, a także w przypadku ogłoszenia upadłości zakładów lub ich likwidacji.

4. Długotrwale bezrobotni to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

1 VI 2004 (Journal of Laws 2017, item 1065 with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

Registered unemployment does not include persons who: undergoing traineeships, an internship, person undergoing occupational preparation of adults and social utility works and directed to employment agency within the framework of activation actions appointment.

2. The registered unemployment rate is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The registered unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated – on the basis of the Agricultural Census 2010.

3. The unemployed dismissed for reasons related to establishments (i.e. mass dismissals) – are persons dismissed in accordance with the provisions of the Act of 13 III 2003 on specific rules concerning termination of employment relationship for reasons not related to employees (Journal of Laws No. 90 of 2003, item 844 with later amendments). The respective provisions are applied in case of the necessity to terminate labour relations (employment contracts) with employees, by an employer, the notice given by an employer or mutual agreement of the parties, within a period not exceeding 30 days. This concerns establishments in which reduction of employment is caused by economic reasons or organizational changes, changes in production or technological ones, and in case of the establishment's bankruptcy or liquidation announcement.

4. The long-term unemployed are persons who stayed in the registers of the powiat labour office for the overall period exceeding 12 months in the last two years, excluding the periods of traineeship or on a job occupational training of adults in the workplace.

5. Napływ bezrobotnych oznacza liczbę osób zarejestrowanych w ciągu miesiąca, kwartału i roku w powiatowych urzędach pracy.

Odpływ bezrobotnych oznacza liczbę osób, które w ciągu roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z podjęciem pracy stałej, sezonowej, interwencyjnej lub robót publicznych, w wyniku niepotwierdzenia gotowości do pracy, podjęcia nauki, nabycia praw emerytalnych itd.

6. Oferty pracy (wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej) jest to zgłoszone przez pracodawców do powiatowego urzędu pracy:

- co najmniej jedno wolne miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (tj. wykonywanie pracy lub świadczenia usług na podstawie umów cywilnoprawnych), w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika,
- miejsce aktywizacji zawodowej, przyjęte do realizacji, takiego jak staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, praca społecznie użyteczna.

Warunki pracy

1. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia** obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego).

Dodatkowym kryterium jest liczba pracujących wynosząca powyżej 9 osób.

5. Inflow into unemployment means the number of persons who were registered in powiat labour offices during a month, quarter and year.

Outflow from unemployment means the number of persons who within a year were withdrawn from labour office registers for different reasons, i.a., because of taking a permanent or seasonal job, intervention or public works, lack of confirmation of their availability for work, entering education, acquirement of the retirement pay rights, etc.

6. Job offers (vacancies and places of occupational activation) comprise vacant jobs and places for on a job training reported by employers to powiat labour offices:

- at least one vacant place of employment or other paid work (i.e. performing work or providing services on the basis of the civil-legal contracts), in a particular occupation or speciality, in order to find an appropriate employee,
- place of occupational activation, adopted to implementation, such as traineeship, occupational preparation of adults, social utility work.

Work conditions

1. Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e. with substances hazardous to health concerns persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities), administrative and support service activities (in the scope of rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope of repair of computers and personal and household goods).

The additional criterion is the number of employees amounting to more than 9 persons.

2. Dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych:

- 1) **ze środowiskiem pracy** (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.);
- 2) **z uciążliwością pracy** (wymuszona pozycja ciała), niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy itp.);
- 3) **z czynnikami mechanicznymi** związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

Pracownicy zatrudnieni w warunkach zagrożenia ujęci zostali tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego (związanego ze środowiskiem pracy, z uciążliwością pracy, z maszynami szczególnie niebezpiecznymi), tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy.

Osobozagrożenie jest to suma szkodliwych czynników działających na pracownika. Jeżeli na każdego pracownika działa tylko jeden czynnik szkodliwy, wówczas suma osobozagrożeń jest równa liczbie osób narażonych na czynniki szkodliwe.

3. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy. Prezentowane dane nie obejmują wypadków przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, a w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającą u pracodawcy organizację związkową.

Za **jeden wypadek przy pracy** liczy się **wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również zbiorowym**.

4. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także

2. Data concern persons exposed to factors connected with:

- 1) **the work environment** (chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.),
- 2) **strenuous work conditions** (excessive physical exertion, threats caused by insufficient lights, etc.),
- 3) **mechanical factors** connected with particularly dangerous machinery.

Employees working in hazardous conditions have been listed only once by predominant factor (related to the work environment, strenuous work conditions, particularly dangerous machinery), i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post.

Threats-cum-persons consist of the total amount of all hazardous factors influencing a worker. If there is only one hazardous factor per every person the total of threats per capita amounts to the total number of the persons working in hazardous conditions.

3. Information regarding **accidents at work** includes also accidents treated equally to accidents at work. Presented data do not include accidents at work on private farms in agriculture as well as in budgetary entities, conducting activity within the scope of national defence and public safety, data concern only civilian employees.

Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defence;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

4. A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases,

choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Prezentowane dane dotyczą wynagrodzeń pracowników w jednostkach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz w jednostkach sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników: jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, duchownych oraz Polskich Kolei Państwowych.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do **wynagrodzeń osobowych** zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (prześcieje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- 1) wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
- 2) wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
- 3) dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
- 4) honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

The presented data concern wages and salaries of employees in entities employing more than 9 persons and budgetary entities, regardless of the number of employed persons. Data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers' organizations, economic and professional self-governments, clergy, and Polish State Railways.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of job occupational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- 1) personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- 2) payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- 3) annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- 4) fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by the insured employee.

Pracujący Employment

TABL. 1 (36). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY OWNERSHIP SECTORS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2015	2016	2017
o – ogółem total					
k – w tym kobiety of which women					
O G Ó Ł E M	o	51837	51655	53019	56079
T O T A L	k	26116	26629	27406	28130
sektor publiczny	o	22908	21345	22083	22042
public sector	k	14473	14126	14612	14727
sektor prywatny	o	28929	30310	30936	34037
private sector	k	11643	12503	12794	13403
w tym: of which:					
Przemysł	o	9064	9371	9289	11753
Industry	k	2595	2892	2939	3454
Budownictwo	o	2995	3104	3213	3321
Construction	k	282	264	262	306
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	o	7932	7470	7293	7284
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	k	4135	4071	3861	3839
Transport i gospodarka magazynowa	o	4318	4142	4357	4758
Transportation and storage	k	1242	1089	1131	1270
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	o	1045	817	757	847
Accommodation and catering ^Δ	k	670	526	517	579
Informacja i komunikacja	o	976	952	1280	1579
Information and communication	k	381	390	654	798
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	o	1844	1619	2051	1772
Financial and insurance activities	k	1374	1119	1450	1201
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	o	438	585	558	456
Real estate activities	k	268	328	320	256
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	o	1066	808	903	974
Professional, scientific and technical activities	k	546	468	533	562
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	o	3350	3580	3741	3537
Administrative and support service activities	k	1326	1682	1649	1571
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	o	6435	6688	6873	6973
Public administration and defence; compulsory social security	k	4285	4506	4647	4749
Edukacja	o	5989	6285	6371	6575
Education	k	4171	4517	4600	4748
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	o	4890	4971	5006	4996
Human health and social work activities	k	3984	4059	4100	4083
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	o	1164	1045	1071	1027
Arts, entertainment and recreation	k	666	605	602	592
Pozostała działalność usługowa	o	226	154	188	134
Other service activities	k	146	83	110	83

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 59.

^a By actual workplace, kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture; see general notes, item 1 on page 59.

TABL. 2 (37). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I SEKCJI
 AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a BY OWNERSHIP SECTORS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
O G Ó Ł E M T O T A L	42030	41237	42206	45029
sektor publiczny	20098	20195	20503	20451
public sector				
sektor prywatny	21932	21043	21702	24578
private sector				
w tym: of which:				
Przemysł	8186	8607	8834	9616
Industry				
Budownictwo	2073	1614	1673	2047
Construction				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	4469	3617	3534	4366
Trade; repair of motor vehicles ^Δ				
Transport i gospodarka magazynowa	2019	2207	2358	2478
Transportation and storage				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	601	404	475	477
Accommodation and catering ^Δ				
Informacja i komunikacja	438	508	558	744
Information and communication				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	916	749	905	851
Financial and insurance activities				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	302	460	394	360
Real estate activities				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	527	519	513	842
Professional, scientific and technical activities				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	3071	2896	2989	2860
Administrative and support service activities				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	7005	7363	7606	7707
Public administration and defence; compulsory social security				
Edukacja	6059	6052	6131	6388
Education				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4801	4955	4999	5041
Human health and social work activities				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1363	1068	1056	1078
Arts, entertainment and recreation				

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, bez zatrudnionych za granicą; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 59.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons as well as private farms in agriculture, excluding persons employed abroad; see general notes, item 3 on page 59.

Bezrobocie rejestrowane

Registered unemployment

TABL. 3 (38). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI I OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH		IN ABSOLUTE NUMBERS		
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	4479	3733	3529	2981
Registered unemployed persons				
mężczyźni	2072	1811	1658	1332
men				
kobiety	2407	1922	1871	1649
women				
z ogółem bezrobotni: of total unemployed persons:				
Dotychczas niepracujący	591	353	352	297
Previously not employed				
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy ...	191	237	199	138
Terminated for company reasons				
Posiadający prawo do zasiłku	691	528	492	405
Possessing benefit rights				
W wieku mobilnym (18–44 lata)	2815	2149	2029	1711
At mobile working age (18–44 years)				
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	1046	1322	1304	1213
Jobless for a period longer than 12 months				
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	6,4	5,3	4,9	3,9
Registered unemployment rate in %				
Oferty pracy	667	672	1037	1195
Job offers				
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	7	6	3	2
Unemployed persons per one job offer				
W % OGÓŁEM BEZROBOTNYCH		IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS		
Dotychczas niepracujący	13,2	9,5	10,0	10,0
Previously not employed				
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy ...	4,3	6,3	5,6	4,6
Terminated for company reasons				
Posiadający prawo do zasiłku	15,4	14,1	13,9	13,6
Possessing benefit rights				
W wieku mobilnym (18–44 lata)	62,8	57,6	57,5	57,4
At mobile working age (18–44 years)				
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	23,4	35,4	37,0	40,7
Jobless for a period longer than 12 months				

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABLE 4 (39). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
UNEMPLOYMENT ROLLS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
Bezrobotni nowo zarejestrowani	8526	6747	6496	5875
Newly registered unemployed persons				
w tym kobiety	4158	3344	3236	2939
of which women				
Po raz pierwszy	2095	1380	1289	1180
First time				
Po raz kolejny	6431	5367	5207	4695
Another time				
Z liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych po: Of number of newly registered unemployed persons after:				
stażu	789	524	540	485
traineeship				
szkoleniu	731	249	236	307
training				
pracach społecznie użytecznych	152	242	239	222
socially useful work				
Bezrobotni wyrejestrowani	8181	7215	6700	6646
Persons removed from unemployment rolls				
w tym kobiety	3847	3510	3287	3292
of which women				
w tym wyrejestrowani z tytułu: of which removed due to:				
Podjęcia pracy	3127	3870	3623	3513
Receiving job				
niesubsydiowanej	2752	3461	3041	3000
non-subsidied				
subsydiowanej	375	409	582	513
subsidied				
w tym: of which:				
prac interwencyjnych	19	46	34	45
intervention works				
robót publicznych	19	49	45	25
public works				
podjęcia działalności gospodarczej	234	124	141	112
undertaking economic activities				
Rozpoczęcia: Starting:				
szkolenia	744	252	229	306
training				
stażu	783	566	554	511
traineeship				
pracy społecznie użytecznej	185	240	243	236
socially useful work				
Niepotwierdzenia gotowości do pracy	2480	1540	1297	1252
Not confirming readiness to take a job				
Dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego Resignation from status of the unemployed person	228	192	226	234
Nabycia praw emerytalnych lub rentowych	21	158	49	52
Acquirement of the right to retirement pay or disability pension				

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 5 (40). **WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY^a**
Stan w dniu 31 XII

SELECTED CATEGORIES OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS WITH A SPECIFIC SITUATION ON THE LABOUR MARKET^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2010	2015	2016	2017
o – ogółem total					
k – w tym kobiety of which women					
Do 25 roku życia	o	651	291	292	206
Under 25 years old	k	378	164	181	138
Długotrwale bezrobotni	o	1747	1896	1754	1565
Long-term unemployed	k	1006	981	934	877
Powyżej 50 roku życia	o	1297	1278	1216	997
Aged 50 and more	k	540	511	478	367
Niepełnosprawni	o	197	229	202	190
Disabled persons	k	84	97	80	57

a W podziale na kategorie bezrobotnych 1 osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a The division by categories may indicate one person more than once.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 6 (41). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2015		2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
O G Ó Ł E M	4479	2407	3733	1922	3529	1871	2981	1649
T O T A L								
Według wieku: By age:								
24 lata i mniej	651	378	291	164	292	181	206	138
and less								
25–34	1401	838	1031	612	939	603	788	555
35–44	763	449	827	473	798	460	717	434
45–54	973	515	698	369	647	345	574	318
55 lat i więcej	691	227	886	304	853	282	696	204
and more								
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe	893	569	913	540	863	531	760	478
Tertiary								
Średnie zawodowe ^a	941	551	726	406	726	419	570	328
Vocational ^a secondary								
Średnie ogólnokształcące	599	381	505	322	476	295	404	267
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	863	355	689	233	619	226	506	202
Basic vocational								
Gimnazjalne i niższe	1183	551	900	421	845	400	741	374
Lower secondary and lower								

a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a Including post-secondary education.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 6 (41). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2015		2016		2017	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
Według czasu pozostawania bez pracy^{ab}: By duration of unemployment ^{ab} :								
3 miesiące i mniej months and less	1671	810	1284	629	1070	540	873	435
3– 6	859	470	541	295	584	318	461	263
6–12	903	498	586	299	571	306	434	243
12–24	681	392	491	257	528	299	479	286
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	365	237	831	442	776	408	734	422
Według stażu pracy^b: By work seniority ^b :								
Bez stażu pracy No work seniority	591	344	353	197	352	202	297	177
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej year and less	753	423	668	364	662	389	542	334
1– 5	931	534	741	424	708	410	625	384
5–10	561	330	521	285	498	294	480	306
10–20	722	386	630	317	588	291	486	250
20–30	656	309	578	255	522	221	398	160
Powyżej 30 lat More than 30 years	265	81	242	80	199	64	153	38

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Przedziały zostały domknięte prawostronnie; np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy Working conditions

TABL. 7 (42). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
 PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	696	520	703	587	T O T A L
w tym mężczyźni	464	352	432	392	of which men
Z ogółem w wypadkach:					Of total in accidents:
śmiertelnych	2	3	5	1	fatal
ciężkich	5	1	1	2	serious
lekkich	689	516	697	584	lighter
Liczba dni niezdolności do pracy na jednego poszkodowanego ^b	24164	20050	25980	26027	Number of days of incapacity to work per one person injured ^b
	34,7	38,8	37,2	44,4	

a Zgłoszone w danym roku; bez wypadków w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych.

a Registered in a given year; excluding accidents on private farms in agriculture. b Without persons injured in fatal accidents.

TABL. 8 (43). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017	
				ogółem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
OGÓŁEM	4019	3406	3260	2926	2432
TOTAL					
zagrożenia związane: hazards connected with:					
Ze środowiskiem pracy	1477	1254	1507	1359	896
Work environment					
Z uciążliwością pracy	2248	1910	1470	1083	1070
Strenuous conditions					
Z czynnikami mechanicznymi ^b	294	242	283	484	466
Mechanical factors ^b					
NA 1000 ZATRUDNIONYCH BADANEJ ZBIOROWOŚCI PER 1000 PAID EMPLOYEES OF TOTAL SURVEYED					
OGÓŁEM	143,4	122,7	114,8	98,0	81,5
TOTAL					
zagrożenia związane: hazards connected with:					
Ze środowiskiem pracy	52,7	45,2	53,1	45,5	30,0
Work environment					
Z uciążliwością pracy	80,2	68,8	51,8	36,3	35,9
Strenuous conditions					
Z czynnikami mechanicznymi ^b	10,5	8,7	10,0	16,2	15,6
Mechanical factors ^b					

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności. b Związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities. b Related to particularly dangerous machinery.

TABL. 9 (44). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA**
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a HARMFUL AND DANGEROUS TO HEALTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	osobozagrożenia		threats-cum-persons		
Zagrożenia związane:					Hazards connected with:
ze środowiskiem pracy	1955	1289	1557	1403	work environment
w tym:					of which:
substancje chemiczne	64	21	47	54	chemical substances
pyły przemysłowe	654	170	120	113	industrial dusts
hałas	876	745	1049	930	noise
wibracja	17	69	64	52	vibrations
z uciążliwością pracy	2889	2425	2045	1677	strenuous conditions
z czynnikami mechanicznymi ^b	655	242	337	485	mechanical factors ^b

a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności. b Związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

a Counted accordingly to the number of hazards with which they are threatened; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities. b Related to particularly dangerous machinery.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 10 (45). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI**
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SELECTED SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
	w zł		in zł	
O G Ó Ł E M T O T A L	3541,80	4225,15	4378,37	4615,60
sektor publiczny public sector	4027,95	4689,66	4827,54	4972,21
sektor prywatny private sector	3096,31	3779,16	3954,22	4318,88
w tym: of which:				
Przemysł Industry	3724,66	4636,31	4882,76	5133,32
Budownictwo Construction	2974,94	3575,85	3466,83	3845,22
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2967,55	3614,08	3800,41	4260,91
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2617,81	3076,16	3250,43	3519,67
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1820,58	2291,44	2316,18	2431,62
Informacja i komunikacja Information and communication	4481,98	4507,30	4573,34	4391,73
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	4779,18	5949,84	5965,72	6053,70
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3309,71	4449,40	5144,06	5132,69
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2829,46	3332,80	3645,50	3309,38
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2353,23	2858,34	2876,02	3465,28
Edukacja Education	3749,46	4537,33	4508,75	4627,47
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3908,05	4371,98	4491,11	4780,17
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2042,54	2809,08	3436,87	3402,62

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 1–3 na str. 63–64.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 1–3 on page 63–64.

DZIAŁ VI INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Dane o **urządzeniach komunalnych** dotyczą urządzeń czynnych i prezentowane są według lokalizacji obiektów.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów).

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych; od 2005 r. obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

4. Dane o **liczbie odbiorców gazu** podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach prowadzących drobną działalność usługową) ustalono w oparciu o zaliczkowy system opłat.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hotele pracowni-

CHAPTER VI MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Data regarding **municipal installations** concern operative installations and are presented by location of constructions.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply system** concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions).

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading, to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas supply connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system – with the main drainage system.

3. Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** concern households; since 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

4. Data regarding **the number of consumers using gas** include consumers using collective gas-meters.

The consumption of electricity and gas from the gas supply network in households (including consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormito-

czych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m² z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przyjmując za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

4. Informacje o **mieszkaniach oraz o powierzchni użytkowej mieszkań** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

ries and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A **room** is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

The useful floor area of a dwelling is the total useful floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII in each administrative division.

3. The balances of dwelling stocks are estimated on the basis of results from last census, assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. Information regarding **dwellings and useful floor area of dwellings** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (46). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km:					Distribution network in km:
wodociągowa	286,7	298,3	341,8	482,1	water supply
kanalizacyjna ^a	279,3	311,2	374,2	470,7	sewage ^a
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b w szt.:					Connections leading to residential buildings ^b in pcs:
wodociągowe	8097	10151	10274	13548	water supply system
kanalizacyjne	7420	9636	9902	14332	sewage system
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku):					Consumption of water from water supply systems in households (during the year):
w dam ³	4629,6	4521,9	4450,2	4786,8	in dam ³
na 1 mieszkańca w m ³	37,7	37,9	37,4	37,4	per capita in m ³

a Łącznie z kolektorami. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.

a Including collectors. b Including connections leading to collective residential buildings.

TABL. 2 (47). **ODBIORCY I ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII)	55321	54945	55500	57400	Consumers (as of 31 XII)
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
w GWh	125,6	98,9	99,4	102,7	in GWh
w kWh: na 1 mieszkańca	1024,0	827,5	835,9	801,6	in kWh: per capita
na 1 odbiorcę ^a	2270,5	1799,2	1791,3	1789,5	per consumer ^a

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (48). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Sieć gazowa rozdzielcza w km	264,9	287,1	293,2	337,7	Gas distribution network in km
Przyłącza prowadzące do budynków w szt.	7275	7926	8085	9047	Connections leading to buildings in pcs
Odbiorcy ^a w tys.	39,0	38,6	38,5	38,9	Consumers ^a in thous.
Zużycie (w ciągu roku):					Consumption (during the year):
w GWh ^b	16,4	157,3	169,6	185,0	in GWh ^b
na 1 mieszkańca w kWh ^c	133,9	1316,3	1425,6	1444,0	per capita in kWh ^c
na 1 odbiorcę w kWh ^c	421,0	4078,9	4407,6	4750,8	per consumer in kWh ^c

a Łącznie z korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b, c W 2010 r. w jednostkach naturalnych: b – hm³, c – m³.

a Including consumers connected to collective gas-meters. b, c In 2010 in natural units: b – hm³, c – m³.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 4 (49). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**

Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Mieszkania	49876	51651	52093	55949	Dwellings
Izby	187548	194254	195576	214677	Rooms
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	3253,7	3396,0	3427,7	3835,0	Useful floor area of dwellings in thous. m ²
Przeciętna liczba:					Average number of:
izb w mieszkaniu	3,76	3,76	3,75	3,84	rooms in a dwelling
osób na 1 mieszkanie	2,46	2,30	2,28	2,29	persons per dwelling
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :					Average useful floor area in m ² :
1 mieszkania	65,2	65,7	65,8	68,5	per dwelling
na 1 osobę	26,5	28,6	28,9	29,9	per person

a Opracowano na podstawie bilansów.

a Compiled on the basis of balances.

TABL. 5 (50). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**

Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań in % of total dwellings				
Wodociąg	99,8	99,8	99,8	99,7	Water supply system
Ustęp	98,9	98,9	98,9	98,9	Lavatory
Łazienka	97,8	97,8	97,9	97,7	Bathroom
Gaz z sieci	79,8	79,1	78,6	74,3	Gas from gas supply system
Centralne ogrzewanie	88,7	89,2	89,4	89,3	Central heating

a Na podstawie bilansów.

a Based on balances.

TABL. 6 (51). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**

DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				

OGÓŁEM TOTAL

Mieszkania	727	328	453	616	Dwellings
Izby	2829	1258	1372	2242	Rooms
Powierzchnia użytkowa w m ² :					Useful floor area in m ² :
mieszkań	51248	29176	33271	50519	of dwellings
przeciętna 1 mieszkania	70,5	89,0	73,4	82,0	average per 1 dwelling

w tym w BUDYNKACH INDYWIDUALNYCH oh which in PRIVATE BUILDINGS

Mieszkania	133	177	115	235	Dwellings
Izby	781	849	480	1182	Rooms
Powierzchnia użytkowa w m ² :					Useful floor area in m ² :
mieszkań	19610	20978	13369	28530	of dwellings
przeciętna 1 mieszkania	147,4	118,5	116,3	121,4	average per 1 dwelling

DZIAŁ VII EDUKACJA I WYCHOWANIE

CHAPTER VII EDUCATION

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 14 XII 2016 r. prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 59), ustawą o systemie oświaty z dnia 7 IX 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2198) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2183).

2. Od 1 IX 2017 r. rozpoczęto reformę systemu edukacji, która docelowo wprowadza: 8-letnią szkołę podstawową, 4-letnie liceum ogólnokształcące, 5-letnie technikum, 3-letnią szkołę branżową I stopnia, 2-letnią szkołę branżową II stopnia oraz likwiduje gimnazja.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji w roku szkolnym 2017/18:

- w szkołach podstawowych kształcą się pierwszy rocznik uczniów realizujących program klasy siódmej, co skutkuje brakiem absolwentów z roku szkolnego 2016/17 (przejście z 6- na 8-letnią szkołę podstawową);
- nie odbył się nabór do klasy pierwszej gimnazjów, które ulegają stopniowej likwidacji;
- rozpoczął się nabór do klasy pierwszej szkół branżowych I stopnia, które powstały z przekształcenia dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych (istniejących do roku szkolnego 2016/17).

W szkołach branżowych I stopnia w roku szkolnym 2017/18 pozostali jeszcze uczniowie oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.

3. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

4. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

5. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne.

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Law on School Education, dated 14 XII 2016 (uniform text Journal of Laws 2017 item 59), the Education System Law, dated 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2198) and the Higher Education Law, dated 27 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2183).

2. Since 1 IX 2017 the new school system has been implemented which ultimately will introduce: 8-year primary school, 4-year general secondary school, 5-year technical secondary school, 3-year sectoral VET school I stage, 2-year sectoral VET school II stage, and will eliminate lower secondary schools.

As a result of implementing the new education system in the 2017/18 school year:

- in primary schools, the first year of pupils conducting the 7th grade curriculum is included, which results in the lack of graduates of the 2016/17 school year (the change from a 6-grade to 8-grade primary school),
- there was no recruitment to the 1st grade of lower secondary schools, which are gradually being liquidated,
- there was recruitment to the 1st grade of the sectoral VET school I stage, which were transformed from basic vocational schools (existing until the 2016/17 school year). In the 2017/18 school year in sectoral.

VET schools I stage there are still students of basic vocational school sections.

3. Data presented in the chapter are related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

4. Data include schools and establishments managed by central (governmental) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.

5. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities

Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

6. Współczynnik skolaryzacji:

- 1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
- 2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

7. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono przedszkola, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09 zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

8. Dane prezentuje się, jeśli nie zaznaczono inaczej łącznie ze szkołami specjalnymi.

9. Dane o studentach i absolwentach podano łącznie z cudzoziemcami.

10. Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

11. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec poprzedniego roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci wykazywani są tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego.

12. Prezentowane informacje opracowano na podstawie systemów informacji administrowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

6. Enrolment rate:

- 1) **gross** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;
- 2) **net** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.

7. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children from the age of 3 years until beginning education in a primary school, secured children for care and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include nursery schools, pre-primary sections in primary schools and since 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points according to a decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 (Journal of Laws No. 7, item 38).

8. Data are presented, unless otherwise stated, including special schools.

9. Data regarding students and graduates are presented including foreigners.

10. Data regarding **academic teachers** concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector instructor, qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees in terms of fulltime employees.

11. Data concerning:

- 1) pre-school education and schools (excluding higher education institutions) are given as of the beginning of the school year; data on graduates – at the end of the previous school year;
- 2) tertiary education – are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year.

12. The information presented has been completed on the basis of information systems administered by the Ministry of National Education and the Ministry of Science and Higher Education.

TABL. 1 (52). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	24	24	24	29	Primary
Gimnazja	15	13	13	6	Lower secondary
Specjalne przysposabiające do pracy	1	1	1	1	Special job-training
Zasadnicze zawodowe	7	7	7	x	Basic vocational
Branżowe I stopnia	x	x	x	6	Sectoral VET schools I stage
Licea ogólnokształcące ^a	13	8	8	10	General secondary ^a
Technika	8	9	9	9	Technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^b	2	2	2	2	General art ^b
Policealne	21	24	25	23	Post-secondary
Wyższe	4	4	4	4	Tertiary
Szkoły dla dorosłych:					Schools for adults:
Podstawowe	–	–	–	3	Primary
Gimnazja	3	4	4	–	Lower secondary
Zasadnicze zawodowe	2	–	–	x	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	21 ^c	17	18	19	General secondary
Technika ^d	6	–	x	x	Technical secondary ^d
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	5759	6890	6635	8127	Primary
Gimnazja	3111	2880	2923	2048	Lower secondary
Specjalne przysposabiające do pracy	28	43	40	42	Special job-training
Zasadnicze zawodowe	1353	1028	896	x	Basic vocational
Branżowe I stopnia	x	x	x	850 ^e	Sectoral VET schools I stage
Licea ogólnokształcące ^a	3695	2585	2540	2609	General secondary ^a
Technika	3517	3816	3914	3839	Technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^b	240	225	215	194	General art ^b
Policealne	3223	2573	3066	2801	Post-secondary
Wyższe	33790	20412	18095	17405	Tertiary
Szkoły dla dorosłych:					Schools for adults:
Podstawowe	–	–	–	27	Primary
Gimnazja	329	244	200	133	Lower secondary
Zasadnicze zawodowe	53	–	–	x	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	1786 ^c	1338	1308	1375	General secondary
Technika ^d	498	–	x	x	Technical secondary ^d

a Łącznie z liceami profilowanymi. b Dające uprawnienia zawodowe. c–d Łącznie z: c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi. e Łącznie z 545 uczniami oddziałów zasadniczych szkół zawodowych.

a Including specialized secondary. b Leading to professional certification. c–d Including: c – supplementary general secondary, d – supplementary technical secondary. e Including 545 students of basic vocational school sections.

TABL. 1 (52). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
	ABSOLWENCI ^a		GRADUATES ^a		
Szkoły:					Schools:
Podstawowe	1008	942	962	–	Primary
Gimnazja	1052	885	918	943	Lower secondary
Specjalne przysposabiające do pracy	4	15	9	8	Special job-training
Zasadnicze zawodowe	500	290	320	265	Basic vocational
Licea ogólnokształcące ^b	1417	908	856	838	General secondary ^b
Technika	766	842	903	909	Technical secondary
Artystyczne ogólnokształcące ^c ...	46	37	49	38	General art ^c
Policealne	1011	613	747	587	Post-secondary
Wyższe	9428	6960	6183	6214	Tertiary
Szkoły dla dorosłych:					Schools for adults:
Gimnazja	96	97	103	69	Lower secondary
Zasadnicze zawodowe	7	–	–	x	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	516 ^d	446	388	355	General secondary
Technika ^e	134	28	–	x	Technical secondary ^e

a Z poprzedniego roku szkolnego. b Łącznie z liceami profilowanymi. c Dające uprawnienia zawodowe. d–e Łącznie z: d – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, e – technikami uzupełniającymi.
Ź r ó d ō: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej – z wyjątkiem szkół wyższych.

a From the previous school year. b Including specialized secondary. c Leading to professional certification. d–e Including: d – supplementary general secondary, e – supplementary technical secondary.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education – excluding higher education institutions.

TABL. 2 (53). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI W ROKU SZKOLNYM 2017/18**
ENROLMENT RATE IN THE 2017/18 SCHOOLS YEAR

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku Age groups	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	SPECIFICATION
		Total	Males	Females	
		w %		in %	
		BRUTTO		GROSS	
Szkoły:					Schools:
podstawowe	7–13	104,1	104,6	103,5	primary
gimnazja	14–15	116,4	116,5	116,3	lower secondary
branżowe I stopnia ^{ab}	16–18	29,4	39,6	18,3	sectoral VET schools I stage ^{ab}
licea ogólnokształcące	16–18	131,2	109,2	155,2	general secondary
Technika ^c	16–18	132,8	142,0	122,8	technical secondary ^c
policealne	19–21	90,3	42,4	139,2	post-secondary

a–c: Łącznie z uczniami: a – oddziałów zasadniczych szkół zawodowych, b – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, c – szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ō: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–c Including students: a – of basic vocational school sections, b – special job-training schools, c – general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (53). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI W ROKU SZKOLNYM 2017/18 (dok.)**
ENROLMENT RATE IN THE 2017/18 SCHOOL YEAR (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	SPECIFICATION
	Age groups	Total	Males	Females	
		w %		in %	
NETTO NET					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	7–13	101,4	101,8	101,0	primary
gimnazja	14–15	96,0	95,2	96,8	lower secondary
branżowe I stopnia ^{ab}	16–18	24,0	32,6	14,7	sectoral VET schools I stage ^{ab}
licea ogólnokształcące	16–18	87,8	62,7	115,3	general secondary
technika ^c	16–18	99,5	105,8	92,6	technical secondary ^c
policealne	19–21	16,7	6,6	27,0	post-secondary

a–c Łącznie z uczniami: a – oddziałów zasadniczych szkół zawodowych, b – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, c – szkół artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–c Including students: a – of basic vocational school sections, b – special job-training schools, c – general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (54). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	24	24	24	29	Schools
Uczniowie	5759	6890	6635	8127	Pupils
w tym kobiety	2744	3430	3302	4005	of which females
w tym I klasa	1006	1574	713	988	of which 1st grade
w tym kobiety	476	802	334	465	of which females
w tym VII klasa	–	–	–	1173	of which 7st grade
w tym kobiety	–	–	–	565	of which females
Absolwenci ^a	1008	942	962	–	Graduates ^a
w tym kobiety	514	475	453	–	of which females

a Z poprzedniego roku szkolnego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a From the previous school year.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (55). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	15	13	13	6	Schools
Uczniowie	3111	2880	2923	2048	Pupils
w tym kobiety	1563	1375	1438	1018	of which females
w tym I klasa	1058	993	1039	x	of which 1st grade
w tym kobiety	535	499	502	x	of which females
Absolwenci ^a	1052	885	918	943	Graduates ^a
w tym kobiety	522	417	414	453	of which females

a Z poprzedniego roku szkolnego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a From the previous school year.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 (56). **UCZNIOWIE BRANŻOWYCH SZKÓŁ I STOPNIA I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY**
STUDENTS SECTORAL VET SCHOOLS I STAGE AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016/17	2017/18	2015/16	2016/17	SPECIFICATION
	uczniowie students		absolwenci ^a graduates ^a		
O G Ó Ł E M	896	850^b	320	265	T O T A L
w tym I klasa	291	305	x	x	of which 1st grade
w tym kobiety	274	245	98	75	of which females
w tym według podgrup kierunków kształcenia ^c :					of which by narrow fields of education ^c :
Artystyczna	5	5	–	–	Arts
Biznesu i administracji	56	52	20	11	Business and administration
Inżynieryjno-techniczna	358	356	32	32	Engineering and engineering trade
Produkcji i przetwórstwa	90	89	–	1	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	133	117	–	2	Architecture and construction
Rolnicza	2	3	–	1	Agriculture
Usług dla ludności	252	228	27	39	Personal services

a W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie. b Łącznie z uczniami oddziałów zasadniczych szkół zawodowych. c Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the division by the narrow fields of education data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education). b Including students of basic vocational school sections. c According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (57). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^a	2015/16	2016/17	2017/18		SPECIFICATION
	ogółem total			w tym dla młodzieży of which for youth		
Szkoły	31	25	26	29	10	Schools
Uczniowie	5244	3923	3848	3984	2609	Pupils
w tym kobiety	3118	2285	2168	2254	1640	of which females
w tym I klasa	2033	1152	1192	1302	932	of which 1st grade
w tym kobiety	1115	680	671	776	603	of which females
Absolwenci ^b	1770	1354	1244	1193	838	Graduates ^b
w tym kobiety	1073	797	770	723	545	of which females

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. b Z poprzedniego roku szkolnego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary general secondary schools. b From the previous school year.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABLE 7 (58). **TECHNIKA^a**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11 ^b	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
	ogółem		total		
Szkoły	16	11	11	11	Schools
Uczniowie	4255	4041	4129	4033	Pupils
w tym kobiety	1625	1867	1880	1783	of which females
w tym I klasa	1327	1042	1216	1040	of which 1st grade
w tym kobiety	478	465	559	446	of which females
Absolwenci ^c	946	907	952	947	Graduates ^c
w tym kobiety	346	368	460	449	of which females

^a Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^b Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^c Z poprzedniego roku szkolnego.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including general art schools leading to professional certification. ^b Including supplementary technical secondary schools. ^c From the previous school year.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABLE 8 (59). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2016/17	2017/18	2015/16	2016/17	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students		absolwenci ^c graduates ^c		
O G Ó Ł E M	4129	4033	794	763	T O T A L
Artystyczna	238	208	56	41	Arts
Spoleczna	267	259	77	57	Social and behavioural science
Biznesu i administracji	643	684	108	106	Business and administration
Technologii teleinformatycznych	666	730	146	123	Information and Communication Technologies
Inżynierjno-techniczna	998	900	191	219	Engineering and engineering trade
Produkcji i przetwórstwa	77	61	16	10	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	380	389	86	54	Architecture and construction
Rolnicza	92	66	12	14	Agriculture
Weterynaryjna	71	96	–	–	Veterinary
Usług dla ludności	593	521	93	131	Personal services
Usług transportowych	46	38	9	8	Transport services
Pozostałe	58	81	–	–	Others

^a Łącznie ze szkołami artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^c W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including general art schools leading to professional certification. ^b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^c In the division by the narrow fields of education data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (60). **SZKOŁY POLICEALNE**
POST-SECONDARY SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Szkoły	21	24	25	23	Schools
Uczniowie	3223	2573	3066	2801	Pupils
w tym kobiety	2321	1892	2309	2135	of which females
w tym I klasa	2223	1899	2393	2217	of which 1st grade
w tym kobiety	1585	1406	1833	1675	of which females
Absolwenci ^a	1011	613	747	587	Graduates ^a
w tym kobiety	723	469	565	507	of which females

a Z poprzedniego roku szkolnego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a From the previous school year.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (61). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW Kształcenia**

STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW Kształcenia ^a	2016/17	2017/18	2015/16	2016/17	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci ^b graduates ^b		
O G Ó Ł E M	3066	2801	618	426	T O T A L
Artystyczna	238	216	52	49	Arts
Spoleczna	29	69	15	–	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	8	–	–	7	Journalism and information
Biznesu i administracji	970	844	135	74	Business and administration
Technologii teleinformatycznych	245	259	27	8	Information and Communication Technologies
Architektury i budownictwa	18	–	–	–	Architecture and construction
Weterynaryjna	51	77	8	5	Veterinary
Medyczna	676	506	209	155	Health
Opieki społecznej	60	188	3	23	Welfare
Usług dla ludności	353	365	91	59	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	329	234	67	39	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	43	11	11	–	Security services
Pozostałe	46	32	–	7	Others

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In the division by the narrow fields of education data concern the graduates who passed examination confirming vocational qualifications (carried out both on the basis of the former and the new core curriculum for vocational education).

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (62). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
O G Ó Ł E M	2010/11	4	1476	33790	9428	TOTAL
	2015/16	4	1360	20412	6960	
	2016/17	4	1330	18095	6183	
	2017/18	4	1352	17405	6214	
Uniwersytety	1	687	8231	2911	Universities	
Wyższe szkoły techniczne	1	494	6203	2239	Technical universities	
Wyższe szkoły ekonomiczne	1	39	1645	645	Academies of economics	
Wyższe szkoły zawodowe	1	132	1326	419	Higher vocational schools	

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 78. b Z poprzedniego roku akademickiego.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 10 on page 78. b From the previous academic year.

TABL. 12 (63). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW, TYPÓW SZKÓŁ I GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS, TYPE OF SCHOOLS AND FIELDS OF EDUCATION

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Total	Systemy studiów Study systems		Z ogółem – kobiety Of total – females			
		stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	razem total	systemy studiów study systems		
					stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	
O G Ó Ł E M	2016/17	18095	13537	4558	10676	8140	2536
TOTAL	2017/18	17405	13065	4340	10074	7725	2349
UNIwersytety	2016/17	8587	7180	1407	6086	5006	1080
UNIVERSITIES	2017/18	8231	6932	1299	5743	4747	996
Pedagogiczna	2016/17	1560	1120	440	1444	1042	402
Education	2017/18	1328	955	373	1245	903	342
Artystyczna	2016/17	140	140	–	97	97	–
Arts	2017/18	136	136	–	102	102	–
Humanistyczna (z wyłączeniem języków)	2016/17	312	312	–	91	91	–
Humanities (except languages)	2017/18	315	315	–	81	81	–
Językowa	2016/17	1171	1057	114	912	826	86
Languages	2017/18	1107	1020	87	854	793	61
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych ze sztuką i przedmiotami humanistycznymi	2016/17	14	14	–	12	12	–
Interdisciplinary programmes and qualifications of arts and humanities	2017/18	69	69	–	52	52	–
Spoleczna	2016/17	1775	1421	354	1289	1019	270
Social and behavioural science	2017/18	1594	1299	295	1151	925	226
Dziennikarstwa i informacji	2016/17	230	230	–	141	141	–
Journalism and information	2017/18	228	228	–	139	139	–

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 12 (63). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW, TYPÓW SZKÓŁ I GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA^a (cd.)**

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS, TYPE OF SCHOOLS AND FIELDS OF EDUCATION (cont.)

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Total	Systemy studiów Study systems		Z ogółem – kobiety Of total – females			
		stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	razem total	systemy studiów study systems		
					stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	
UNIwersytety (dok.) UNIVERSITIES (cont.)							
Biznesu i administracji 2016/17 Business and administration 2017/18	759 679	596 517	163 162	533 471	412 348	121 123	
Prawna 2016/17 Law 2017/18	896 828	700 674	196 154	564 525	442 428	122 97	
Biologiczna 2016/17 Life science 2017/18	307 345	293 325	14 20	243 257	230 241	13 16	
Nauk o środowisku 2016/17 Environment 2017/18	58 46	58 46	– –	35 28	35 28	– –	
Fizyczna 2016/17 Physical science 2017/18	111 124	111 124	– –	78 84	78 84	– –	
Matematyczna i statystyczna 2016/17 Mathematics and statistics 2017/18	112 88	112 88	– –	76 62	76 62	– –	
Technologii teleinformatycznych 2016/17 Information and Communication Technologies 2017/18	53 56	53 56	– –	22 26	22 26	– –	
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących tech- nologie informacyjno-komunika- cyjne 2016/17 Interdisciplinary programmes and qualifications including information and communication technologies 2017/18	264 251	249 241	15 10	40 32	39 31	1 1	
Inżynieryjno-techniczna 2016/17 Engineering and engineering trades 2017/18	187 180	187 180	– –	74 71	74 71	– –	
Architektury i budownictwa 2016/17 Architecture and construction 2017/18	174 161	166 136	8 25	144 128	137 111	7 17	
Rolnicza 2016/17 Agriculture 2017/18	– 15	– 15	– –	– 6	– 6	– –	
Medyczna 2016/17 Health 2017/18	– 100	– 60	– 40	– 67	– 38	– 29	
Opieki społecznej 2016/17 Welfare 2017/18	100 130	85 85	15 45	87 113	73 72	14 41	
Ochrony i bezpieczeństwa 2016/17 Security services 2017/18	364 451	276 363	88 88	204 249	160 206	44 43	
WYŻSZE SZKOŁY TECHNICZNE TECHNICAL UNIVERSITIES	2016/17 2017/18	6415 6203	5030 4587	1385 1616	2442 2228	2080 1793	362 435
Pedagogiczna 2016/17 Education 2017/18	383 376	333 343	50 33	100 111	87 104	13 7	
Społeczna 2016/17 Social and behavioural science 2017/18	397 431	367 355	30 76	304 315	284 265	20 50	

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 12 (63). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW, TYPÓW SZKÓŁ I GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**

STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS, TYPE OF SCHOOLS AND FIELDS OF EDUCATION (cont.)

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Total	Systemy studiów Study systems		Z ogółem – kobiety Of total – females			
		stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	razem total	systemy studiów study systems		
					stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	
WYŻSZE SZKOŁY TECHNICZNE (dok.) TECHNICAL UNIVERSITIES (cont.)							
Biznesu i administracji 2016/17 Business and administration 2017/18	765 716	605 570	160 146	418 367	343 305	75 62	
Technologii teleinformatycznych 2016/17 Information and Communication 2017/18 Technologies	746 801	599 624	147 177	64 62	54 54	10 8	
Inżynierijno-techniczna 2016/17 Engineering and engineering 2017/18 trades	1557 1523	1135 1009	422 514	198 170	175 134	23 36	
Produkcji i przetwórstwa 2016/17 Manufacturing and processing 2017/18	667 570	468 362	199 208	393 305	319 232	74 73	
Architektury i budownictwa 2016/17 Architecture and construction 2017/18	1038 920	780 625	258 295	377 338	322 259	55 79	
Medyczna 2016/17 Health 2017/18	487 543	368 376	119 167	335 355	243 235	92 120	
Usług dla ludności 2016/17 Personal services 2017/18	288 255	288 255	– –	200 164	200 164	– –	
Ochrony i bezpieczeństwa 2016/17 Security services 2017/18	79 55	79 55	– –	51 37	51 37	– –	
Usług transportowych 2016/17 Transport services 2017/18	8 13	8 13	– –	2 4	2 4	– –	
WYŻSZE SZKOŁY EKONOMI- CZNE ACADEMIES OF ECONOMICS	2016/17 2017/18	1852 1645	268 372	1584 1273	1044 925	101 143	943 782
Pedagogiczna 2016/17 Education 2017/18	560 500	– –	560 500	433 392	– –	433 392	
Społeczna 2016/17 Social and behavioural science 2017/18	81 46	– –	81 46	57 33	– –	57 33	
Biznesu i administracji 2016/17 Business and administration 2017/18	1211 1012	268 372	943 640	554 480	101 143	453 337	
Usług transportowych 2016/17 Transport services 2017/18	– 87	– –	– 87	– 20	– –	– 20	
WYŻSZE SZKOŁY ZAWODOWE HIGHER VOCATIONAL SCHOOLS	2016/17 2017/18	1241 1326	1059 1174	182 152	1104 1178	953 1042	151 136
Medyczna 2016/17 Health 2017/18	1014 1074	844 923	170 151	877 926	738 791	139 135	
Usług dla ludności 2016/17 Personal services 2017/18	227 252	215 251	12 1	227 252	215 251	12 1	

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 13 (64). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW, TYPÓW SZKÓŁ I GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2016/17**

GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS, TYPE OF SCHOOLS AND FIELDS OF EDUCATION IN THE 2016/17 ACADEMIC YEAR

LATA YEARS PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Total	Systemy studiów Study systems		Z ogółem – kobiety Of total – females		
		stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	razem total	systemy studiów study systems	
					stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes
O G Ó Ł E M	6214	4422	1792	3969	2888	1081
TOTAL						
UNIwersytety	2911	2359	552	2260	1799	461
UNIVERSITIES						
Pedagogiczna	707	481	226	659	451	208
Education						
Artystyczna	49	49	–	34	34	–
Arts						
Humanistyczna (z wyłączeniem języków) Humanities (except languages)	88	88	–	44	44	–
Językowa	391	345	46	314	277	37
Languages						
Interdyscyplinarnych programów i kwalifi- kacji związanych ze sztuką i przedmio- tami humanistycznymi	28	28	–	24	24	–
Interdisciplinary programmes and qualifi- cations of arts and humanities						
Społeczna	584	451	133	451	341	110
Social and behavioural science						
Dziennikarstwa i informacji	75	75	–	50	50	–
Journalism and information						
Biznesu i administracji	296	227	69	220	167	53
Business and administration						
Prawna	163	119	44	109	80	29
Law						
Biologiczna	143	131	12	116	105	11
Life science						
Nauk o środowisku	35	35	–	26	26	–
Environment						
Fizyczna	45	45	–	36	36	–
Physical science						
Matematyczna i statystyczna	29	29	–	22	22	–
Mathematics and statistics						
Technologii teleinformatycznych	7	7	–	2	2	–
Information and Communication Techno- logies						
Interdyscyplinarnych programów i kwalifi- kacji obejmujących technologie informa- cyjno-komunikacyjne	48	47	1	9	9	–
Interdisciplinary programmes and qualifi- cations including information and communi- cation technologies						
Inżynierjno-techniczna	46	46	–	15	15	–
Engineering and engineering trades						
Architektury i budownictwa	59	59	–	49	49	–
Architecture and construction						
Opieki społecznej	35	35	–	31	31	–
Welfare						
Ochrony i bezpieczeństwa	83	62	21	49	36	13
Security services						

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 13 (64). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW, TYPÓW SZKÓŁ I GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2016/17 (dok.)**

GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS, TYPE OF SCHOOLS AND FIELDS OF EDUCATION IN THE 2016/17 ACADEMIC YEAR (cont.)

L A T A Y E A R S PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a	Ogółem Total	Systemy studiów Study systems		Z ogółem – kobiety Of total – females		
		stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes	razem total	systemy studiów study systems	
					stacjonarne full-time programmes	niesta- cjonarne part-time programmes
WYŻSZE SZKOŁY TECHNICZNE	2239	1685	554	938	769	169
TECHNICAL UNIVERSITIES						
Pedagogiczna	162	121	41	29	22	7
Education						
Społeczna	143	143	–	113	113	–
Social and behavioural science						
Biznesu i administracji	264	199	65	155	120	35
Business and administration						
Technologii teleinformatycznych	213	159	54	20	15	5
Information and Communication Techno- logies						
Inżynieryjno-techniczna	542	384	158	79	67	12
Engineering and engineering trades						
Produkcji i przetwórstwa	239	186	53	158	132	26
Manufacturing and processing						
Architektury i budownictwa	313	228	85	117	103	14
Architecture and construction						
Medyczna	206	114	92	156	90	66
Health						
Usług dla ludności	134	128	6	95	91	4
Personal services						
Ochrony i bezpieczeństwa	23	23	–	16	16	–
Security services						
WYŻSZE SZKOŁY EKONOMICZNE	645	49	596	396	22	374
ACADEMIES OF ECONOMICS						
Pedagogiczna	220	–	220	171	–	171
Education						
Społeczna	33	–	33	22	–	22
Social and behavioural science						
Biznesu i administracji	325	49	276	182	22	160
Business and administration						
Usług transportowych	67	–	67	21	–	21
Transport services						
WYŻSZE SZKOŁY ZAWODOWE	419	329	90	375	298	77
HIGHER VOCATIONAL SCHOOLS						
Medyczna	331	253	78	287	222	65
Health						
Usług dla ludności	88	76	12	88	76	12
Personal services						

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

TABL. 14 (65). **STUDENCI SZKOŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY WYŻSZE HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18		
				ogółem total	w tym stypendia socjalne of which social scholarships	otrzymujący stypendia w % ogółu studentów scholarship recipients in % of total students
O G Ó Ł E M T O T A L	7921	4261	3665	3399	1978	19,5
Uniwersytety	3863	2058	1740	1564	963	19,0
Wyższe szkoły techniczne	2456	1537	1362	1275	692	20,6
Wyższe szkoły ekonomiczne	1244	382	301	284	135	17,3
Wyższe szkoły zawodowe	358	284	262	276	188	20,8

a W podziale według stypendiów 1 osoba może być wykazana więcej niż 1 raz.

a In the division by type of scholarships one person may be indicated more than once.

TABL. 15 (66). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	10	9	10	10	Dormitories
Miejsca	3338	2955	3221	3225	Beds
Studenci korzystający	3027	2496	2561	2512	Students boarding
w % ogółu studentów	9,0	12,2	14,2	14,4	in % of total students
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	1	1	1	1	Canteens
Miejsca konsumenckie	85	100	100	100	Consumer places

TABL. 16 (67). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010/11	2015/16	2016/17	2017/18	SPECIFICATION
Placówki	40	47	51	57	Establishments
W tym przedszkola	38	45	47	54	Of which nursery schools
Miejsca w przedszkolach	3733	3837	4131	4798	Places in nursery schools
Oddziały	159	182	188	219	Sections
W tym w przedszkolach	157	178	183	214	Of which in nursery schools
Dzieci	3690	3604	3979	4643	Children
W tym w przedszkolach	3650	3574	3889	4584	Of which in nursery schools

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ VIII OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. **Ambulatoryjna opieka zdrowotna** to udzielanie przez świadczeniodawców świadczeń opieki zdrowotnej osobom niewymagającym leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych.

Podmioty udzielające porad lekarskich w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej to:

- a) podmioty/przedsiębiorstwa wykonujące działalność leczniczą, tj. **przychodnie, poradnie, ośrodki zdrowia** po wpisaniu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- b) **lekarze prowadzący praktyki zawodowe** – indywidualne i grupowe realizujące porady lekarskie w ramach umowy zwrętej z Narodowym Funduszem Zdrowia lub organem, który utworzył podmiot wykonujący działalność leczniczą.

Porada to świadczenie zdrowotne udzielane w warunkach ambulatoryjnych lub domowych przez lekarza lub lekarza dentystę. Podano łącznie z poradami udzielonymi przez lekarzy i lekarzy dentystów prowadzących praktykę lekarską, którzy podpisali kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia lub organem, który utworzył podmiot wykonujący działalność leczniczą; nie ujęto porad lekarskich udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

3. Dane o **szpitalach** obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

4. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali. **Punkty apteczne** są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być usytuowane na terenach wiejskich.

5. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (Dz.U. z 2017 r. poz. 2195 z późniejszymi zmianami).

CHAPTER VIII HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons.

2. **Ambulatory health care** is understood as the provision by providers of health care services to persons not requiring treatment under clock or day.

Entities providing doctor consultations in the area of out-patient health care are:

- a) entities/ enterprises performing medical activities i.e., **out-patient departments, clinics, health centres**, after entering into the register of entities performing medical activities,
- b) **doctors providing professional practices** – individual and group conducting medical consultations within the framework of a contract signed with the National Health Fund or the authority that created the entity performing medical activity.

The consultation is the health care, provided in ambulatory or domestic conditions, by a doctor or dentist. The data include consultations provided by doctors and dentists conducting medical practices, who signed contracts with NFZ or the authority that created the entity performing the medical activity, do not include medical consultations provided in admission-rooms of general hospitals and.

3. Data on **hospitals** comprise health care units, which until 2011 were treated as hospitals branches. Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospitals wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.

4. Data on **generally available pharmacies** do not include hospital pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals. **Pharmaceutical outlets** are sales outlets for selling prepared medicines, the ranges of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

5. Data concerning **emergency medical services and first-aid** includes units covered by the State Emergency Medical Services System (Journal of Laws 2017, item 2195 with later amendments).

6. Dane o **opiece nad dziećmi do lat 3** prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 (jednolity tekst Dz. U. 2016, poz. 157 z późniejszymi zmianami), na podstawie której opieka może być zorganizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. – klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna lub nianię.

7. Dane dotyczące **wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej** prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2017, poz. 697).

8. **Placówka wsparcia dziennego** wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) **w połączonych formach**, tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom, m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

9. **Rodzinną pieczę zastępczą** jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodziny zastępcze**:
 - a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczne rodzeństwa),
 - c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem liczne rodzeństwa); w tym:
 - zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dziecko na pod-

6. Data on **childcare for children up to the age of 3** are presented according to the law dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2016, item 157 with later amendments). Childcare can be organized in the form of nurseries as well as since 2011 – children's clubs, provided by day carer or nanny.

7. Data concerning **family support and foster care** are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017, item 697).

8. **Day-support centre** – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,
- 2) **specialist centre** – organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psycho-preventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,
- 3) **street work** – carries out motivating and socio-therapeutic activities,
- 4) **in a combination of the forms**, i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

9. **Family foster care** shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster families**:
 - a) related,
 - b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings)
 - c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
 - professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case

stawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390),

- zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 Nr 382), małoletnie matki z dziećmi.

2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie, może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem liczego rodzeństwa).

10. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 224).

when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws 2015, item 1390),

- professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (Journal of Laws 2014 No. 382) with later amendments, underage mothers with children.

2) **foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

10. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Law on Social Assistance dated 12 III 2004 (Journal of Laws 2017, item 224).

TABL. 1 (68). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
 Stan w dniu 31 XII
 OUT-PATIENT HEALTH CARE^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Przychodnie	109	110	Out-patient departments
Praktyki lekarskie ^b	50	51	Doctor practices ^b
Porady udzielone ^c w tys.	1609,3	1548,3	Consultations provided ^c in thous.
przez: lekarzy	1414,7	1355,3	by: doctors
lekarzy stomatologów	194,6	193,0	dentists
Porady udzielone ^c na 1 mieszkańca	13,5	12,1	Consultations ^c provided per capita
przez: lekarzy	11,9	10,6	by: doctors
lekarzy stomatologów	1,6	1,5	dentists

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 91. b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia lub z przychodniami. c W ciągu roku; łącznie z poradami opłacanymi przez pacjentów (środki niepubliczne); bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

a See general notes, item 1 on page 91. b Data concern practices that have signed contract with National Health Fund or out-patient departments. c During the year; including consultation paid by patients (non-public funds); excluding consultations provided in admission rooms of general hospitals.

TABL. 2 (69). **SZPITALA I APTEKI**
 Stan w dniu 31 XII
 HOSPITALS AND PHARMACIES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2017	SPECIFICATION
Szpitala ogólne	6	7	General hospitals
Łóżka w szpitalach ogólnych	1406	1334	Beds in general hospitals
Apteki ogólnodostępne	54	58	Generally available pharmacies
Farmaceuci pracujący w aptekach	115	126	Pharmacists employed in pharmacies

TABL. 3 (70). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**
 Stan w dniu 31 XII
 EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST-AID^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	9	9	9	9	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	5	4	4	6	basic
specjalistyczne	4	5	5	3	specialist
Szpitalne oddziały ratunkowe	1	2	2	2	Hospital emergency wards
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^b :					Calls to the occurrence places ^b :
w tysiącach	16,3	18,0	18,1	19,4	in thousands
na 1000 ludności	132,9	151,0	152,6	151,6	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 91. b W ciągu roku.

a See general notes, item 5 on page 91. b During the year.

TABL. 3 (70). RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
 EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST-AID^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^b :					Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^b :
w tysiącach	16,4	18,0	18,1	19,4	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież do 18 lat	0,4	0,7	0,7	0,7	children and youth up to 18 years of age
w wieku 65 lat i więcej	3,9	4,2	4,3	4,3	aged 65 and more
na 1000 ludności	133,6	151,0	152,6	151,6	per 1000 population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 91. b W ciągu roku.

a See general notes, item 5 on page 91. b During the year.

TABL. 4 (71). ŻŁOBKI
 Stan w dniu 31 XII
 NURSERIES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Żłobki	4	18	18	20	Nurseries
Miejsca w żłobkach	280	1077	1196	1232	Places in nurseries
Dzieci przebywające ^a	500	1639	1622	1720	Children staying ^a
Dzieci w żłobkach na 1000 dzieci w wieku do lat 3	89,1	334,2	336,3	282,9	Children in nurseries per 1000 children up to the age of 3

a W ciągu roku.

a During the year.

TABL. 5 (72). PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO
 Stan w dniu 31 XII
 DAY-SUPPORT CENTRES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017	2010	2015	2016	2017
	placówki centres				wychowankowie ^a residents ^a			
O G Ó Ł E M T O T A L	11	13	13	13	410	501	595	486
Opiekuńcze	8	6	6	8	323	210	238	309
General care								
Specjalistyczne	3	2	1	–	87	97	128	–
Specialized								
Pracy podwórkowej	2	3	3	.	60	93	106
Street work								
W połączonych formach	3	3	2	.	134	136	71
In a combination of the forms								

a W ciągu roku

a During the year.

TABL. 6 (73). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	136	116	117	121	Foster families
w tym spokrewnione	119	75	77	76	of which related
Rodzinne domy dziecka	3	3	3	Foster homes

^a Od 2012 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych.

^a Since 2012 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law.

TABL. 7 (74). **OSOBY PEŁNIĄCE FUNKCJĘ RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ**

Stan w dniu 31 XII

PERSONS PERFORMING THE FUNCTION OF A FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	136	119	120	124	T O T A L
według wieku osoby pełniącej funkcję rodzinnej pieczy zastępczej:					by the age of a person performing the function of a family foster care:
30 lat i mniej	11	4	5	7	30 and less
31– 40	14	12	9	11	31– 40
41– 50	26	20	16	17	41– 50
51– 60	52	37	46	44	51– 60
61 lat i więcej	33	46	44	45	61 and more
Osoby samotne	52	56	56	56	Single persons
Małżeństwa	84	63	64	68	Marriages

TABL. 8 (75). **DZIECI WEDŁUG WIEKU W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ**

Stan w dniu 31 XII

CHILDREN BY AGE IN A FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	175	161	162	171	T O T A L
W tym do 18 roku życia	171	147	140	147	Of which up to age of 18
0– 3 lata	14	11	13	12	0– 3 years
4– 6	20	25	18	23	4– 6
7–13	72	60	59	57	7–13
14–17 lat	65 ^a	51	50	55	14–17 years

^a W wieku 14–18 lat.

^a Aged 14–18 years.

TABL. 9 (76). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Domy i zakłady	5	5	5	5	Homes and facilities
Miejsca	363	374	385	392	Places
na 1000 ludności	3,0	3,1	3,2	3,1	per 1000 population
Mieszkańcy	405	315	282	268	Residents
na 1000 ludności	3,3	2,6	2,4	2,1	per 1000 population

DZIAŁ IX KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

CHAPTER IX CULTURE. TOURISM. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Czytelnik (użytkownik aktywnie wypożyczający) to użytkownik zarejestrowany, który wypożyczył na zewnątrz co najmniej jedną pozycję w ciągu roku.

2. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

3. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

4. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

5. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy).

6. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

General notes

Culture

1. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute **the collection** of public libraries.

Reader/borrower (user actively borrowing books) is a person registered in the library, who borrowed at least one volume in reported year.

2. Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as **exhibits** in museums.

3. Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

4. Information concerning **art galleries** includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.

5. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital).

6. Data regarding **radio and television subscribers** concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Turystyka

1. Termin **turystyka** – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/ 2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty.

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościnice).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki sportowo-rekreacyjne itp.).

3. W informacjach o **obiekтах i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

5. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Informacje dotyczące klubów sportowych podaje się łącznie z uczniowskimi i wyznaniowymi klubami sportowymi.

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the Regulation (UE) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

2. **Tourist accommodation facilities** include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities.

Hotels and similar establishments cover hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road house, inns).

Other facilities cover: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. Facilities and places temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding **facilities and the number of bed places for tourists**.

4. **Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.

5. **Occupancy rate of bed places or rooms** is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

Sport

1. Since 2002 information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

2. Information concerning sports clubs are given together with student and religious sports clubs.

Kultura Culture

TABL. 1 (77). **PLACÓWKI BIBLIOTECZNE**

Stan w dniu 31 XII
LIBRARY INSTITUTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Placówki biblioteczne	19	17	17	18	Library institutions
Księgozbiór w tys. wol.	570,9	575,4	590,7	603,7	Collection in thous. vol.
Czytelnicy (w ciągu roku) w tys.	24,3	35,3	35,3	36,2	Borrowers (during the year) in thous.
Wypożyczenia ^a (w ciągu roku):					Loans ^a (during the year):
w tysiącach wol.	670,4	582,9	591,1	566,7	in thousand vol.
na 1 czytelnika w wol.	27,6	16,5	16,8	15,7	per borrower in vol.
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	6456	6996	6984	7119	Population per library establishment

a W 2010 r. bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a In 2010 excluding interlibrary lending.

TABL. 2 (78). **MUZEA**

Stan w dniu 31 XII
MUSEUMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne	2	4	5	6	Museums and branches
Muzealia w tys.	43,6	77,3	69,1	93,0	Museum exhibits in thous.
Wystawy czasowe (w ciągu roku)	27	56	91	70	Temporary exhibitions (during the year)
Zwiedzający muzea i wystawy (w ciągu roku) w tys.	82,5	114,1	107,3	229,8	Museum and exhibition visitors (during the year) in thous.
w tym młodzież szkolna ^a	31,3	21,8	18,4	53,2	of which primary and secondary school students ^a

a Zwiedzająca w zorganizowanych grupach.

a Visiting in organized groups.

TABL. 3 (79). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE**

THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

INSTYTUCJE – stan w dniu 31 XII

INSTITUTIONS – as of 31 XII

OGÓŁEM	3	3	3	3	TOTAL
Teatry: dramatyczne	1	1	1	1	Theatres: dramatic
lalkowe	1	1	1	1	puppet
Filharmonie	1	1	1	1	Philharmonic halls

MIJSCA NA WIDOWNI W STAŁEJ SALI – stan w dniu 31 XII

SEATS IN FIXED HALLS – as of 31 XII

OGÓŁEM	1755	1908	1838	1868	TOTAL
Teatry: dramatyczne	837	860	850	850	Theatres: dramatic
lalkowe	303	283	283	283	puppet
Filharmonie	615	765	705	735	Philharmonic halls

TABL. 3 (79). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE (dok.)**
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
PRZEDSTAWIENIA I KONCERTY^a PERFORMANCES AND CONCERTS ^a					
O G Ó Ł E M	918	761	861	811	T O T A L
Teatry: dramatyczne	263	164	247	220	Theatres: dramatic
lalkowe	412	410	483	421	puppet
Filharmonie	243	187	131	170	Philharmonic halls
WIDZOWIE I SŁUCHACZE^a w tys. AUDIENCE ^a in thous.					
O G Ó Ł E M	154,1	154,5	135,7	134,7	T O T A L
Teatry: dramatyczne	35,7	53,8	44,8	30,5	Theatres: dramatic
lalkowe	43,7	40,5	46,6	40,8	puppet
Filharmonie	74,6	60,1	44,3	63,4	Philharmonic halls

a Według siedziby.

a According to the seat.

TABL. 4 (80). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Galerie (stan w dniu 31 XII)	3	3	3	2	Galleries (as of 31 XII)
Wystawy	58	42	42	36	Exhibitions
w tym z zagranicy	3	–	2	–	of which foreign
Ekspozycje	58	42	42	36	Expositions
Zwiedzający w tys.	286,0	113,4	44,9	22,0	Visitors in thous.

TABL. 5 (81). **KINA STAŁE**
Stan w dniu 31 XII
FIXED CINEMAS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Kina	1	2	3	3	Cinemas
Miejsca na widowni	1240	1339	1439	1439	Seats
Seanse (w ciągu roku)	12459	11270	12885	12295	Screenings (during the year)
Widzowie (w ciągu roku):					Audience (during the year):
w tysiącach	489,1	454,5	510,0	524,2	in thousands
na 1 seans	39	40	40	43	per screening
na 1000 ludności	3987	3804	4288	4091	per 1000 population

TABL. 6 (82). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
Abonenci radiowi	25764	25845	25869	25606	Radio subscribers
Na 1000 ludności	210	217	218	200	Per 1000 population
Abonenci telewizyjni	24707	24473	24478	24219	Television subscribers
Na 1000 ludności	201	206	206	189	Per 1000 population

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.

S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

Uwaga do tablic 7–9

Dane za lata 2016–2017 opracowano z uwzględnieniem imputacji dla jednostek, które odmówiły udziału w badaniu.

Note to table 7–9

Data for 2016–2017 were compiled with consideration imputation for units, which refused to participate in the survey.

TABL. 7 (83). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015 ^b	2016 ^b	2017 ^b	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	17	20	20	21	Facilities (as of 31 VII)
w tym hotele	9	12	14	13	of which hotels
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	974	1132	1239	1367	Bed places (as of 31 VII)
w tym w hotelach	559	839	994	1039	of which in hotels
Korzystający z noclegów	51943	76382	100129	106963	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	11562	18342	23806	22676	of which foreign tourists
Udzielone noclegi	126184	134091	180883	200911	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	24613	40549	51137	50120	of which foreign tourists
Stopień wykorzystania w %:					Occupancy rate in % of:
miejsc noclegowych	39,4	33,1	37,9	37,4	bed places
pokoi ^c	42,2	43,2	51,0	50,9	rooms ^c

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. c Dotyczy hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych.

a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. b Concern establishments possessing 10 and more bed places. c Concern hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities.

TABL. 8 (84). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010 ^a	2015 ^b	2016 ^b	2017 ^b	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	11562	18342	23806	22676	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	11115	15833	19704	17720	Hotels and similar facilities
w tym hotele	11036	14829	18870	16696	of which hotels
Pozostałe obiekty	447	2509	4102	4956	Other facilities
Udzielone noclegi	24613	40549	51137	50120	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	23675	35096	44859	42648	Hotels and similar facilities
w tym hotele	23534	32515	43023	40088	of which hotels
Pozostałe obiekty	938	5453	6278	7472	Other facilities

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. b Concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 9 (85). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI WEDŁUG KRAJU ZAMIESZKANIA**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS BY COUNTRY OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010 ^a	2015 ^b	2016 ^b	2017 ^b	2010 ^a	2015 ^b	2016 ^b	2017 ^b
	korzystający z noclegów tourists accommodated				udzielone noclegi nights spent (overnight stays)			
O G Ó Ł E M T O T A L	11562	18342	23806	22676	24613	40549	51137	50120
w tym: of which:								
Austria	161	292	379	363	252	1079	697	597
Belgia	162	264	284	266	435	735	516	466
Czechy	461	623	754	835	675	1113	1147	1361
Dania	118	125	154	208	181	347	265	593
Francja	430	946	572	414	736	1308	1118	946
Hiszpania	253	359	453	255	677	589	1015	488
Holandia	672	390	636	600	1136	684	1177	1199
Niemcy	6076	7740	9921	8695	14036	19228	25590	22810
Rosja	225	205	231	271	388	342	572	1043
Słowacja	134	302	235	235	193	751	406	665
Stany Zjednoczone	235	346	567	289	767	799	1104	626
Szwecja	156	164	295	269	343	320	662	537
Ukraina	349	3177	5118	5804	608	5788	7764	8423
Wielka Brytania	420	532	700	749	888	1133	1595	1724
Włochy	285	376	380	509	571	770	839	1196

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. b Concern establishments possessing 10 and more bed places.

Sport

TABL. 10 (86). **KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2014	2016	SPECIFICATION
Jednostki organizacyjne	36	46	42	54	Organizational entities
Członkowie	2559	4527	4221	6243	Members
Ćwiczący	2665	4079	3206	5142	Persons practicing sports
mężczyźni	2045	2828	2293	3920	males
kobiety	620	1251	913	1222	females
w wieku do 18 lat	1392	2279	1684	2974	aged up to 18
Sekcje sportowe	56	97	93	114	Sports sections
Trenerzy	67	93	86	146	Coaches
Instruktorzy sportowi	63	91	99	100	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	25	57	33	35	Other persons conducting sports activities

DZIAŁ X PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, według PKD 2007, do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Budownictwo

1. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- 1) w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych;
- 2) w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

CHAPTER X INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Data regarding **sold production of industry** concern economic entities included, in accordance with NACE Rev.2 in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply", as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

2. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Construction

1. Data regarding **buildings completed** (by all investors) concern:

- 1) within the scope of the number of buildings – newly built buildings;
- 2) within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

Przemysł Industry

TABL. 1 (87). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017 ^b	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
O G Ó Ł E M	2968,2	4699,7	4755,9	5394,9	T O T A L
W tym przetwórstwo przemysłowe	2620,7	4308,9	4340,8	4932,3	Of which manufacturing
NA 1 MIESZKAŃCA^c	24197	39339	39986	42101	PER CAPITA^c

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane nieostateczne. c W złotych.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Preliminary data. c In zloty.

Budownictwo Construction

TABL. 2 (88). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2016	2017	SPECIFICATION
	BUDYNKI ^a		BUILDINGS ^a		
O G Ó Ł E M	145	96	99	235	T O T A L
w tym budynki mieszkalne ...	108	85	65	204	of which residential buildings
W tym budownictwo indywidualne	113	88	59	177	Of which private buildings
	KUBATURA ^b w dam ³		CUBIC VOLUME ^b in dam ³		
O G Ó Ł E M	340,4	278,5	685,7	1000,3	T O T A L
w tym budynki mieszkalne ...	191,3	148,0	178,1	247,1	of which residential buildings
W tym budownictwo indywidualne	84,1	122,8	144,4	136,8	Of which private buildings

a Nowo wybudowane. b Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Newly built. b Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

Uwagi ogólne

1. Dane dotyczące **wyników finansów przedsiębiorstw** dostosowano do ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (tekst jednolity Dz.U.2018 poz. 395).

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności społecznej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane

General notes

1. Data on **financial results of enterprises** are adjusted to the Accounting Act dated 29 September 1994 (uniform text Journal of Laws 2018, item 395).

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net revenues from sale of goods and materials (including sums due from the sale of reuse packages);
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights) assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- 2) the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;
- 3) other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy,

w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;

- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów stanowi różnicę między przychodami osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (koszt własny sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów).

5. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

6. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

7. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

8. Relacje ekonomiczne obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu**:
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej**:
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

9. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

10. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;

- 4) financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

4. Financial result from the sale of products, goods and materials is the difference between the revenues gained from the sale of products, goods and materials, and the costs incurred to obtain them (cost of products sold and the value of goods and materials sold).

5. The gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

6. Obligatory encumbrances on gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

7. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

8. The economic relations were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate**:
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of**:
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds.

9. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

10. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

TABL. 1 (89). PRZYCHODY Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW
REVENUES FROM TOTAL ACTIVITY OF ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Przychody netto ze sprzedaży Net revenues from sale of		Pozostałe przychody operacyjne Other operating revenues	Przychody finansowe Financial revenues
			produktów products	towarów i materiałów goods and materials		
O G Ó Ł E M	2010	9394,1	6368,1	2822,2	135,3	68,5
T O T A L	2016	12064,9	8474,8	3292,7	170,6	126,8
	2017	15566,7	9814,2	5359,6	207,9	185,0
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe	2010	3165,7	2539,8	564,6	39,3	21,9
Manufacturing	2016	5191,1	4140,5	941,7	62,2	46,6
	2017	5487,5	4507,8	859,4	75,5	44,9
w tym: of which:						
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	2010	1523,6	1151,8	353,1	10,2	8,5
	2016	2789,9	2256,8	474,4	21,2	37,5
	2017	2759,1	2317,3	426,8	4,8	10,2
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemeta- licznych manufacture of other non-metallic mineral products	2010	463,7	351,9	92,3	8,6	10,8
	2016	694,0	412,2	254,6	22,3	4,9
	2017	759,0	460,4	271,3	12,4	15,0
produkcja wyrobów z metali ^Δ	2010	283,9	264,1	13,0	5,9	0,8
manufacture of metal products ^Δ	2016	152,8	121,1	27,3	4,0	0,4
	2017	170,6	138,2	28,1	4,0	0,4
naprawa, konserwacja i instalowa- nie maszyn i urządzeń repair and installation of machi- nery and equipment	2010	189,9	164,1	22,5	2,8	0,5
	2016	508,5	463,7	41,0	2,4	1,3
	2017	575,3	526,2	40,6	7,1	1,4
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ Water supply; sewerage, waste ma- nagement and remediation activities	2010	119,5	113,9	1,9	2,8	0,9
	2016	204,0	168,7	24,3	9,9	1,0
	2017	238,8	216,4	9,7	11,3	1,4
Budownictwo	2010	664,3	644,4	6,1	12,2	1,5
Construction	2016	589,7	566,6	13,7	8,9	0,5
	2017	829,9	793,6	15,8	9,3	11,3
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2010	2554,5	319,7	2180,2	40,5	14,1
	2016	2364,3	152,4	2186,3	18,2	7,4
	2017	4596,7	253,3	4284,7	43,9	14,9
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2010	814,3	785,4	13,2	7,3	8,5
	2016	609,5	559,1	15,2	27,5	7,8
	2017	629,2	589,3	19,3	12,6	8,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2010	110,3	106,8	-	0,9	2,6
Real estate activities	2016	114,6	111,1	0,6	1,7	1,2
	2017	103,6	101,2	-	1,5	0,9

TABL. 2 (90). **KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODÓW Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW**
COSTS OF OBTAINING REVENUES FROM TOTAL ACTIVITY OF ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Koszt własny sprzedanych produktów Cost of products sold	Wartość sprzedanych towarów i materiałów Value of goods and materials sold	Pozostałe koszty operacyjne Other operating costs	Koszty finansowe Financial costs
OGÓŁEM	2010	9000,9	6614,8	2229,5	79,2	77,4
TOTAL	2016	11506,2	8663,4	2661,0	111,0	70,8
	2017	14921,9	10105,4	4459,7	84,5	272,4
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe	2010	3056,3	2564,1	420,5	38,1	33,6
Manufacturing	2016	4912,2	4071,1	735,5	67,7	37,8
	2017	5229,8	4406,4	704,4	35,6	83,4
w tym: of which:						
produkcja artykułów spożywczych	2010	1455,4	1162,9	261,5	10,0	21,1
manufacture of food products	2016	2673,3	2236,3	382,2	28,4	26,4
	2017	2670,0	2258,6	352,2	6,3	52,8
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemeta- licznych	2010	444,1	355,5	71,9	11,7	4,9
manufacture of other non-metallic mineral products	2016	638,7	430,0	185,8	18,8	4,2
	2017	697,7	485,5	197,1	9,1	6,0
produkcja wyrobów z metali ^Δ	2010	274,9	258,4	9,6	5,0	2,0
manufacture of metal products ^Δ	2016	142,9	117,8	21,8	1,9	1,4
	2017	160,5	134,5	22,0	2,5	1,5
naprawa, konserwacja i instalowa- nie maszyn i urządzeń	2010	180,7	159,0	17,2	3,8	0,7
repair and installation of machi- nery and equipment	2016	469,7	428,3	33,3	5,7	2,4
	2017	552,0	504,0	34,1	11,2	2,7
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2010	110,0	107,2	1,1	1,4	0,3
Water supply; sewerage, waste ma- nagement and remediation activities	2016	194,7	184,3	5,7	3,0	1,7
	2017	230,6	219,0	5,1	3,6	2,9
Budownictwo	2010	642,5	630,0	4,2	5,0	3,3
Construction	2016	556,8	540,9	11,3	2,7	2,0
	2017	784,4	763,2	12,7	5,0	3,4
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	2010	2395,2	614,1	1749,2	16,8	15,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2016	2268,9	433,7	1809,9	11,0	14,3
	2017	4410,2	783,9	3588,0	18,1	20,2
Transport i gospodarka magazynowa	2010	786,8	762,1	12,1	4,0	8,6
Transportation and storage	2016	593,9	562,3	14,1	7,7	9,7
	2017	605,0	569,0	16,3	10,0	9,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2010	106,7	105,9	-	0,7	0,1
Real estate activities	2016	108,0	106,3	0,3	1,3	0,2
	2017	94,0	93,3	-	0,7	0,0

TABL. 3 (91). WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW
FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Wynik finansowy Financial result		Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto Obligatory encumbrances on gross financial result	Wynik finansowy netto Net financial result
		ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów from sale of products, goods and materials	brutto gross		
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2010	346,0	392,9	71,4	321,4
TOTAL	2016	443,1	558,7	88,3	470,4
	2017	608,8	644,9	93,8	551,1
w tym: of which:					
Przetwórstwo przemysłowe	2010	119,9	109,2	22,6	86,5
Manufacturing	2016	275,6	278,9	49,6	229,3
	2017	256,4	257,7	41,6	216,1
w tym: of which:					
produkcja artykułów spożywczych	2010	80,6	68,3	12,9	55,4
manufacture of food products	2016	112,7	116,6	24,3	92,3
	2017	133,2	89,1	17,7	71,4
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemeta- licznych	2010	16,8	19,6	3,2	16,4
manufacture of other non-metallic mineral products	2016	51,1	55,4	8,1	47,2
	2017	49,0	61,3	9,7	51,7
produkcja wyrobów z metali ^Δ	2010	9,2	9,0	2,5	6,5
manufacture of metal products ^Δ	2016	8,8	9,9	1,7	8,1
	2017	9,7	10,1	1,7	8,4
naprawa, konserwacja i instalo- wanie maszyn i urządzeń	2010	10,4	9,2	2,1	7,1
repair and installation of machi- nery and equipment	2016	43,2	38,8	9,6	29,2
	2017	28,7	23,3	3,8	19,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2010	7,4	9,3	2,0	7,3
Water supply; sewerage, waste ma- nagement and remediation activities	2016	3,0	9,3	2,2	7,1
	2017	2,0	8,3	2,1	6,2
Budownictwo	2010	16,3	21,8	3,5	18,3
Construction	2016	28,1	32,9	2,1	30,8
	2017	33,4	45,6	6,3	39,2
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	2010	136,6	159,2	24,6	134,6
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2016	95,2	95,5	14,1	81,3
	2017	166,0	186,5	26,0	160,5
Transport i gospodarka magazynowa	2010	24,4	27,6	4,5	23,0
Transportation and storage	2016	-2,1	15,7	3,4	12,3
	2017	23,3	24,2	4,3	19,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2010	0,9	3,7	0,7	2,9
Real estate activities	2016	5,1	6,7	1,1	5,6
	2017	7,9	9,6	1,0	8,6

TABL. 4 (92). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the	
			brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree
OGÓŁEM	2010	95,8	4,2	3,4	41,0	124,3
TOTAL	2016	95,4	4,6	3,9	57,9	131,0
	2017	95,9	4,1	3,5	41,9	109,5
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe	2010	96,5	3,4	2,7	35,4	118,6
Manufacturing	2016	94,6	5,4	4,4	57,8	133,5
	2017	95,3	4,7	3,9	47,9	127,8
w tym: of which:						
produkcja artykułów spożywczych manufacture of food products	2010	95,5	4,5	3,6	22,8	91,2
	2016	95,8	4,2	3,3	38,6	98,0
	2017	96,8	3,2	2,6	16,3	77,6
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemeta- licznych manufacture of other non-metallic mineral products	2010	95,8	4,2	3,5	96,8	160,2
	2016	92,0	8,0	6,8	137,1	218,3
	2017	91,9	8,1	6,8	169,1	262,1
produkcja wyrobów z metali ^Δ	2010	96,8	3,2	2,3	32,2	157,0
manufacture of metal products ^Δ	2016	93,5	6,5	5,3	100,9	215,9
	2017	94,1	5,9	4,9	86,2	183,6
naprawa, konserwacja i instalowa- nie maszyn i urządzeń repair and installation of machi- nery and equipment	2010	95,2	4,8	3,7	57,8	265,1
	2016	92,4	7,6	5,7	61,3	179,7
	2017	95,9	4,1	3,4	47,2	147,3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ Water supply; sewerage, waste ma- nagement and remediation activities	2010	92,1	7,8	6,1	163,0	243,5
	2016	95,5	4,5	3,5	161,8	218,0
	2017	96,5	3,5	2,6	103,5	151,3
Budownictwo	2010	96,7	3,3	2,8	42,4	143,7
Construction	2016	94,4	5,6	5,2	55,4	146,5
	2017	94,5	5,5	4,7	54,3	146,8
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2010	93,8	6,2	5,3	20,8	95,2
	2016	96,0	4,0	3,4	17,7	71,1
	2017	95,9	4,1	3,5	17,7	72,5
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2010	96,6	3,4	2,8	30,9	143,6
	2016	97,4	2,6	2,0	55,3	169,9
	2017	96,2	3,8	3,2	37,7	138,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2010	96,7	3,3	2,6	309,4	367,0
Real estate activities	2016	94,2	5,8	4,9	251,3	279,6
	2017	90,8	9,2	8,3	326,8	357,4

TABL. 5 (93). **AKTYWA OBROTOWE ORAZ ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS AND LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Aktywa obrotowe Current assets				Zobowiązania Liabilities	
		ogółem total	w tym of which			krótko- terminowe short-term	długo- terminowe long-term
			zapasy stocks	należności krótko- terminowe short-term dues	inwestycje krótko- terminowe short-term investments		
OGÓŁEM	2010	2640,8	669,3	1229,8	605,1	1476,6	297,0
TOTAL	2016	3533,4	844,6	1368,7	1082,9	1871,8	570,1
	2017	4847,1	1538,0	1834,5	1136,4	2712,5	946,6
w tym: of which:							
Przetwórstwo przemysłowe	2010	1023,6	297,5	492,7	209,9	592,3	38,4
Manufacturing	2016	1508,1	342,0	635,9	485,7	839,9	197,5
	2017	1720,1	428,1	770,1	461,1	963,6	320,2
w tym: of which:							
produkcja artykułów spożywczych	2010	285,4	86,5	147,3	49,2	215,4	2,7
manufacture of food products	2016	532,8	124,5	244,7	159,2	412,3	117,1
	2017	477,6	146,6	256,2	68,2	417,8	104,2
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemeta- licznych	2010	233,0	64,8	66,2	100,9	104,2	13,4
manufacture of other non-metallic mineral products	2016	355,4	63,1	108,1	182,4	133,1	23,7
	2017	391,1	69,6	113,2	205,9	121,7	26,7
produkcja wyrobów z metali ^Δ	2010	136,5	22,9	82,4	21,2	66,0	3,6
manufacture of metal products ^Δ	2016	68,0	20,4	24,8	21,8	21,6	10,8
	2017	83,4	24,8	30,7	27,2	31,5	9,5
naprawa, konserwacja i instalo- wanie maszyn i urządzeń	2010	83,0	14,7	50,3	14,0	24,3	0,9
repair and installation of machi- nery and equipment	2016	231,6	23,4	115,7	59,9	97,7	4,6
	2017	263,5	22,2	134,6	63,4	134,4	9,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2010	51,5	2,1	15,7	31,8	19,5	17,8
Water supply; sewerage, waste ma- nagement and remediation activities	2016	95,7	2,8	23,2	66,8	41,3	31,9
	2017	96,0	3,4	27,3	59,0	57,1	39,3
Budownictwo	2010	209,6	17,8	131,3	55,0	129,6	20,3
Construction	2016	222,9	29,7	117,0	71,1	128,3	3,3
	2017	324,7	40,0	166,6	97,8	180,0	26,1
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	2010	810,1	323,7	370,5	103,5	497,7	72,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ	2016	846,8	427,6	308,3	101,9	576,7	163,2
	2017	1414,1	698,2	523,8	169,1	956,1	224,1
Transport i gospodarka magazynowa	2010	138,8	4,5	80,3	22,0	71,3	17,9
Transportation and storage	2016	140,9	1,9	90,2	43,5	78,7	44,8
	2017	148,2	2,4	100,6	37,5	99,6	67,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2010	58,0	0,0	8,9	47,8	15,5	19,8
Real estate activities	2016	65,5	0,0	6,1	53,9	21,5	10,1
	2017	58,7	0,0	4,9	51,8	15,9	10,2

DZIAŁ XII FINANSE PUBLICZNE

CHAPTER XII PUBLIC FINANCE

Uwagi ogólne

1. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2077) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241) z późniejszymi zmianami.

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1875, 1868 i 2096) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1453).

2. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków, ustalaną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 2009–2017.

3. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

General notes

1. The legal basis defining the processes connected with accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2077) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241) with later amendments.

The legal basis of the financial management of local government units is additionally provided by the Law on Gmina Local Government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Local Government and the Law on Voivodship Local Government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2017 items 1875, 1868 and 2096), as well as the Law on Income of Local Government Units, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2017 item 1453).

2. Revenue and expenditure of the budgets of local government units are grouped in accordance with the provisions set forth in the Law on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the detailed classification of budget revenue and expenditure, specified by the Minister of Finance in subsequent decrees adopted in the period of 2009–2017.

3. Information concerning budgets of local government units is compiled in the Central Statistical Office on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

TABL. 1 (94). DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF THE CITY BUDGET BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odset- kach in percent	
O G Ó Ł E M	540625,3	729759,7	858658,8	100,0	T O T A L
Dochody własne	320204,3	437730,7	514894,9	60,0	Own revenue
Udziały w podatku dochodowym	140166,3	187578,3	211590,4	24,6	Share in income tax
od osób prawnych	11806,3	13685,3	15585,7	1,8	corporate income tax
od osób fizycznych	128360,0	173893,1	196004,8	22,8	personal income tax
Podatek:					Tax:
od nieruchomości	67259,0	84092,1	117840,1	13,7	on real estate
rolny	206,4	319,6	484,1	0,1	agricultural
od środków transportowych	5132,2	6864,5	7250,9	0,8	on means of transport
od czynności cywilnoprawnych	8099,0	8312,7	8720,7	1,0	on civil law transactions
Oplata skarbowa	3555,3	3579,8	4306,6	0,5	Stamp duty
Dochody z majątku	44339,5	53436,7	56410,6	6,6	Revenue from property
w tym dochody z najmu i dzier- żawy oraz innych umów o po- dobnym charakterze	21831,7	20311,5	19616,9	2,3	of which income from renting and leasing as well as agree- ments with a similar character
Środki na dofinansowanie włas- nych zadań pozyskane z innych źródeł	955,7	2196,8	2621,5	0,3	Funds for additional financing of own tasks from other sources
Dotacje celowe z budżetu pań- stwa	47460,3	95094,8	120118,5	14,0	Targeted grants from the state budget
na zadania:					for tasks:
Z zakresu administracji rządowej	35596,9	82009,4	105050,0	12,2	For government administration tasks
Własne	11773,9	12950,8	15043,1	1,8	For own tasks
Realizowane na podstawie poro- zumień z organami administracji rządowej	89,5	134,6	25,4	0,0	Realized on the basis of agree- ments with government admi- nistration bodies
Dotacje otrzymane z funduszy celowych	-	5645,0	1786,7	0,2	Grants received from appro- priated funds
Pozostałe dotacje celowe	3709,6	3285,3	2863,6	0,3	Other targeted grants
Dotacje z paragrafów 200 i 620 oraz 205 i 625	34786,9	20601,8	43375,6	5,1	Grants from paragraphs 200 and 620, 205 and 625
Subwencja ogólna z budżetu państwa	134464,2	167402,2	175619,5	20,5	General subvention from the state budget
W tym część oświatowa	122897,0	148530,0	160500,3	18,7	Of which educational part
DOCHODY NA 1 MIESZKAŃCA^a	4407,22	6135,63	6700,84	x	REVENUE PER CAPITA^a
W tym dochody własne	2610,33	3680,33	4018,16	x	Of which own revenue

a W złotych.

a In zlotys.

TABL. 2 (95). **DOCHODY BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW**
REVENUE OF THE CITY BUDGET BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	540625,3	729759,7	858658,8	100,0	T O T A L
w tym:					of which:
Rolnictwo i łowiectwo	145,8	227,5	390,4	0,0	Agriculture and hunting
Transport i łączność	23788,4	20434,7	48989,4	5,7	Transport and communication
Gospodarka mieszkaniowa	45869,9	46454,2	45299,3	5,3	Dwelling economy
Działalność usługowa	455,9	2026,5	2158,8	0,3	Service activity
Administracja publiczna	1868,4	2194,7	2442,5	0,3	Public administration
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	12983,6	13945,5	15042,3	1,8	Public safety and fire care
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	245659,2	322922,8	386321,8	45,0	Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake
Różne rozliczenia	135631,9	179240,1	176849,4	20,6	Miscellaneous settlements
Oświata i wychowanie	5396,0	12294,9	18146,4	2,1	Education
Ochrona zdrowia	5305,9	4741,4	4271,5	0,5	Health care
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	32079,9	79189,3	24260,8	2,8	Social assistance and other tasks in sphere of social policy
Edukacyjna opieka wychowawcza	415,0	469,6	419,1	0,0	Educational care
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	14958,7	30857,4	31485,9	3,7	Municipal economy and environmental protection
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	9287,0	125,9	5400,6	0,6	Culture and national heritage
Kultura fizyczna ^a	3896,8	10773,7	6773,2	0,8	Physical education ^a

a W 2010 r. dział „Kultura fizyczna i sport”.

a In 2010 division „Physical education and sport”.

TABL. 3 (96). **WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF THE CITY BUDGET BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	568839,9	726723,6	855772,6	100,0	T O T A L
Wydatki bieżące	438828,6	630648,0	746759,6	87,3	Current expenditure
w tym:					of which:
Dotacje	41384,6	68766,1	82690,4	9,7	Grants
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	25477,9	68242,7	90897,8	10,6	Benefits for natural persons
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	357467,5	479845,3	558637,7	65,3	Current expenditure of budgetary units
w tym:					of which:
wynagrodzenia	189178,6	247579,3	274810,7	32,1	wages and salaries
pochodne od wynagrodzeń ^a	30184,1	43809,5	48345,5	5,6	wages and salaries related expenditures ^a
zakup materiałów i usług	106663,2	161243,9	208254,8	24,3	purchase of materials and services

a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych.

a Include contributions to compulsory social security, the Labour Fund and the Bridging Pension Fund.

TABL. 3 (96). **WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
EXPENDITURE OF THE CITY BUDGET BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent	
Wydatki majątkowe	130011,4	96075,6	109013,0	12,7	Property expenditure
W tym inwestycyjne ^a	130011,4	86380,6	105845,5	12,4	Of which investment expenditure ^a
WYDATKI NA 1 MIESZKAŃCA^b	4637,23	6110,10	6678,31	x	EXPENDITURE PER CAPITA^b
w tym wydatki:					of which expenditure:
Bieżące	3577,37	5302,33	5827,59	x	Current
Inwestycyjne ^a	1059,86	726,27	826,00	x	Investment ^a

a Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych oraz w 2010 r. – również gospodarstw pomocniczych i funduszy celowych. b W złotych.

a Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments and in 2010 – also of auxiliary units appropriated funds. b In zlotys.

TABL. 4 (97). **WYDATKI BUDŻETU MIASTA WEDŁUG DZIAŁÓW**
EXPENDITURE OF THE CITY BUDGET BY DIVISION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2016	2017		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	568839,9	726723,6	855772,6	100,0	TOTAL
w tym:					of which:
Rolnictwo i łowiectwo	200,4	342,1	476,4	0,1	Agriculture and hunting
Transport i łączność	83563,4	60921,4	108882,1	12,7	Transport and communication
Gospodarka mieszkaniowa	26745,9	36714,9	40269,2	4,7	Dwelling economy
Działalność usługowa	3365,0	12160,9	6170,2	0,7	Service activity
Administracja publiczna	42101,5	55468,5	60570,0	7,1	Public administration
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	18183,4	19658,2	21658,2	2,5	Public safety and fire care
Obsługa długu publicznego ^a	5553,3	5090,5	5190,9	0,6	Public debt servicing ^a
Różne rozliczenia	8695,2	8403,5	20103,3	2,3	Miscellaneous settlements
Oświata i wychowanie	176325,7	232852,2	252768,0	29,5	Education
Ochrona zdrowia	8762,6	7539,9	5873,4	0,7	Health care
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	59844,4	125438,7	51290,7	6,0	Social assistance and other tasks in sphere of social policy
Edukacyjna opieka wychowawcza	16404,3	20769,5	23196,7	2,7	Educational care
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	34490,6	61832,6	66932,4	7,8	Municipal economy and environmental protection
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	39316,2	28693,7	28766,4	3,4	Culture and national heritage
Kultura fizyczna ^b	32181,5	39890,1	39245,4	4,6	Physical education ^b

a W 2010 r. obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą. b W 2010 r. dział „Kultura fizyczna i sport”.

a In 2010 includes expenditure connected with public debt servicing and current expenditure associated with this service of budget units. b In 2010 division „Physical education and sport”.

DZIAŁ XIII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON prowadzony jest przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru REGON określają przepisy ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity Dz. U. 2018 r., poz. 997) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń (Dz. U. poz. 2009).

Do rejestru REGON wpisywane są podmioty gospodarki narodowej (zwane dalej jednostkami prawnymi), czyli osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

W latach 2014–2017 r. liczba podmiotów w podziale według sektorów własności oraz sekcji PKD może wystąpić bez jednostek, dla których informacja o formie własności oraz rodzaju przeważającej działalności nie występuje w rejestrze REGON.

CHAPTER XIII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

The National Official Business Register REGON, hereinafter referred to as REGON is held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics of 29 June 1995 on public statistics (uniform text Journal of Laws 2018 item 997) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers of 30 November 2015 on the manner and methodology of running and updating the national register of business entities, design application, questionnaires and certificates (Journal of Laws item 2009).

In the REGON register are registered entities of the national economy (called legal units), that is legal persons, organizational units without legal personality and natural persons conducting economic activity.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, which were registered in the REGON.

In 2014–2017 the number of entities according to ownership sectors as well as sections of PKD can occur without units for which the information on the kind of ownership and type of predominant activity does not occur in the REGON register.

TABL. 1 (98). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI I FORM PRAWNYCH**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY OWNERSHIP SECTORS AND LEGAL STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017
O G Ó Ł E M T O T A L	20361	20686	20743	21721
sektor publiczny public sector	630	634	639	648
sektor prywatny private sector	19731	19876	19898	20815
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality	6445	7557	7825	8117
w tym: of which:				
Przedsiębiorstwa państwowe State owned enterprises	1	1	1	1
Spółki handlowe Commercial companies	2098	2792	2981	3090
w tym spółki kapitałowe: of which capital companies:				
akcyjne joint stock	42	52	49	50
z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	1798	2361	2521	2590
w tym z udziałem kapitału zagranicznego of which with foreign capital participation	533	569	574	554
Spółki cywilne Civil law partnerships	1811	1815	1816	1884
Spółdzielnie Cooperatives	45	47	44	45
Fundacje Foundations	56	115	142	165
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	486	583	597	643
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	13916	13129	12918	13604

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (99). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG SEKCJI**
 Stan w dniu 31 XII
 ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	20361	20686	20743	21721	100,0	
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	181	134	141	173	0,8	
Przemysł Industry	1485	1492	1504	1584	7,3	
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	1411	1391	1401	1483	6,8	
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	43	49	44	43	0,2	
Budownictwo Construction	2000	1993	1934	2067	9,5	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	5120	4645	4544	4637	21,3	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1187	1122	1120	1153	5,3	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	618	640	612	660	3,0	
Informacja i komunikacja Information and communication	639	705	740	767	3,5	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	976	936	902	900	4,1	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	1774	1882	1914	1968	9,1	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2533	2615	2654	2785	12,8	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	678	783	836	891	4,1	
Edukacja Education	562	797	823	855	3,9	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	958	1042	1086	1201	5,5	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	1221	1382	1384	1468	6,8	

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABLE 3 (100). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a WEDŁUG PRZEWIDYWANEJ LICZBY PRACUJĄCYCH**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a BY THE EXPECTED NUMBER OF EMPLOYED
PERSONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	20361	20686	20743	21721	100,0	
o liczbie pracujących: number of employed:						
Do 9 osób	19493	19826	19880	20809	95,8	
To 9 persons						
10–49	656	663	668	710	3,3	
50 osób i więcej	212	197	195	202	0,9	
persons and more						
w tym powyżej 250 osób	37	35	34	33	0,2	
of which more than 250 persons						

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABLE 4 (101). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited	komandytowe limited	
OGÓŁEM TOTAL	2010 2015 2016 2017	2098 2792 2981 3090	1840 2413 2570 2640	42 52 49 50	1798 2361 2521 2590	258 379 411 450	207 227 233 241	24 95 126 158
w tym: of which:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26	25	1	24	1	1	–	
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł	377	344	7	337	33	19	13	
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe	305	279	5	274	26	17	9	
of which manufacturing								

a W tym 34 spółki partnerskie i 17 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 34 professional partnerships and 17 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 (101). SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited	komandytowe limited
Budownictwo Construction	428	364	6	358	64	24	36
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	839	696	12	684	143	104	38
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	133	115	2	113	18	7	11
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	79	64	–	64	15	13	2
Informacja i komunikacja Information and communication	162	146	5	141	16	9	6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	92	83	4	79	9	5	1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	151	135	2	133	16	11	5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	356	295	5	290	61	20	18
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	272	235	2	233	37	11	21
Edukacja Education	42	35	–	35	7	5	2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	67	43	1	42	24	8	3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	30	29	3	26	1	1	–
Pozostała działalność usługowa Other service activities	32	28	–	28	4	2	2

a W tym 34 spółki partnerskie i 17 spółek komandytowo-akcyjnych.

a Of which 34 professional partnerships and 17 limited joint-stock partnerships.

TABL. 5 (102). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a NOWO ZAREJESTROWANE I WYREJESTROWANE WEDŁUG SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a NEWLY REGISTERED AND DELETED BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	2016	2017
	nowo zarejestrowane newly registered		wyrejestrowane deleted	
OGÓŁEM TOTAL	1314	1319	1212	1265
w tym: of which:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	8	10	4	7
Przemysł Industry	97	85	74	90
w tym: of which:				
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	90	84	71	83
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	–	–	3	3
Budownictwo Construction	114	139	161	138
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	231	194	311	295
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	78	65	81	81
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	39	65	58	50
Informacja i komunikacja Information and communication	91	72	41	51
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	55	52	85	80
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	46	56	21	28
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	174	188	145	195
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	95	97	58	66
Edukacja Education	82	65	59	72
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	85	95	38	35
Pozostała działalność usługowa Other service activities	44	71	52	50

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 6 (103). OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ^a
WEDŁUG SEKCJI
 Stan w dniu 31 XII
NATURAL PERSONS CONDUCTING ECONOMIC ACTIVITY^a BY SECTIONS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2015	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M T O T A L	13916	13129	12918	13604	100,0	
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	127	75	83	116	0,9	
Przemysł Industry	1042	969	980	1033	7,6	
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	1015	942	955	1010	7,4	
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	19	15	12	12	0,1	
Budownictwo Construction	1495	1406	1332	1443	10,6	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	3735	3132	3005	3064	22,5	
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	1050	954	950	969	7,1	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	443	445	422	457	3,4	
Informacja i komunikacja Information and communication	463	487	500	531	3,9	
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	876	811	768	765	5,6	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	198	211	218	232	1,7	
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2090	2070	2076	2182	16,0	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	482	504	510	557	4,1	
Edukacja Education	365	414	413	436	3,2	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	858	924	955	1056	7,8	
Pozostała działalność usługowa Other service activities	509	536	524	567	4,2	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.